KYMI-YHTYMÄ

KYMIN OSAKEYHTIÖ
75-VUOTIAS

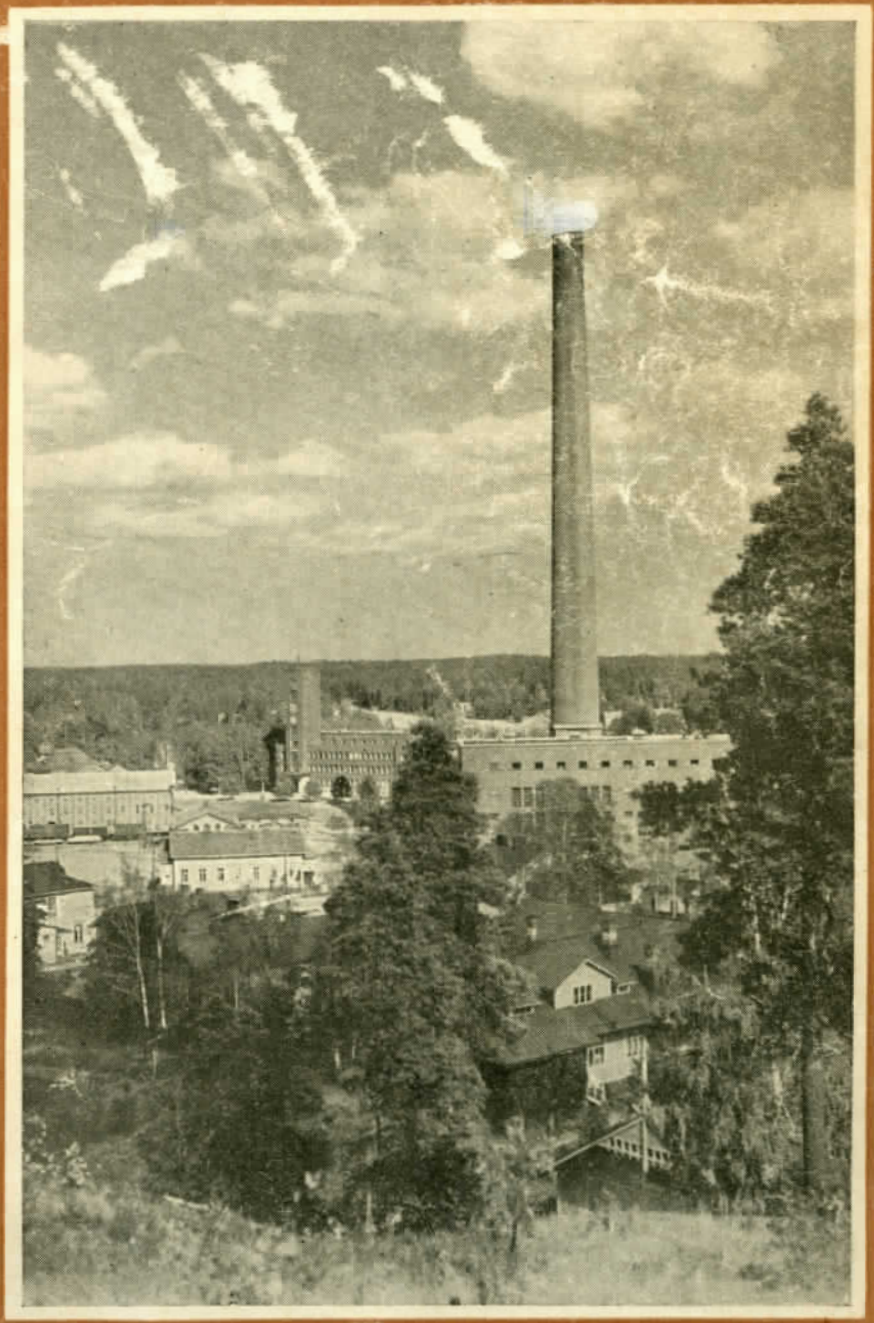

3. 1947

KOTI
KOU_QU
S KOTI
05.1
KYM

KYMI-YHTYMÄ

Joka nyt ei todenteolla
SÄÄSTÄ SÄHKÖÄ,
hän jarruttaa tuotantoa!

Lue vielä kerran ja mieti! Tämä on maan voimatilanne:

400.000 kilovattia tarvitsisimme nyt kipeästi.

Valaistukseen 100.000 kW

Teollisuuden voimaksi ym. 300.000 kW

Yksi ruutu vastaa 50.000 kilovattia. Kilovatti on voimayksikkö, joka vastaa 1.3 hevosvoimaa.

Käytettävissämme on enää vain 250.000!

Vesivoimaa enää 100.000 kW

Höyryvoimaa 150.000 kW

Puuttuu nyt jo 150.000 kW

Ellemme vähennä esim. valoja, 1/2 tuotannosta seisoo

Normaalivalaistus 100.000 kW

Teollisuus saa puolet tarvittavasta voimasta

Pyörät pysähtyvät, vientimme vähenee

Valoja puoleen vähentäen pidämme käynnissä 1/3 enemmän.

Säästäkäämme puolet — siis 50.000 kW!

Säästön saa tuotanto kipeään tarpeeseen

Silti jää teollisuudelle vain 2/3 voimantarpeesta

Kansalaiset! Ajatelkaa Sotevaa. Ajatelkaa villaa, viljaa, puuvillaa, sokeria, rasvoja, tupakkaa — mitä ulkoa ostamme, sen **maksamme kilovateilla!** Tuotanto tarvitsee voimaa ja sen **puute yhä pahenee.**

VEDÄ JOHTO-PÄÄTÖKSET!

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN JULKAISU

N:o 3 · 1947.
Seitsemäs vuosikerta.

KYMIN OY:n 75-VUOTISJUHLA

muodostui ennen kaikkea kunnianosoitukseksi työlle ja sen tekijöille.

Viime syksynä vietti Juantehdas 200-vuotisjuhlaansa ja tänä syksynä oli tämän tytärtehtaan "emolla", Kymin Osakeyhtiöllä, vuoro juhlia perustamisensa 75-vuotismuistoa. Samoin kuin Juantehtaan juhlasta muodostui tästäkin tilaisuudesta ennen kaikkea kunnianosoitus työlle ja sen tekijöille, niille veteraaneille, jotka elämänsä parhaat vuodet ovat yhteiseksi hyväksi uurastaneet ja joiden elämänkohtalo on saumattomasti liittynyt yhteen yhtiön kehityksen kanssa. Tällaiset työn juhlat kohoavat aina yläpuolelle muiden juhlien, niissä on arkinen harmaus vaihtunut pyhäiseksi tunnelmaksi ja senvuoksi ne ovat omiaan vahvistamaan yhteenkuuluvaisuudentunnetta ja lämmittämään mieltä.

Juhlapäiväksi oli määrätty sunnuntai syyskuun 28:s, joka valkeni kauniina ja aurinkoisena. Sää oli siten kokonaan toisenlainen kuin sinä elokuisena päivänä 25 vuotta sitten, jolloin yhtiön 50-vuotisjuhla pidettiin ja jolloin juhlassa mukana olleiden kertoman mukaan oli tuntunut siltä kuin kaikki sadepilvet koko Suomen maasta olisivat siksi päiväksi kerääntyneet juuri Kuusankosken yläpuolelle. Koko juhlan ajan oli nimittäin valunut vettä "kuin saavista

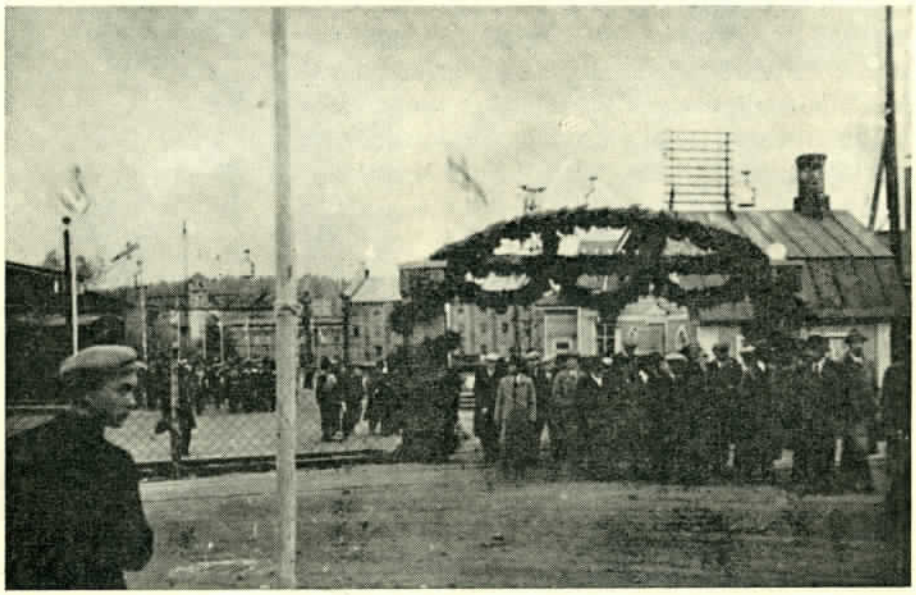

Juhlavieraita virtaa läpi lipuin koristetun tehdasalueen juhlapaikalle.

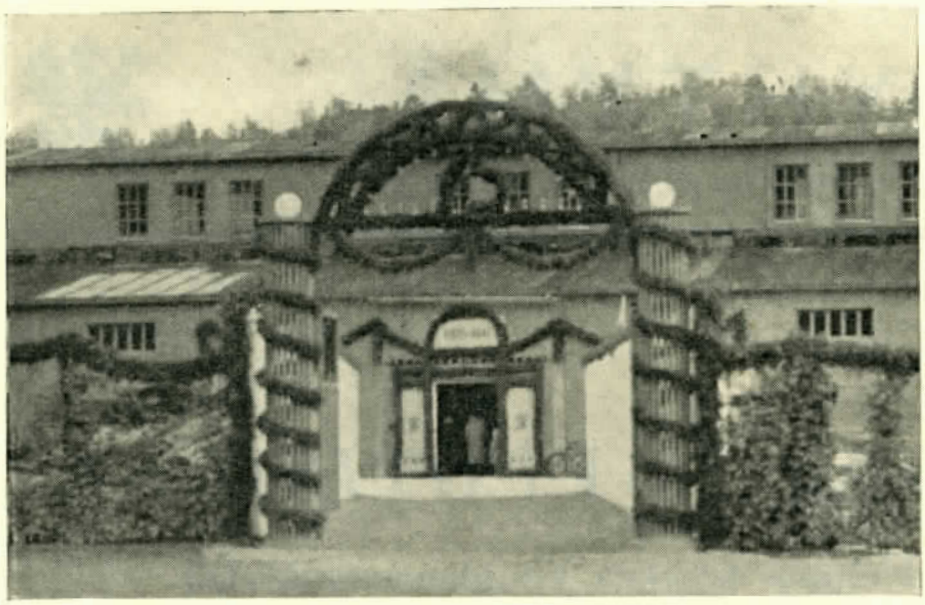

Sisäänkäytävä juhlasaliin.

kaataen". Nyt sensijaan aurinkokin otti juhlintaan osaa ja sen valossa esiintyi paikkakunta parhaalla mahdollisella tavalla edukseen, valtaisine lippurivistöineen ja köynnöspeitteisine juhlaportteineen.

Päivän ohjelmaan kuului ensiksi kunnianosoitus vainajille, niille, jotka olivat siirtyneet ajasta iäisyyteen täysimittaisen päivätyönsä suorittaneina, kuin myös niille, joiden elämänlanka oli sodan tiimellyksessä kesken katkennut. Kunnianosoitus tapahtui seppeleen laskemisen muodossa vuorineuvos Einar Ahlmanin haudalle Kuusankosken uudella hautausmaalla, sankarihaudalle samalla hautausmaalla, v. 1918 vakaumuksensa puolesta henkensä menettäneiden punaisten muistokivelle Kuusankosken vanhalla hautausmaalla sekä kuusankoskelaisten, v. 1918 tapahtumien valkoisten ja punaisten uhrien yhteishaudoille Valkealan hautausmaalla. Tilaisuudet olivat koruttomia, mutta todistivat kuitenkin, ettei yhtiö ollut juhlapäivänään unohtanut vainajiaan, joista kukin omalla paikallaan oli aikanaan yhtiön palveluksessa työskennellyt.

Klo 10 pidettiin juhlajumalanpalvelus Kuusankosken kirkossa ja Voikaan Seurakuntatalossa. Kirkossa saarnasi rovasti K. K. Hautaniemi ja Voikaan Seurakuntatalossa piti saarnan kirkkoherra O. Kaukola.

Keskipäivällä tapahtui kunnianosoitus yhtiön palveluksessa pitkäaikaisesti olleille henkilöille omilla työosastoilla. Tällöin osaston johtaja piti puheen, lausuen kiitokset asianomaisille kuluneiden vuosien aikana osaston hyväksi suoritetusta työstä, ja ojentaen heille yhtiön johtokunnan perustaman "Kymin Osakeyhtiön ansiomerkin pitkäaikaisesti palvelleille". Eläke-

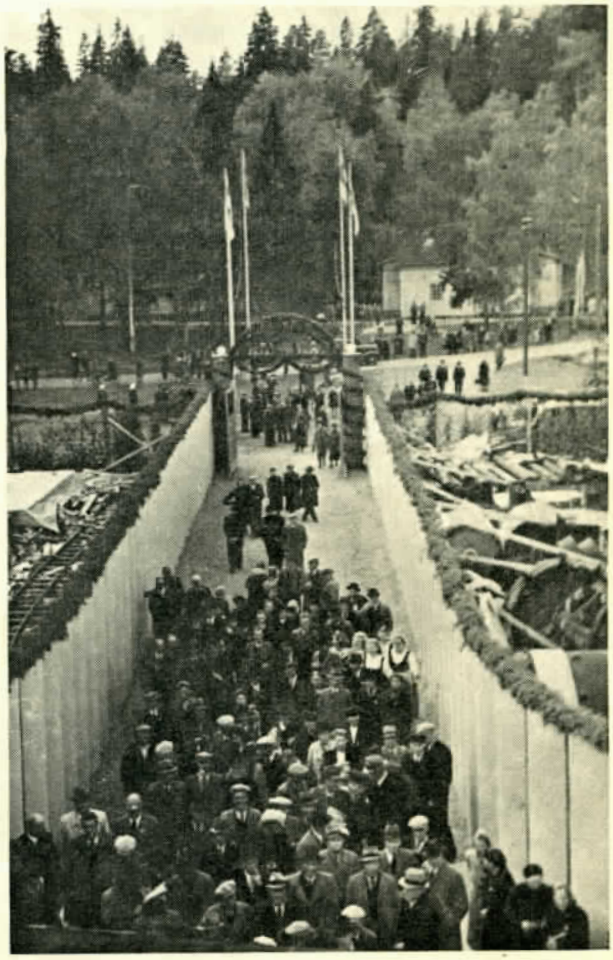

Juhlahuoneeseen johti maantien puolelta kaunis pilarimainen käytävä.

Kymintehtaan selluloosavarasto juhlasaliksi muutettuna.

läiset saivat ansiomerkkinsä Kuusankosken Seuratalossa. Merkkiä, joka näissä tilaisuuksissa jaettiin yhtiön palveluksessa 25—49 vuotta olleille, seurasi myös kunniakirja. Vähintään 50 vuotta palvelleet joutuivat vastaavan kunnianosoituksen kohteiksi varsinaisessa 75-vuotisjuhlassa.

Klo 14.30 alkoi sitten pääjuhla Kymintehtaan selluloosavarastossa, josta kuin taikomalla oli loihdittu tarkoitukseen täysin sopiva, viihtyisä juhlahuone. Jo sinne maantien puolelta johtava pilarimainen käytävä koristeellisine juhlaportteineen oli näppärästi ja taiteellista makua osoittavalla tavalla suunniteltu. Ja kun juhlavieras sitten astui yli 100 metriä pitkään juhlasaliin, ei hän voinut olla hämmästellen ihailematta sitä muodonvaihdosta, minkä tuo jokapäiväisen teollisuuselämän tarpeita palveleva

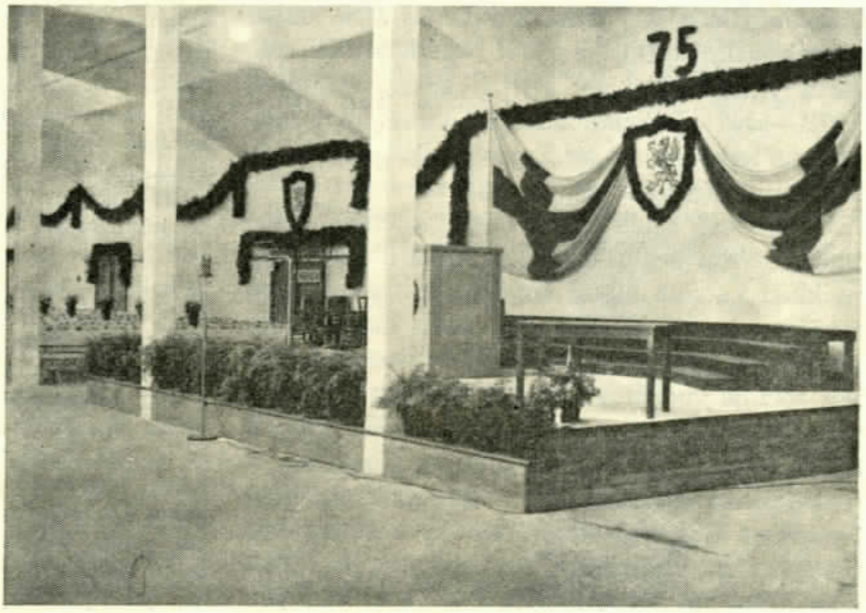

Tilava ja aistikas esiintymislava.

Juhlayleisö seuraa ohjelman suoritusta.

selluloosavarasto oli sisäpuolisesti kokenut. Se oli saanut todella "uudet kasvot", hohtavan valkoiset, ja seinävieriä kiertävät köynnösrivit muodostivat kuin seppeleen, joka oli painettu kauniille kutreille. Salin keskivaiheille, pääsisäänkäytävän vastakkaiselle puolelle, oli rakennettu kookas ja aistikas esiintymislava, jonka taustaa somistivat köynnöspuitteissa valtakunnan liput, yhtiön tuttu merkki ja yhtiön ikää osoittava luku 75. Lavan etureunaa koristivat vihreät saniaiskasvit. Salin kummallekin puolelle, kohtisuoraan seiniä vastaan sijoitetut uudenuutukaiset pöydät ja penkit odottivat juhlavieraita, ja valkoisin paperiliinoin peitetyille pöydille, joita kukkaisvehreys somisti, oli valmiiksi asetettu kahvikupit ja teevadit sekä kahvileipälautaset, jotka kaikki oli tätä juhlaa varten valmistettu ja joihin tehtaassa oli poltettu yhtiön nimi ja merkki sekä vuosiluvut 1872—1947. Pullalautasilla oli miltei pino herkullisia leivonnaisia sekä sokeripalat. Savukkeitakaan ei pöydistä oltu unohdettu.

Jo hyvissä ajoin ennen alkamishetkeä suuntautui juhlavieraitten sankka virta kohti juhlapaikkaa ja pian olivat istuimet viimeistä sijaa myöten täynnä. Juhlaan oli voitu kutsua vain noin 2.000 henkeä syistä, jotka tarkemmin käyvät selville vuorineuvos K. E. Ekholmin juhlassa pitämästä tervehdyspuheesta. Siitä selviää myös, keille kaikille juhlakutsu oli lähetetty.

Ohjelman suorituksen aloitti Kymintehtaan Työväen Musiikkiyhdistyksen ja Voikaan Paperitehtaan yhdistetty torvisoittakunta, joka kapellimestari Erkki K u u s e l a n johdolla soitti kaksi kappaletta, nimittäin Melartinin "Juhlamarssin" ja Suppén säveltämän alkusoiton "Kevyt ratsuväki". Jo ensimmäisten sävelten kajahdettua voitiin todeta, että salissa oli harvinaisen hyvä akustiikka. Mitä taas soittokunnan esityksiin tulee, niin niistä on annettava varaukseton tunnustus. Tämän jälkeen piti vuorineuvos K. E. E k h o l m tervehdyspuheen, jonka sisältö oli seuraava:

ARVOISA JUHLAYLEISÖ.

USKOLLISET TYÖTOVERIT.

Tämä päivä on saanut erikoisen, tavallisuudesta poikkeavan sävyn, sillä olemmehan kokoontuneet tänne viettämään täkäläisten teollisuuslaitostemme 75-vuotisjuhlaa.

Moni on ehkä ihmetellyt, miksi juhlamme vietetään näin suppeassa muodossa, ja on mahdollisesti paheksunutkin sitä. Ryhtyessämme suunnittelemaan juhlaa tulikin heti aluksi ratkaistavaksi kysymys, kuinka laajaksi se järjestettäisiin. Luonnollisesti oli tällöin ensimmäisenä ajatuksena kutsua juhlaan kaikki yhtiön palveluksesa olevat henkilöt ja yhtiön eläkeläiset, jotka asuvat tällä paikkakunnalla, kuin myös heidän vaimonsa, joista työssä käyvien viihtyminen ensi kädessä riippuu ja jotka siten välillisesti niin ratkaisevalla tavalla vaikuttavat toimintaan täällä, mutta jotka kuitenkin varsin harvoin joutuvat läheisempään kosketukseen yhtiön kanssa. Tämä olisi tietänyt sitä, että juhlaan olisi ollut kutsuttava yli 7000 henkilöä, ja jos vaimot olisi jätetty kutsumatta, olisi kutsuvieraiden lukumäärä sittenkin lähennellyt viittätuhatta. Kun tällaisessa juhlassa yleensä on ollut tapana järjestää kutsuvieraille tarjoilua, ymmärtää jokainen, että vaatimattomankin tarjoilun järjestäminen niin suurelle joukolle oli nykyisten olojen vallitessa käytännössä mahdotonta. Sitäpaitsi ei täältä löytynyt mitään sellaista huonetilaa, johon näin suuri joukko kutsuvieraita olisi mahtunut,

Keskimmäisen pöydän päässä oikealla Kymin Oy:n johtokunnan puheenjohtaja, varatuomari C. J. Ehrnrooth ja vasemmalla yhtiön toimitusjohtaja, vuorineuvos K. E. Ekholm.

vaan olisi juhla ollut järjestettävä ulkoilmajuhlana. Yhtiömme 50-vuotisjuhlan muistot eivät tässä suhteessa olleet rohkaisevia, sillä jo juhlan alkuvaiheessa puhkesi rankkasade, joka ei suinkaan ollut omiaan kohottamaan juhlatunnelmaa.

Näiden syiden perusteella tultiinkin lopuksi siihen tulokseen, että juhla oli vietettävä sisäjuhlana sekä huomattavasti suppeammissa rajoissa. Harkittaessa kutsuvieraiden lukumäärän pienentämistä syntyi aivan itsestään ajatus ottaa tässä suhteessa ratkaisevaksi tekijäksi palvelusvuodet, ja niinpä päätettiinkin juhlaan kutsua ainoastaan ne Kuusankoskella asuvat eläkeläiset ja yhtiön palveluksessa nykyään olevat henkilöt, jotka olivat olleet yhtiön palveluksessa vähintään 20 vuotta. Tämän lisäksi on juhlaan kutsuttu ne muualla asuvat henkilöt, jotka ovat olleet yhtiön palveluksessa yli 50 vuotta, muutamia edustajia kaikilta yhtiön omistamilta muilta tehtailta, Kuusankosken kunnan ja seurakunnan edustajia, tuotantokomiteain varsinaiset jäsenet, luottamusmiehet, paikkakunnan virkamiehiä, opettajia ja muita henkilöitä, jotka tavalla tai toisella ovat joutuneet lähempään kosketukseen yhtiön kanssa. Sitävastoin ei ole tahdottu kutsua keitään ulkopuolisia vieraita, koska ei ole voitu kutsua kaikkea omaa väkeä, vaan on pyritty järjestämään juhla paikallisena vaatimattomana perhejuhlana. Kaikille työssä oleville on kuitenkin jaettu konsuli Victor Hovingin kirjoittama yhtiön 75-vuotishistoriikki.

Tämä juhla, jota nyt vietämme, ei ole yksinomaan teollisuuslaitosten juhla, jossa vain muistellaan teollisuuden kehitystä vähäisestä ja vaatimattomasta alusta suurteollisuudeksi. Kun nimittäin on kysymys tehdasyhdyskunnan perustamisesta ja kehityksestä, ei mitenkään voida sivuuttaa sen elävää voimaa, sen monituhatlukuista henkilökuntaa. Ne tarmokkaat ja kaukonäköiset miehet, jotka aikoinaan perustivat nämä tehtaat, eivät mitenkään olisi yksinään pystyneet toteuttamaan suuria suunnitelmiaan ja aikaansaamaan tätä luomustaan, ellei heillä ja heidän seuraajillaan olisi ollut käytettävänään uskollista ja ammattitaitoista apuvoimaa, insinöörejä, virkamiehiä ja työläisiä. Yhtiöllä onkin ollut onni kaikkina aikoina saada palvelukseensa vastuuntuntoista ja pystyvää väkeä, mikä seikka on aivan ratkaisevasti vaikuttanut yhtiön kehitykseen ja menestykseen. Tämän vuoksi onkin minulle mieluista tässä tilaisuudessa yhtiön ja sen tänne nyt kokoontuneen johtokunnan puolesta lausua Teille kaikille sydämelliset kiitokset.

Kiitän Teitä, eläkeläiset, jotka olette parhaan ikänne meidän työssämme uurastaneet, siitä ansiokkaasta työstä, jonka olette yhtiömme hyväksi tehneet, ja toivon Teille leppoisaa elämänehtoota.

Samoin kiitän Teitä vielä työssämme olevia hyväksemme suoritetusta pitkäaikaisesta ja uskollisesta työstä. Yksinomaan Kymin, Kuusankosken ja Voikan tehtailla nousee tällä hetkellä yli 20 vuotta palvelleiden, edelleen työssä olevien lukumäärä 1374:een eli yli kolmannekseen ehtaitten nykyisestä työntekijämäärästä. Tämä osoittaa, että hyvin huomattava osa niistä työntekijöistä, jotka ovat tulleet yhtiömme palvelukseen, on uskollisesti jatkanut toimintaansa yhtiössä, ja rohkenenkin uskoa tämän osoittavan, että he ovat täällä viihtyneet. Toivon Teille terveyttä ja voimia, jotta voisitte vielä monen vuoden ajan omalta osaltanne vaikuttaa yhtiön vaiheisiin.

Te tytärtehtaittemme edustajat, viekää terveisemme ja kiitoksemme kukin omalle kotitehtaallenne ja kertokaa siellä, että vaikka nämä tehtaat sijaitsevat erillään toisistaan ja kaukaisillakin seuduilla, ne kaikki kuitenkin kuuluvat samaan kokonaisuuteen, Kymi-yhtymään, ja työskentelevät samanveroisina sekä rintarinnan päätehtaittemme kanssa saman yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.

Kiitän Teitä, tuotantokomiteain jäsenet ja luottamusmiehet siitä, että Te asiallisesti ja antaumuksella olette suorittaneet useinkin varsin vaikeaa ja arkaluontoista tehtäväänne. Yhteistyö Teidän kanssanne on ollut läheistä, ja toivon sen sellaisena edelleenkin jatkuvan edustamienne henkilöryhmien ja yhtiön yhteiseksi hyväksi.

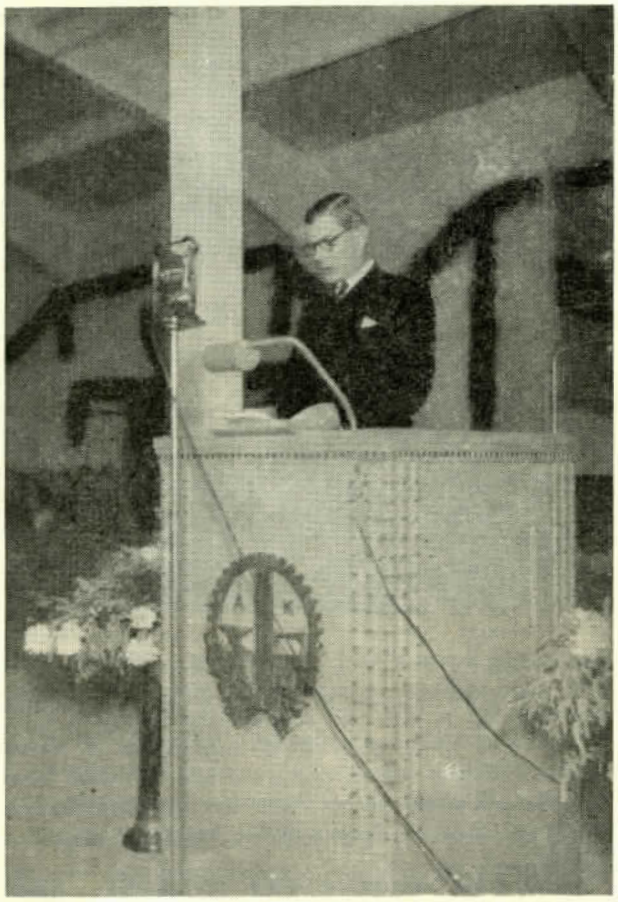

Vuorineuvos Ekholm lausuu juhlayleisön tervetulleeksi.

Lähes 30 vuotta on kulunut tämän paikkakunnan muodostamisesta itsenäiseksi kunnaksi ja seurakunnaksi. On ollut suuri onni paikkakunnalle, että näiden yhteisöjen johdossa on alusta alkaen ollut valistuneita, pystyviä ja ennakkoluulottomia henkilöitä, jotka vapaina ryhmä- ja omakohtaisista pyyteistä ovat aikaansa ja vaivojaan säästämättä vilpittömästi työskennelleet tämän yhteiskunnan hyväksi. Yhteisymmärrys ja yhteistyö Teidän ja yhtiön välillä onkin koko tämän pitkän ajan ollut mitä parhain. Samalla kun lausun tästä parhaat kiitokset, uskallan toivoa, että tämä hyvä yhteistyö jatkuisi edelleenkin muuttumattomana, sillä päämäärämmehän ovat sittenkin samat ja yhteiset.

Lopuksi kiitän vielä kaikkia muitakin kutsuvieraita, jotka tavalla tai toisella ovat joutuneet kosketuksiin yhtiön kanssa, todeten, että Te aina olette suurella ymmärtämyksellä suhtautuneet yhtiöön ja auliisti pyrkineet täyttämään yhtiön toivomukset, mikäli se on ollut Teille mahdollista. Toivon, että nämäkin hyvät suhteet edelleenkin jatkuisivat.

75 vuotta yhtiön toiminnassa ei ole mikään päämäärä eikä loppupiste, vaan ainoastaan vähäinen välipyykki sen vaelluksen varrella. Henkilöt vaihtuvat, sukupolvet vaipuvat hautaan, mutta yhtiö elää, kasvaa ja kehittyy sekä kulkee kohti uusia tavoitteita ja uutta tulevaisuutta.

Tulevaisuuden näköalojen arvailu on mahdotonta, mutta olemmehan saaneet rauhan, ja jos ne hyvät suhteet, jotka jo vuosikymmeniä ovat vallinneet yhtiön ja työläisten ja koko paikkakunnan välillä, edelleenkin pysyvät samanlaisina, uskon varmasti, että me yhteisvoimin pystymme voittamaan kaikki vaikeudet. Vaikeuksista ei tosiaankaan ole puutetta. Vaikkakaan tehtaat tällä paikkakunnalla eivät sanottavasti kärsineet sodan aikana aineellisia vahinkoja, on kuitenkin muistettava, että sota merkitsi koneitten, rakennusten ja kaiken tavaran suurta kulutusta. Vuodet jättivät jo jälkensä pitkänä sota-aikana, ja sitäpaitsi ei säännöllisiä kunnostamistöitä voitu lainkaan suorittaa, koska työvoiman niukkuuden vuoksi vain kaikkein tärkeimmät korjaukset voitiin tehdä. Nyt kun ponnistelemme kohottaaksemme tuotannon sotaa edeltäneelle tasolle, näkyvät pakollisten laiminlyöntien seuraukset joka taholla, ja meillä on edessämme valtava jälleenrakennustyö, joka saadaan suoritetuksi vain jos me kaikki yhteisvoimin

"Kaiku" kuoro kaiuttelee säveleitään johtaja V. Niinivaaran johdolla.

Lea Piltti laulaa.

ja hyvässä yhteistyössä jännitämme voimamme äärimmilleen.

Näillä sanoilla pyydän lausua kaikki arvoisat juhlavieraat sydämellisesti tervetulleiksi tähän meidän 75-vuotisjuhlaamme.

Puheen päätyttyä marssi lavalle Kymintehtaan Sekakuoro "Kaiun" yli 50-päinen laulajajoukko, jolle väriä antoivat naisten kauniit kansallispuvut. Johtajansa Väinö Niinivaaran johdolla kuoro esitti Beethovenin "Jumalan kunnia luonnossa", Maasalon "Muuttolinnuille" ja lopuksi Hannikaisen "Kotiseudun". Kuoro oli erinomaisessa vireessä ja sen eityksiä oli todellinen nautinto kuulla. Vaikuttavan juhlarunon oli tilaisuutta varten kirjoittanut tri Aukusti Simojoki, joka sen myös lausui. Runo on julkaistu toisessa paikassa lehteämme. Ohjelmassa seurasi sitten yksinlaulua, jota

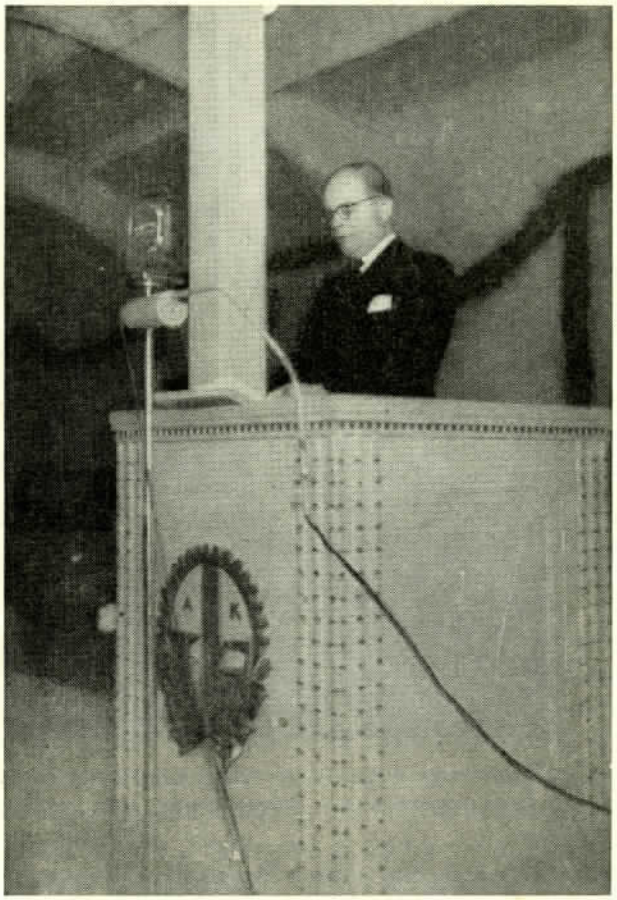

Varatuomari Ehrnrooth juhlapuhetta pitämässä.

esitti kansainvälistä kuuluisuutta saavuttanut koloratuurisopraanomme, oopperalaulajatar Lea Piltti. Pianisti Elsa Aron taidokkaasti

"Finlandia" kajahtaa op. F. Nyrkkeen johtaman Kuusankosken Orkesterin soittamana.

Vähintään 50 vuotta palvelleet työn sankarit ovat saaneet ansiomerkkinsä ja kunniakirjansa. Keskellä paperimestari Robert Erolin, joka on ollut yhtiön palveluksessa 71 vuotta ja on edelleenkin.

myötäilemänä hän lauloi Madetojan "Serenaadin", Kuulan "Marjatan laulun" ja Rosinan aarian oopperasta "Sevillan parturi". Tämän jälkeen saatiin kuulla Kuusankosken Orkesterin esityksiä, Schubertin "Scherzo" ja Sibeliuksen aina tenhoava, kaunis ja mahtava "Finlandia". Huolellisesti harjoiteltuja esityksiä johti opettaja F. N y r k e. Sitten nousi puhujalavalle Kymin Oy:n johtokunnan puheenjohtaja, varatuomari C. J. E h r n r o o t h, pitäen juhlapuheen, joka sekin on kokonaisuudessaan julkaistu lehtemme tässä numerossa.

Juhlan kohokohdaksi muodostui kunnianosoitus vähintään 50 vuotta palvelleille työn sankareille. Fanfaarin kajahdettua astui lavalle 22 veteraania, heistä kaksi naista, asettuen heille varatuille tuoleille siinä järjestyksessä kuin heillä oli palvelusvuosia yhtiössä. Ensimmäinen paikka kuului empimättä paperimestari Robert E r o l i n i l l e, joka tuli yhtiön palvelukseen vain 4 vuotta sen jälkeen kun yhtiö oli perustettu ja jolle palvelusvuosia on siten tähän mennessä kertynyt — uskomatonta, mutta totta — kokonaista 71. Tämä 82-vuotias, ikäisekseen sekä ruumiillisesti että henkisesti harvinaisen pirteä vanhus, hoitaa edelleenkin tointaan Kuusankosken Paperitehtaalla. Kun kaikki juhlinnan kohteeksi joutuvat olivat asettuneet paikoilleen, kohdisti vuorineuvos E k h o l m heille seuraavat sanat:

Kymin Osakeyhtiön vlettäessä tänään 75-vuotisjuhlaansa on yhtiön johtokunta erikoisesti halunnut muistaa niitä henkilöitä, jotka jo pitemmän aikaa ovat työskennelleet yhtiön tehtailla.

Tunnustuksena ja muistona uskollisesta ja velvollisuudentuntoisesta työstä yhtiön ja samalla koko yhteiskunnan hyväksi on yhtiön johtokunta perustanut Kymin Osakeyhtiön ansiomerkin pitkäaikaisesti palvelleille.

Ansiomerkkiä on kahta lajia, 25:n ja 50:n vuoden palvelusajasta, ja sitä jaetaan tänään ensimmäisen kerran. 25 vuotta palvelleiden ansiomerkin jako on käytännöllisten järjestelyvaikeuksien vuoksi suoritettu jo aikaisemmin tänään kullakin työosastolla.

Minulla on nyt kunnia saada suorittaa ansiomerkkimme jako niille henkilöille, jotka ovat palvelleet yhtiötä 50 vuotta tai enemmän. Pitkäaikaisen palveluksenne olette täyttäneet parhaalla mahdollisella tavalla. Suomalaiselle ominaisella sitkeydellä olette käyneet tehtäviinne käsiksi ja päivästä päivään, vuodesta vuoteen kukin omalla sarallanne suorittaneet omaa tärkeätä tehtäväänne yhtiön ja koko yhteiskunnan hyväksi.

Pyydän saada esittää Teille, arvoisat työn veteraanit, yhtiön johtokunnan ja henkilökohtaiset mitä lämpimimmät kiitokset suorittamastanne esimerkillisen uskollisesta ja uhrautuvasta. työstä.

Tämän jälkeen suoritti vuorineuvos Ekholm rouvansa avustamana ansiomerkkien ja kunnia-

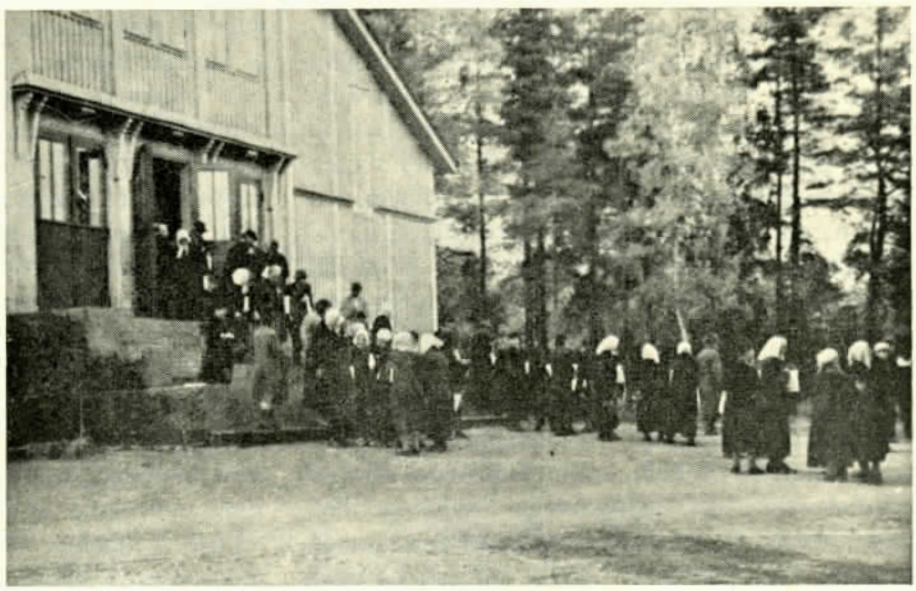

25—49 vuotta palvelleet eläkeläiset saivat ansiomerkkinsä Kuusankosken Seuratalossa.

kirjojen jaon, juhlayleisön osoittaessa lämpimästi suosiotaan.

Ansiomerkin saivat seuraavat henkilöt:

Paperimestari Robert Erolin, Kuusankosken Paperitehdas, 71 palvelusvuotta; työnjohtaja Ville Rihu, Kymintehtaan Korjauspaja, 64 v.; voima-aseman hoitaja Robert Halme, Voikaan Sähköosasto, 59 v.; raamintekijä Antti Grönroos (eläkeläinen), 58 v.; voima-aseman hoitaja Matti Siren (eläkel.), 57 v.; lastausesim. Viktor Fabian Pulkka, Kymintehtaan Paperitehdas, 56 v.; hissinkuljettaja Juho Villehard Jokelin, Kuusankosken Paperitehdas, 55 v.; paperityöntekijä Kustaa Kosonen (eläkel.), 55 v.; hevosmies Adam Venäläinen (eläkel.), 55 v.; kirjuri Alma Wessman (eläkel.), 55 v.; paperityönt. Kalle Vilenius (eläkel.), 55 v.; portinvartija Villehard Unelius, Kymintehtaan Talousosasto, 52 v.; varastoekspeditööri Juho Albanus Kantola, Kymintehtaan Varasto, 51 v.; voima-aseman hoitaja Karl Ferdinand Kajander, Kymintehtaan Sähköosasto, 51 v.; yövahti Antti Eskola, Kymintehtaan Ulkotyöosasto, 51 v.; lastausesimies Otto Richard Bäckman, Voikaan Paperitehdas, 51 v.; pakkari Otto Emil Sommarberg, Voikaan Paperitehdas, 51 v.; hakkuukoneen hoitaja Teodor Landén (eläkel.), 51 v.; holanterin esimies Taneli Laurila (eläkel.), 51 v.; halonmittaaja Johan Vap-

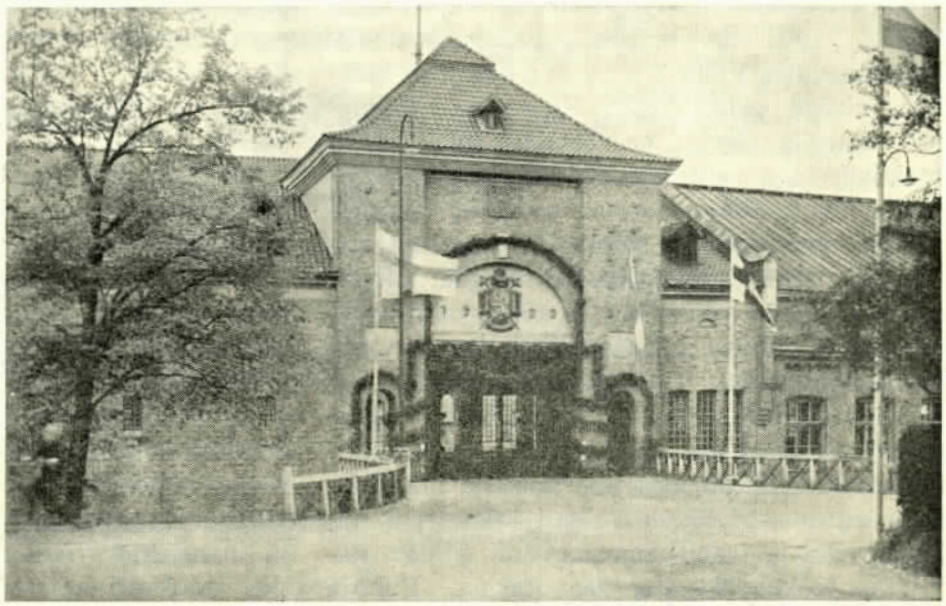

Juhlapäivän johdosta oli paperitehtaan tunnelin suu koristettu lipuin ja köynnöksin.

pula, Kymintehtaan Ulkotyöosasto, 51 v.; kirjuri Lydia Massala, Kymintehtaan Selluloosatehdas, 50 v.; voima-aseman hoitaja Juho Taavi Kauppila, Voikaan Sähköosasto, 50 v. ja puuseppä Anders Johan Kaalinpää, Voikaan Tehdasrakennusosasto, 50 vuotta.

Kun oli kohotettu kolminkertainen raikuva eläköön-huuto näille "merkillisille", kiitti lastausesimies V. F. Pulkka heidän puolestaan yhtiötä siitä huomaavaisuudesta, jonka kohteeksi he olivat joutuneet.

Kohta tämän jälkeen alkoi salin toisesta päästä kuulua vilkkaita kättentaputuksia, jotka pian levisivät yli koko salin. Suosionosoitukset kohdistuivat nyt satapäiselle "naiskaartille", joka siroissa tarjoilijattarenpuvuissa parijonossa eteni keskikäytävää pitkin, käsissä kiiltävät kahvipannut. Kohta höyrysikin mainio kahvi kupeissa ja juhlayleisö pääsi suorittamaan itsekullekin varsin miellyttävää ohjelmanumeroa, kahvinjuontia. Mutta sitä ennen oli taas aihetta aplodeihin, kun juhlan erinomainen kuuluttaja, sosiaalipäällikkö Åke Launikari ilmoitti, että kunkin juhlavieraan edessä olevat kahvinjuontivälineet: kupit, teevadit ja lusikat kuin myös pullalautasetkin, on lupa poislähtiessä ottaa mukaan pieneksi muistoksi siitä, että "olinhan siellä minäkin". Hilpeän ja rattoisan seurustelun vallitessa nautittiin herkkujuomaa ja todettiin, että kyllä ovat kahvinkeittäjät "ammattinsa" osanneet. Kahvikonsertista huolehti torvisoittokunta, joka Reino Marttilan sitä nyt johtaessa kajautteli helppotajuisia säveleitä.

Kahvinjuonnin päätyttyä seurasi vapaa sana. Tällöin käytti ensimmäisen puheenvuoron pääluottamusmies Vilho Tarvainen, joka kaikkien yhtiön palveluksessa Kuusankosken kunnan alueella olevien työntekijäin sekä heidän keskuudestaan valittujen tuotantokomiteain jäsenten ja luottamusmiesten puolesta onnitteli yhtiötä merkkipäivän johdosta ja toivotti menestystä yhtiön vastaiselle toiminnalle, toivoen samalla hyvän yhteistyön ja yhteisymmärryksen yhtiön johdon ja työntekijäin kesken edelleenkin jatkuvan. Tytäryhtiöiden puolesta onnitteli Högforsin Tehdas Oy:n johtaja, vuorineuvos G. Arppe, mainiten mm., että vuorineuvos Ekholm on mitä suurimmalla innostuksella seurannut tytäryhtiöiden työskentelyä, mikä on ollut omiaan kannustamaan niiden toimintaa ja kohottamaan saavutuksia. Puhuja toivotti menestystä yhtiölle sen koko isänmaalle suuriarvoisessa työssä. Kuusankosken kunnan edustajana kunnallislautakunnan esimies, viivaaja Lauri Lahtinen kiitti sovinnollisesta ja hyvästä yhteistyöstä, mikä kunnan perustamisesta saakka on yhtiön ja kunnan kesken vallinnut. Kuusankosken kunta on kohonnut maamme ensimmäisten kuntien joukkoon ja Kymi-yhtiöllä on tässäkin suhteessa ollut merkittävä osuus. Puhuja kiitti kunnan puolesta yhtiötä lahjoituksesta lastentalon rakentamiseksi ja ilmoitti kunnan tulevan ottamaan lahjoituksen vastaan ja käyttämään sen yhtiön määräämällä tavalla. Kuusankosken seurakunnan onnittelut esitti rovasti K. K. Hautaniemi, lausuen mm., että seurakunta tuskin olisi päässyt jaloilleen ilman yhtiön tukea, sillä myös henkisen ja hengellisen pohjan luomiseen tarvitaan lujaa taloudellista perustaa. Seurakunnan on omankin menestymisensä vuoksi syytä toivottaa onnea yhtiölle. Puhuja tulkitsi seurakunnan syvästi tunteman kiitollisuuden kaikesta yhtiön taholta saamastaan avusta. Edelleen esittivät onnitteluja tri G. Waenerberg yhtiön virkamiesten, Tauno Lahtinen Kymintehtaan, Kuusankosken ja Voikaan Ammatillisen Paikallisjärjestön, kunnallisneuvos Wäinö Walkama Kuusankosken Yhteiskoulun, maisteri S. Hanén Kymintehtaan Ruotsalaisen Yhteiskoulun, johtaja V. Niinivaara Kymin Oy:n Ammattikoulun ja Kymintehtaan Sekakuoro "Kaiun", Mikko Tarvainen Kuusankosken teollisuustyönjohtajain, postikonttorinhoitaja A. Vaulo Voikaan posti- ja lennätintoimiston sekä Kuusankosken postikonttorin, asemapäällikkö L. Paukkula Kymintehtaan aseman ja nimismies A. Melander Kuusankosken poliisiviranomaisten puolesta.

Sähkösanomia olivat juhlaan lähettäneet mm. pääministeri Mauno Pekkala hallituksen nimissä sekä maaherra Väinö Meltti.

Kun onnittelujen sarja oli päättynyt, juotiin vielä kupillinen "kuumaa". Senjälkeen asettuivat lavalle kuoro ja orkesteri ja nyt seurasi juhlan vaikuttavaksi ja tunnelmalliseksi muodostunut loppupiste. Kuoro ja torvisoittokunta esittivät ensin yhdessä johtaja Väinö Niinivaaran johdolla Linsénin kauniin ja tutun "Kesäpäivä Kangasalla" sekä Sibeliuksen juhlavan ja innostavan "Isänmaalle" ja lopuksi laulettiin yhteisesti orkesterin säestyksellä "Maam-

Helsinki 29.9.47

Kymin Osakeyhtiö,
Helsinki

Kiitän vilpittömästi saamastani "Kymin Osakeyhtiö 1872 - 1947, I - Teoksesta. Suden tulostumisen kirjaan todellisella mielenkiinnolla.

Käytän tilaisuutta onnitella Teitä 75-vuotisesta työstä, jolla on ollut erinomaisen suuri merkitys maamme taloudelle, ja toivotan Teille parhaimpia menestyksiä tulevina vuosikymmeninä.

Kunnioittaen

J. K. Paasikivi

TASAVALLAN PRESIDENTIN ONNITTELU.

JUHLAPUHE,

jonka Kymin Oy:n johtokunnan puheenjohtaja, varatuomari C. J. Ehrnrooth piti yhtiön 75-vuotisjuhlassa.

75 vuotta sitten olivat tämän paikkakunnan kasvot luonnollisesti aivan toisenmuotoiset kuin mitä ne nyt ovat. Voisi täydellä syyllä puhua eräänlaisesta erämaatunnelmasta, joka silloin vallitsi täkäläistä tienoota. Olihan kahlitsematon koski omiaan antamaan seudulle kesyttömän ilmeen; ja sitä vielä tehostivat sankat, suurimmaksi osaksi koskemattomat metsät, jotka mahtavina levenivät joen molemmilta äyräiltä. — Nykyisten teollisuuslaitosten vaatimattomina edeltäjinä olivat silloiset vesikäyttöiset myllyt, joissa lähiseudun talonpojat jauhattivat vähäiset viljansa. Syystä onkin sanottu, ettei silloin luonnonrauhaa — kosken alituisen kohinan lisäksi — rikkonut muu kuin myllynkivien kolina ja myllyjen vesirattaiden ryske.

Kun sitten teollinen harrastus koko maassa kasvoi, alettiin etsiä sopivia luonnollisia puitteita tarmokkaalle yrittäjätoiminnalle. Tässä mielessä havaittiin pian Kuusankosken edulliset käyttömahdollisuudet. Tarjosihan koski jo sinänsä silloisissa oloissa ehtymättömältä näyttävän voimanlähteen, ja valtava Päijänteen vesistö, jonka vedet kulkeutuivat Kuusankoskeen, muodosti sellaisen säiliön, josta vesi ei koskaan loppuisi. Päijänteen vesistön ja siihen johtavien lisävesistöjen rantamaiden laajat metsäalueet taas takasivat riittävän raaka-aineen puunjalostustehtaita varten. Kuljettamalla puutavara Oraantaipaleen ja Honkataipaleen kannaksien poikki — kuten myöhemmin onkin tapahtunut — voitiin käyttää hyväksi myös laajavetisen Saimaan ympärillä sijaitsevia suunnattomia metsärikkauksia. Sitäpaitsi sijaitsi Kuusankoski juuri valmistuneen Pietarin—Riihimäen radan välittömässä läheisyydessä, mistä johtuen paperijalosteet voitiin mukavasti ja pienin kustannuksin kuljettaa markkinoille, mm. Pietariin, jonne pääasiallinen myynti sitten pitkät ajat suuntautuikin.

Kun 1840-luvun puolivälissä oli keksitty menetelmä, jonka avulla paperinvalmistuksessa käytettävä lumppu voitiin korvata hiotulla puumassalla, muodostui tämä keksintö suurimerkitykselliseksi Suomelle, sen laajat metsärikkaudet ja jokien vesiputousten tarjoamat runsaat voimavarat huomioonottaen. Uusi teollisuus vaikutti aikojen kuluessa koko maan taloudelliseen asemaan kaikkien väestönosien kohoavan elintason ja sen rinnalla myös ennen aavistamattoman henkisen kehityksen muodossa.

Ensimmäinen suurempi puuhiomo Suomessa oli Nokialle v. 1865 rakennettu, ja muutamia vuosia myöhemmin, nimittäin v. 1872, perustettiin Kymin Osakeyhtiö puuhiomoineen ja paperitehtaineen. Aloitteentekijänä oli tehtaanomistaja Axel Wilhelm Wahren ja osakkaina oli aluksi miltei yksinomaan eräitä turkulaisia herroja, ensikädessä kauppaneuvos Carl Magnus Dahlström. Hänen poikansa, sittemmin kauppaneuvos Ernst Dahlström, tuli 24-vuotiaana yhtiön toimitusjohtajaksi. Herpaantumattomalla harrastuksella hän hoiti tätä tehtävää 31 vuotta, oli 43 vuotta yhtiön hallituksen jäsenenä ja 15 vuotta sen puheenjohtajana.

Yhtiön ensimmäiset rakennukset ja koneelliset laitokset olivat nykyoloihin verraten varsin vaatimattomat. Kaikki tehdasrakennukset tehtiin puusta, ja kun tarveaineet oli kuljetettava

---

me", johon jokainen täysin rinnoin ja sydämin yhtyi.

Kymi-yhtiön 75-vuotisjuhla oli päättynyt. Sen jättämät mieluisat ja velvoittavat muistot ovat lähtemättömästi syöpyneet jokaisen läsnäolleen mieleen.

Mitenkä valtavan koneiston tällaisten suurjuhlien järjestäminen vaatii, mitenkä paljon esivalmisteluja, suunnitteluja, päänvaivaa ja työtä se kysyy, siitä ovat vain harvat tietoisia. Sitä on toivotonta ja tarpeetontakin edes päällisin puolin ryhtyä tässä kuvailemaan. Tunnustaen todettakoon kuitenkin, että jokainen suoritti hänelle annetun tehtävän parhaalla mahdollisella tavalla ja siten osaltaan vaikutti juhlien kaikinpuoliseen onnistumiseen. Yhtiön johto pyytää kauttamme lausua kiitokset kaikille, ketään mainitsematta, mutta ketään myös unohtamatta.

autioseutuun Kymijoen varrelle, oli ensi töiksi raivattava teitä ja tällöin tuli lähinnä kysymykseen tien rakentaminen äsken valmistuneen Helsingin—Pietarin rataosan varrella sijaitsevalle Kouvolan rautatieasemalle.

Toiselle puolelle koskea perusti Kuusankoski Aktiebolag suunnilleen samoihin aikoihin kilpailevan yrityksen. Aloitteentekijänä oli kreivi Carl Mannerheim, Suomen Marsalkan isä. Myös useimmat Kuusankoski-yhtiön ensimmäisistä osakkaista olivat turkulaisia. Johtokunnan puheenjohtajana toimi monta vuotta vapaaherra Samuel Werner von Troil, Kymi-yhtiön nykyisen varatoimitusjohtajan isoisä, josta myöhemmin tuli maamarsalkka.

Kymi-yhtiön ensimmäinen paperikone valmistettiin Englannissa. Sen leveys oli 80 tuumaa = 203 cm ja siinä oli 7 kuivaussylinteriä. Kone pantiin käyntiin toukokuussa 1874, kun Kuusankoski Ab:n paperikone sensijaan alkoi pyöriä jo heinäkuussa 1873. Vuonna 1881 tuli Kymintehtaalle lisäksi toinen samanlevyinen kone, mutta se oli saksalaista valmistetta.

Selluloosatehtaista rakennettiin Kuusankosken tehdas ensiksi, nimittäin vuosien 1884—1885 aikana, kun taas Kymintehtaan selluloosatehdas aloitti toimintansa pari vuotta myöhemmin.

Voikan kosken varrelle rakensi Tampereen Kattohuopatehdas Oy. v. 1897, siis 25 vuotta myöhemmin kuin Kymintehtaan ja Kuusankosken tehtaat oli perustettu, Voikan paperitehtaan, jossa oli yksi paperikone, mutta yritystä laajennettiin niin nopeassa tahdissa, että yhtiön toimitusjohtaja, vuorineuvos Rudolf Elving, joka käytännöllisesti katsoen yksin omisti yhtiön kaikki osakkeet, jo v. 1902 saattoi sanoa, että Voikan tehdas, jossa silloin oli kolme paperikonetta ja jonka vuosituotanto nousi 8491 tonniin valmiiksi lajiteltua paperia, oli suurin paperitehdas Suomessa ja pitkälti sen rajojen ulkopuolellakin. Nämä kolme tehdasta, Kymintehdas, Kuusankoski ja Voikka, kilpailivat voimakkaasti keskenään, mm. tuotteittensa myynnissä, jota paitsi monet muutkin seikat aiheuttivat niiden välillä kahnausta. Oli senvuoksi oikeaan osunut se ajatus, joka heräsi näiden kolmen tehtaan yhdistämiseksi yhdeksi, saman johdon alaisena toimivaksi yritykseksi. Tämä tapahtuikin v. 1904 ja vuorineuvos Elvingistä tuli yhtiön johtaja. Ollen harvinaisen tarmokas ja yritteliäs henkilö, hän ryhtyi välittömästi johtajanpaikalle astuttuaan toteuttamaan valtavaa laajennus- ja uudistusohjelmaa.

Mutta tuskin nämä suuret muutokset oli saatu loppuunsuoritetuiksi, kun yhtiötä kohtasi onnettomuus. Tulipalo tuhosi Voikan paperitehtaan ja kolme sen viidestä paperikoneesta. Kesti 10 kuukautta, ennenkuin tehdas oli jälleen täydessä käynnissä, ja tästä aiheutui luonnollisesti suuria tappioita. Pian sen jälkeen yhtiö sai kokea uusia vastoinkäymisiä.

Suurin osa yhtiön paperintuotannosta myytiin yhtiön perustamisesta alkaen Venäjälle. Kulutus omassa maassa oli mitätöntä siihen verraten, mitä koneet kykenivät valmistamaan. Kesti aina vuoden 1918 loppuun saakka, ennenkuin suurempia eriä Kymin Oy:n valmistamia paperilaatuja voitiin myydä länteenpäin. Että riippuvaisuus yksinomaan Venäjän markkinoista oli monessa suhteessa uskallettua, sen sai yhtiö katkerasti kokea muutamia vuosia sen jälkeen, kun nämä kolme tehdasta olivat yhtyneet. Venäläisten liiketuttavien ostovoima ja ostohalu väheni nimittäin romahdusmaisesti vuosina 1906 ja 1907.

Yhdessä Voikan tehtaan palon kanssa aiheutti tämä yhtiölle niin suuria rahallisia vaikeuksia, että sen täytyi pariksi vuodeksi lakkauttaa maksunsa ja asettaa yhtiö saamamiesten hallinnan alaiseksi. Nämä valitsivat uuden johtokunnan puheenjohtajaksi kauppaneuvos Gösta Björkenheimin ja kohta sen jälkeen toimitusjohtajaksi Gösta Serlachiuksen. Kun viimemainittu vuonna 1913 erosi toimestaan omistautuakseen omien liikeyritystensä johtoon, valittiin kauppaneuvos Björkenheim Kymin Oy:n toimitusjohtajaksi, jona hän oli aina kuolemaansa eli vuoteen 1918 saakka. Björkenheimin johtajakautena käytiin ensimmäinen maailmansota, joka, samalla kun se aiheutti suuria vaikeuksia koneiden ja tarveaineiden tuontiin sekä kuljetuksiin nähden, kuitenkin voimakkaasti lisäsi yhtiön tuotteiden kysyntää, hintojen samanaikaisesti huomattavasti kohotessa. Tästä johtuen yhtiölle oli mahdollista käyttää huomattavia summia parannuksiin mm. sosiaalisella alalla.

Jotta turvattaisiin tarvepuitten saanti yhtiölle, ostettiin v. 1916 Halla Osakeyhtiö ja Juantehdas Oy., jotka kumpikin omistivat huomattavia metsäalueita.

Kauppaneuvos Björkenheimin jälkeen tuli vuorineuvos Einar Ahlman yhtiön toimitusjoh-

tajaksi. Suomen paperiteollisuus oli, kuten mainittu, Venäjällä v. 1917 tapahtuneen vallankumouksen takia pitkäksi aikaa menettänyt päämarkkinansa, Venäjän, ja senvuoksi oli Suomen paperiteollisuudelle ja niinmuodoin myös Kymi-yhtiölle haettava uusia markkinoita länsimaista ja Amerikasta. Tämä tapahtui yhteistyössä muiden suomalaisten paperi-, puumassa- ja selluloosatehtaitten kanssa, ja kertomus siitä, miten taidolla, sitkeällä uutteruudella ja kestävyydellä onnistuttiin viemään maamme puunjalostustuotteita uusille markkinoille, muodostaa kunniakkaan luvun Suomen teollisuuden historiassa. Ansio tästä jakaantuu yhtiön kaupallisen johdon, sen insinöörien, työnjohtajien ja työläisten kesken, joille myös tunnustus siitä kuuluu. Jokainen heistä koetti tehdä parhaansa maansa hyväksi sen ollessa taloudellisesti vaikeassa tilanteessa.

Ns. "Ahlmanin aikana" saattoi Kymi-yhtiö työskennellä miltei poikkeuksetta hyvien suhdanteiden vallitessa. Yhtiötä voidaan niihin aikoihin verrata alukseen, joka pitkän aikaa purjehtii myötätuulessa. Maa oli saavuttanut kauan kaivatun itsenäisyytensä, kuumeinen elämäntahti ja luottamus tulevaisuuteen olivat vallitsevina koko kansan keskuudessa, tilanne rahamarkinoilla oli yleensä helppo ja tästä johtuen voi Kymi-yhtiö uudenaikaistaa ja laajentaa tehtaitaan. Kun kaksi Voikan tehtaalle hankittua paperikonetta oli vuosina 1935—1936 pantu käyntiin, kaksinkertaistui sanomalehtipaperin tuotanto ja Kymintehtaalla lisäsivät uudistetut koneet aikaisempaa paperintuotantoa, minkä lisäksi yhtiö alkoi valmistaa uusia paperilaatuja.

Tämä paperintuotannon voimakas lisääntyminen kävi mahdolliseksi senvuoksi, että puuhiomoita oli suurennettu ja voimansaantia lisätty rakentamalla uusia vesi- ja höyryvoimalaitoksia. Jotta yhtiön paperipuunsaanti mahdollisuuksien mukaan saataisiin turvatuksi, ostettiin Kissakosken ja Werlan osakkeet. Sitäpaitsi hankittiin yhtiölle Läskelä Osakeyhtiö, joka omisti paperitehtaan, tuotti hiomomassaa ja selluloosaa ja harjoitti sahaliikettä. Eniten merkitsi yhtiölle kuitenkin mainittujen yhtiöiden omistamat metsät, ja samasta syystä ostettiin suunnilleen samoihin aikoihin myös Högforsin Tehdas Oy:n osakkeet.

Toisen maailmansodan puhkeaminen ja Suomen käymät omat sodat muuttivat ne suotuisat olosuhteet, jotka vuodesta 1918 lähtien olivat vallinneet melkein 20 vuotta. Vuoden 1939 jälkeinen aika on Teille kaikille läheisesti koettua, sen vaikeuksia ja raskaita uhreja en yritäkään kuvailla, nehän Te kaikki tunnette. Kaikesta huolimatta yhtiö on kuitenkin voinut jatkaa tuotteittensa valmistamista ja on sitäpaitsi rakentanut Keltin ja Kuusankosken voimalaitokset, sprii- ja karbiditehtaat sekä muutenkin laajentanut kemiallista teollisuuttaan. Tässä tilaisuudessa ei ole tarpeen ryhtyä pitemmälti selvittelemään yhtiömme kehitystä, koska se on yksityiskohtaisesti kerrottu konsuli Victor Hovingin toimittamassa, Teille kaikille jaetussa ansiokkaassa ja erittäin mielenkiintoisessa yhtiön historiikissa.

Suomi on lopultakin saavuttanut rauhantilan, tuonti ja vienti on jälleen päässyt vauhtiin ja suomalaisten puunjalostustuotteiden leviäminen maailmanmarkkinoille jatkuu. Nyt meidän on tehtävä voitavamme, jotta vakiinnutettaisiin ja lisättäisiin sitä mainetta, mikä maamme teollisuustuotteilla on ollut ja tälläkin hetkellä on. Me kaikki voimme ja meidän tulee myötävaikuttaa siihen, että suomalainen teollisuustuote merkitsee hyvää laatua, me kaikki voimme ja meidän tulee, jokaisen omalla tavallaan, työskennellä Suomen nimen tunnetuksi tekemiseksi ja kunniaan kohottamiseksi kaikkialla maailmassa. Läheisintä meille kaikille on Kymi-yhtiön nimi. Yrittäkäämme parhaamme, että tämä tavarannimi a i n a merkitse korkeaa laatua, herättää luottamusta ja arvonantoa suomalaista teollisuutta kohtaan ja on todistuksena suomalaisesta sisusta, joka ei uuvu, vaan vie maataan eteenpäin kaikista esteistä ja vaikeuksista huolimatta.

Viettäessään tänään 75-vuotisjuhlaa on yhtiön johtokunta päättänyt lahjoittaa Kuusankosken kunnalle kolme miljoonaa markkaa käytettäväksi sellaisen lastentalon rakentamiseen, joka käsittäisi lastenseimen, lastentarhan ja päiväkodin. Siinä tapauksessa, että kunta päättää rakentaa puheenaolevan lastentalon Kymintehtaalle, on yhtiö jo aikaisemmin pitänyt mahdollisena tähän tarkoitukseen sopivan tontin lahjoittamista kunnalle.

Tämä lahjoitus on tehty siinä mielessä, että sen kautta koituisi etua ei ainoastaan yhtiön omalle väelle, vaan myös koko paikkakunnan väestölle ja Kuusankosken kunnalle.

RUNO

Kymin Osakeyhtiön 75-vuotisjuhlaan.

Kirjoittanut

AUKUSTI SIMOJOKI

Alla pitkäin pilvenlonkain
laulu metsän ikihonkain,
kumu kosken kuohuvaisen,
orpous luonnon erämaisen,
jost' on poissa touhu, työ,
jossa vallassaan on yö.

Mutta niinkuin luote, loihtu
pilvet halkoo päivän soihtu,
metsä herää, koski havaa,
luonto porttejansa avaa,
kutsuu luokseen kuulemaan
kuolotonta lauluaan.

Näin se honkain kuoro kaikaa:
"Uutta vuotamme me aikaa,
hyödyks' olla mieli meillä,
ei vain soitin tuulen teillä.
Tulkaa, tulkaa, katsokaa!
Luokaa uutta maailmaa!"

Vierii virsi kosken pauhun:
"En oo tuoja turman, kauhun,
olen valta, olen voima
kallioitten kammitsoima.
Tulkaa, tulkaa! Mieli on
mulla tositaistohon!"

Jo astuu ihminen silloin esiin,
luo silmänsä metsiin, luo silmänsä vesiin,
hänen katseensa sivuaa taivasten kaarteen,
hän tajuaa saaneensa aarteen.

"Miten käytän tuon", hän miettii ja pohtii,
päämääriin suuriin hän pyrkiä tohtii:
"Hyväks yksityisten ja isienmaamme
tämän aarteen me jaamme!"

"Tähän syntyvä on työn, toiminnan paja,
yhä uusien arvojen kirvoittaja,
täss' yhtyvä on kodin kultaisen lieteen
työ taiteen ja tieteen."

"Ja täältä me löydämme ponnistimen,
joka vievä on kalliin Suomemme nimen
yli vuorien vyön, yli merien laineen
ja nostava maan tämän maineen!"

— — —

Niin alkaa työ. Syli hongikon
sahan, kirveen sointeja täynnä on,
pora uppoo kallion pintaan.
Majat nousevat, ojentuu koskien uomat,
ja tehtaat, neron ja taidon luomat,
ne kohoaa rannikon rintaan.
Ja erämaa kaikkoo, ja sijalle sen
on tullut hyörinä kuumeinen
ja tullut perheet ja talot.
Kun tehdas jyskää, kun pillit soivat,
niin lapset tanhuilla karkeloivat
ja välkkyy kotien valot.

Ja vaikka työ hien kirvoittaa,
niin myöskin voimia siitä saa
ja elämänuskoa uutta;
ja niinpä ees yhä rynnätään,
ja kaikki vuottavat syämessään
ain' ehompaa vastaisuutta.

Ja vuosi vierivi jälkeen vuoden
suursuunnitelmia eelleen tuoden
ja kasvua tiedon ja taidon
ja yrityshengen aidon
ja pettymystäkin — siitähän
ei säästy varrella elämän!

Mut pettymys, sehän kannustaa
ja siitä intoa uutta saa,
kun oikein sen ymmärtääpi;
vaan jos siit' oppia ota ei
ja jos se rohkean mielen vei,
niin muista jälkehen jääpi.
Se täällä nostatti innon paloon,
vei kilvoituksehen uuteen, jaloon,
ja ponnen uuden se työlle toi,
ja aina uutta se loi.

Oli kahlittu voimia koskien
työvuoroihin tehtaiden
ja käytetty apua kotoisen puun
oli työhön ja suunnitteluun,
mut yhäti vain Kymi lauluaan
se lauloi monissa koskissaan,
ja honkien humina kutsui työhön,
ja ahjojen kipinät, loistaen yöhön,
ne lakinsa laativat,
kaikk' yhtyen vaativat:
"Et väsyä saa, et seisahtaa,
sua tarvitsee kansa ja tarvitsee maa!"

Ja uudet tehdasluomukset
nous' viereen veen,
ja suunnitelmat ja toivehet
kohos korkeuteen,
ja yhäti tiheni työnteon tahti,
sen tajuttiin voima, sen tajuttiin mahti,
mut samalla myös oli selko siitä,
ett' elämäks' pelkkä ei työnteko riitä,
vaan että ankara ruumiin työ
pian maahan lyö,
jos hengellä ei ole ylvästä rataa,
jos nukkuu se vain tahi maassa mataa.

Niin raivattiin ala aatteiden kaiteen,
työt nähtäviks' tuotiin tieteen ja taiteen,
opinahjot nousivat kaikkialle
esikuvina, malleina maailmalle,
ja hengenviljely kunniaan
niin pääsi kaikessa voimassaan,
ja yhteishenki se kasvoi, karttui,
ja suuremmiks' yhä voimat varttui
ja tahto pyrkiä tuloksiin
yhä ylväämpiin.

— — —

Näin syntyneet Kymenlaaksohon
Kymin Osakeyhtiön tehtaat on.
Ne vähästä saaneet on alkunsa kyllä,
mut ei monet niiden nyt rinnalle yllä,
ne käyneet on taistelun voittoisan,
ne kuuluja kautta on maailman.

Tule, katso ja näe! Kas, korkeuteen
nyt kohoaa tehtaat torneineen,
ja vastaasi tulee kuin yllättäen
kodit kauniit laaksoissa, rinteillä mäen,
näet koulut ja muut — näet valtavan taulun,
ja yllä sen kuulet työn mahtavan laulun.

Käy toimistohuoneita katsomaan:
sielt' asiain kulkua johdetaan
joka hetki valppaana, vaistoin varmoin,
väsymättömin innoin, tahdoin ja tarmoin,
suurkoneisto jotta vois toimensa täyttää,
osa pieninkin oikein voimansa käyttää.

Käy suunnittelu- ja tutkimushuoneet:
monet aivot siellä on uutta luoneet,
monet tiedemiehet ja taitajat
siell' aina tutkivat, tarkkaavat,
ettei tulis koskaan seisahdusta,
ei erehdystä, ei taantumusta,
vaan eespäin mentäisi toimin, töin,
ain' uusin aattehin, keksinnöin.

Käy tehdassalihin: vastassas
heti juhlava tunne on voimakas,
kun eessäsi on kone vieressä toisen,
työtaidon kun näet suurenmoisen,
näet ihmiset valmiina paikoillaan
oman osansa kekoon kantamaan.

Ja kun sinä eelleen kuljet niin,
kun tutustut kaikkiin laitoksiin,
kun urheilukentät ja viihdytys muu
sun nähtäväksesi avautuu,
kun tutustut kaikkeen sa perin ja pohjin,
näet: kaikkea tehdään oikein ohjin,
näet voimaa ja kuntoa valmista, kystä,
näet jaloa, puhdasta pyrkimystä,
näet tahtoa toimia hyväksi sen,
mikä meille on kaikille yhteinen:
maan, kansan kunto, sen vauraus, voima,
hyvän tahdon ja taidon vartioima.

— — —

Kymin Osakeyhtiön tehtaat näin
vie maamme mahtia eteenpäin.
Ne julistaa kaikelle maailmalle,
tääll' että ei vaivuta vaivojen alle,
vaan että voimalla työn ja tarmon
— ei raukkojen osaksi tulevan armon —
oman onnemme täällä me luomme,
oman panoksen elämään tuomme.

Se on työ, jota juhlia kannattaa,
siit' arvon ja kunnian saa koko maa,
ja se kutsuu kaikkia mukaan
tämän Suomemme puolesta toimintaan,
yhä velvoittavampaan, uuraampaan:
siit' ei saa väistyä kukaan!

Miehiä työnsä ääressä.

Ville Rihu.

Esittelemme tällä kertaa kolme työn sankaria, joista kukin on ollut yhtiön palveluksessa jo tavallisenpituisen ihmisiän ja joille palvelusvuosia on kertynyt yhteensä kokonaista 178 eli keskimäärin 59 vuotta ja 4 kuukautta.

Kymintehtaan Korjauspajan työnjohtaja Ville Rihu, joka on syntynyt lokakuun 8 p:nä 1868 Mäntyharjussa, mutta siirtynyt sieltä jo 2-vuotiaana vanhempiensa mukana Valkealaan, ei ole päässyt lapsena edes kansakoulun tarjoamista tiedonjyvistä osalliseksi, kuten eivät ole päässeet monet muutkaan hänen ikäisensä ihmiset. Syynä ei ole ollut se, että asianomaiselta olisi puuttunut tiedonhalua, vaan se, että kansakoululaitoksemme on vielä koko lailla nuori. Tosinhan jo silloinkin kansakouluja oli olemassa, mutta melko harvassa. Yleisempi opinahjo oli kiertokoulu, jota pidettiin vuorotellen eri kylissä 4—6 viikkoa kerrallaan.

Rihun koti sijaitsi yksinäisessä paikassa syrjäseudulla, josta oli kymmenisen kilometrin taival kylän keskustaan. Poikasena Rihu teki kotitöitä ja pyydysteli syksyisin loukuilla ja permeillä metsänriistaa. Sitä myymällä hän sai hankituksi vähän rahaa, joka silloin oli kovin tiukassa. Jo 13-vuotiaana hän sai lähteä maailmalle, yksin elatuksestaan huolehtimaan. Luujärven Kivisilmässä asunut metsäherra Hj. Andersin otti hänet kuskipojakseen laajan piirinsä eri puolilla liikkuessaan. Talvisin hän sitten hoitikin tätä "virkaa" ja oli kesäisin uittotöissä Mäntyharjun väylällä, kunnes keväällä 1885 pääsi lämmittäjäksi hinaajalaivaan, joka suoritti hinauksia Vuohijärvellä. Laivan seisoessa talvella "rokulissa" Rihu työskenteli metsähommissa työnjohtajana. Oltuaan välillä kesät koneenkäyttäjänä Sarkavedellä liikennöivässä laivassa ja talvet viilaajana Kymintehtaalla hän syksyllä 1899 jäi korjauspajaan vakinaiseksi viilaajaksi ja nimitettiin v. 1914 työnjohtajaksi. Rihulle on palvelusvuosia kertynyt yhtiössä 64, joista hän on 50 vuotta ollut samalla osastolla eli Kymintehtaan Korjauspajalla. Siellä hän edelleenkin pirteänä ja reippaana liikuskelee, johtaen töitä putkipajassa.

Kuten jo mainittiin, ei Rihulla ollut lapsuusiässä mahdollisuuksia nauttia kansakouluopetuksesta, mutta tultuaan sitten Kymintehtaalle, minne jo v. 1883 oli perustettu kansakoulu, Rihu aikamiehenä kävi iltakoulua kahtena talvena. Opettajina olivat iltakoulussa toimineet kansakoulun silloinen johtajaopettaja Hj. Hultin ja mestari Brejlin, insinööri Alvar Brejlinin isäukko.

Rihu kuuluu Kymintehtaan—Kuusankosken VPK:n perustajiin ja oli 30 vuotta aktiivisesti mukana palokuntatyössä, pääasiallisesti höyryruiskun koneenkäyttäjänä. Palokunta on kutsunut hänet kunniajäsenekseen. Hän on aikoinaan ollut osuusliikkeen hallituksen jäsenenä ja toiminut liikkeen tilintarkastajana sekä kassantarkkailijana.

Voima-aseman hoitaja Robert Halme Voikaalta on palvellut yhtiötä tähän mennessä jo 59 vuotta. Hän on syntynyt toukokuun 20 p:nä 1874 Maunukselassa, joka silloin kuului Iitin pitäjään. Vuonna 1888 hän tuli töihin Kuusankosken Ulkotyöosastolle, joten hänelläkään ei ollut ikää muuta kuin 14 vuotta yhtiön palvelukseen astuessaan. Kansakoulu jäi Halmeeltakin käymättä siinä iässä, jolloin lapset tavallisesti kansakouluun menevät, mutta 31-vuotiaana miehen körilläänä hän suoritti kansakoulukurssin samaan tapaan kuin Rihukin. Oltuaan aluksi puhdistustöissä mainitulla osastolla hän joutui pakkariksi urakkapalkalla n.s. pahvivinnille, joka sijaitsi vastapäätä nykyistä varastoa. Senjälkeen hän työskenteli eri osastoilla, m.m. sähköhommissa silloin, kun paperikonetta yritettiin muuttaa sähkökäyttöiseksi, mistä yrityksestä teknillisten vaikeuksien takia oli kuitenkin luovuttava. Ennen Voikaan voimalaitokselle tuloaan, mikä tapahtui tammikuun 20 p:nä v. 1903, hän oli 3 vuotta Kuusankosken voimalaitoksella ja jonkun aikaa Kuusankoosken Selluloosatehtaan voima-asemalla.

Robert Halme.

Nykyisin hän toimii, kuten mainittu, tasavirtavoimaaseman hoitajana Voikaalla.

Halme on läheltä joutunut seuraamaan Voikaan tehtaitten kehittymistä niiden nykyiseen, jo valtavat mittasuhteet saavuttaneeseen laajuuteen. Hänen Voikaalle tullessaan olivat kaikki mestarit, massamestaria lukuunottamatta, saksalaisia. Eteviä ammattimiehiä kuuluivat olleen ja hyvin heidän kanssaan oli tultu toimeen. Halmeelta oli insinööri, saksalainen tämäkin, jo alkuun tiukannut, että pystyykö mies mihinkään, johon Halme oli vastannut, että eihän hän osaa itseään kehua, mutta tulevaisuushan sen näyttää. Ellei olla tyytyväisiä, niin mitäs muuta kuin lopputili kouraan. Sitä ei kuitenkaan kuulunut, mutta sensijaan sai Halme seuraavana jouluna 25 mk. joulurahaa, mikä silloin oli varsin sievoinen summa nykyisiin inflaatiomarkkoihin verraten. Työpäivä oli pitkä, klo 6:sta aamulla puoli 8:aan illalla. Välillä oli puolen tunnin aamiais- ja tunnin päivällistauko. Palkka oli sellainen, että se nykypäivien ihmistä hymyilyttää — aluksi 10 penniä tunnilta! Ei ollut hyvän miehen, ei likaisen työn eikä muitakaan lisiä. Hinnat olivat suhteelliset palkkoihin verraten. Esim. kilo voita maksoi 60 penniä, säkillinen jauhoja 5 mk., valmis puku 30—40 mk. j.n.e.

Halme tulee ensi tammikuussa työskennelleeksi Voikaalla 45 vuotta. Hän on tavallaan juurtunut Kymiyhtiöön, sillä paitsi sitä, että hänen isänsä ja kaksi veljeään ovat olleet yhtiön palveluksessa, myös hänen poikansa on valinnut isän ammatin ja ansaitsee jokapäiväisen toimeentulonsa Voikaan isolla voimalaitoksella.

Kolmannen ja tällä erää viimeisen esiteltävämme, hissinkuljettaja Juho Villehard Jokelinin, tapasimme työpaikallaan Kuusankosken Paperitehtaalla. Heti alkuun saimme valokuvaajan kanssa "ilmaisen kyydin" alakerran hälinästä ylempään kerrokseen, missä juttu alkoi luistaa valokuvaajan asetellessa kamppeitaan paikoilleen. Jokelin on syntynyt helmikuun 22 p:nä 1879 Iitin pitäjän Lyöttilän kylässä. Ikää hänellä on siten lähes 68 vuotta, joista 55 on kulunut yhtiön palveluksessa. Ei ollut siis Jokelinkaan kuin vasta vähän toisella kymmenellä, kun tuli massatehtaalle lapia liipille kärräämään. Juuri niihin aikoihin alettiin Kuusankosken Paperitehtaan rakennusta muurata ja kolmisen vuoden kuluttua Jokelin siirtyi uudelle tehtaalle, ensin rullamiehen apulaiseksi ja myöhemmin kalanterille ja leikkuukoneelle. Paperitehtaalla työskennellessä vierähtikin sitten kokonaista kolme vuosikymmentä, minkä jälkeen Jokelin vaihtoi työpaikkaa, mennen Kuusankos-

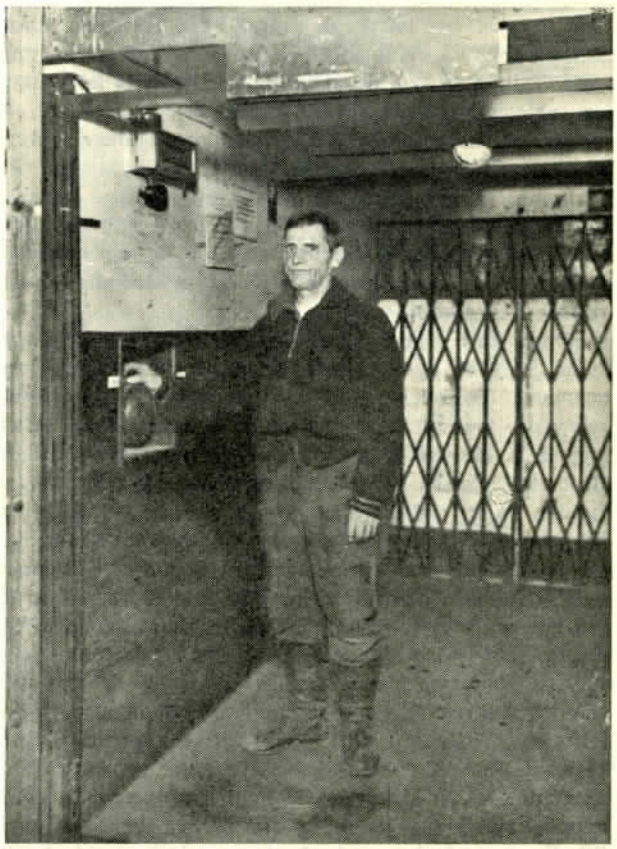

Juho Villehard Jokelin.

Aloitetoiminta Kymintehtaan, Kuusankosken ja Voikaan tehtailla.

Kuluvan vuoden huhtikuun alkupuolella otettiin Kymintehtaan, Kuusankosken ja Voikaan tehtailla käytäntöön järjestelmä, jota nimitetään aloitetoiminnaksi. Voidaksemme lukijoillemme selostaa, mitä tällä järjestelmällä tarkoitetaan, mihin sillä pyritään ja mitä tuloksia sen avulla on tähän mennessä saavutettu, suuntasimme päivänä muutamana askeleemme Kuusankosken uudelle voimalaitokselle, jonka suojissa tämän toiminnan päämaja sijaitsee. Siellä tapasimmekin haastattelumme kohteen, insinööri Erkki Kivirannan, jonka huoleksi toiminnan hoito mainituilla tehtailla on uskottu.

Haastateltavamme, joka työskentelee samassa huoneessa turvallisuustarkastaja Paul Andersénin kanssa — turvallisuustyöllä ja aloitetoiminnalla on nim. eräitä kiinnekohtia keskenään —, oli parhaillaan tutkimassa äsken saapuneita aloitteita, mutta antautui sentään auliisti haastateltavaksemme.

Vaikka nimi aloitetoiminta puhuukin jo osittain puolestaan, pyysimme kuitenkin insin. Kivirantaa aluksi lyhyesti selostamaan, mikä toiminnan pohjimmainen tarkoitus on, ja tätä haastateltavamme selosti seuraavaan tapaan:

— Tuotannon tehon lisääminen ja työolosuhteiden parantaminen, vaikka eivät sinänsä olekaan mitään uusia pyrkimyksiä, ovat kuitenkin sellaisia asioita, joiden merkitys sodan jälkeen on tuotantolaitosten toiminnassa entisestään paljon lisääntynyt. Erikoisen ominaista nykyiselle ajalle on, että näiden päämäärien tavoittelemiseen pyritään saamaan entistä laajemmat piirit mukaan ja tällöin varsinkin työntekijäin näkökohdat huomioidaan. On luotu uusia ja samalla tehostettu aikaisempia, näitä päämääriä tavoittelevia toimintamuotoja, joista eräs on puheena oleva aloitetoimintajärjestelmä.

— Missä tämä toiminta on saanut alkunsa?

— Järjestelmän kotimaana pidetään Pohjois-Amerikan Yhdysvaltoja ja sieltä se sitten on levinnyt muihin maihin. Suurissa teollisuusmaissa oli järjestelmä jo melko kauan ennen sotaa käytännössä, kullekin maalle ominaisiin muotoihin sovellettuna, ja sodan aikana sekä sen jälkeen on toimintaa entisestään tehostettu. Nyt voidaan sanoa, että sitä käytetään miltei poikkeuksetta kaikkialla

— Milloin aloitetoiminta tuli Suomeen ja miten se on täällä levinnyt?

— Meidän maassamme alkoi aloitetoiminta v. 1943, minkä jälkeen se on nopeasti saanut jalansijaa kaikkialla, ollen nykyisin käytännössä miltei kaikilla huomattavimmilla tuotantotoiminnan aloilla. Täällä Kuusankoskella — Kymintehtaan, Kuusankosken ja Voikaan tehtailla — se pantiin alulle viime huhtikuun 8 päivänä.

— Mihinkä päämäärään aloitetoiminnan avulla oikeastaan pyritään?

— Varsinainen päämäärä tulikin jo edellä sanotuksi, mutta mainittakoon vielä, että aloitetoiminnan tarkoituksena on omalta osaltaan vaikuttaa siten, että näiden päämäärien — tuotannon tehon ja työolosuhteiden parantamisen — tavoittelemiseen yritetään saada koko tehtaan väki entistä aktiivisemmin mukaan. Useimmiten ovat teollisuustyössä työskentelevien henkilöiden tehtävät ja työn suoritustapakin yksityiskohtaisesti määriteltyjä. Mutta tämä ei suinkaan edellytä sitä, että käytännössä olevat työmenetelmät, työvälineet tai työtä suorittavat koneet ja laitteet olisivat parhaat mahdolliset. Päinvastoin on muistettava, että kehitys kulkee jatkuvasti eteenpäin ja että teknillinen kehitys nojautuu jatkuvasti suoritettuihin pikkuparannuksiin. Työ tekijäänsä neuvoo, sanotaan, ja luonnollista onkin, että työntekijä, joka päivästä toiseen joutuu suorittamaan määrättyä työtä, huomaa useinkin, että pienellä parannuksella saavutetaan paljon parempi tulos. Muistettakoon myös, että juuri työn äärestä on lähtenyt monta tekniikan suurta keksintöä.

— Mitä seikkoja pitäisitte aloitetoiminnalle ominaisina ja missä suhteessa se poikkeaa muista samaan päämäärään tähtäävistä toimintamuodoista?

— Aloitetoiminta on eräänlainen ehdotus-, parannus- ja keksintökilpailu, jonka avulla on tarkoitus saada jokainen teollisuuslaitoksessa palveleva henkilö tuntemaan, että hänellä on oikeus esittää mielipiteitään, että hänen tekemänsä ehdotukset myöskin joutuvat perusteellisen harkinnan alaisiksi ja että hänellä on välitöntä henkilökohtaista hyötyä ehdottamistaan parannuksista ja tekemistään keksinnöistä. Tällöin on huomattava 1) välitön palkkiojärjestelmä ja 2) aloitteen tekijän pysyminen tuntemattomana käsittelyn aikana. Näistä ensinmainitulla, palkkiojärjestelmällä, pyritään siihen, että hyvä esitys myös kouraantuntuvasti

---

ken Selluloosatehtaalle, missä hän oli aina siihen saakka, kunnes 3 vuotta takaperin tuli takaisin paperitehtaalle, tällä kertaa hissinkuljettajaksi, mitä tointa edelleenkin hoitaa.

Jokelinin tullessa Kuusankoskelle työhön oli kanssakäyminen kymintehtaalaisten kanssa varsin vähäistä. Nämä tehdasalueet olivat kuin kaksi toisistaan erillään olevaa yhdyskuntaa. Liikenne joen yli tapahtui veneillä ja kesti kotvan aikaa, ennenkuin liikennettä välittämään saatiin lautta. Tosinhan jo sitä ennen oli Kymintehtaan ja Kuusankosken välille rakennettu silta, mutta sitä eivät aluksi saaneet kaikki käyttää. Rajoittavat määräykset poistettiin kuitenkin vähän myöhemmin.

Pirteä ja puhelias Jokelin kertoilee sitten kuusankoskelaisten yhteisistä riennoista vuosisadan vaihteen jälkeen. Ne keskittyivät pääasiallisesti laulu- ja urheiluseuroihin, joita johtivat Kuusankosken tehtaan kansakoulun opettajat. Joka juhannus järjestettiin yhteiset kokkojuhlat tansseineen ja niissä oli sellainen tunnelma kuin kaikki olisivat kuuluneet samaan perheeseen. Mutta ajat muuttuvat ja ihmiset ajan kanssa.

tunnustetaan, ja toisaalta se on kiihokkeena esitysten tekemiseen. Aloitteen tekijän pysyminen tuntemattomana taas on siinä mielessä tärkeä, että tällöin ei asianomaisen tarvitse pelätä joutuvansa monellekin niin kiusallisen huomion kohteeksi, vaikka sattuisi ehdotuksissaan hiukan epäonnistumaankin. Samalla pyritään myös poistamaan se mahdollisuus, että aloitteen tekijän ja tutkijan väliset henkilökohtaiset suhteet pääsisivät vaikuttamaan ratkaisuun. Tuntemattomana pysymisestä myös johtuu aloitetoiminnalle ominainen suoritustapa postilaatikkoineen ym. muotoineen.

— Mistä asioista aloitteita voi tehdä?

— Aloitteet voivat kohdistua varsinaisiin työmenetelmiin, työvälineisiin, koneisiin ja laitteisiin, samoin kuin myös käyttövarmuuteen, paloturvallisuuteen, tapaturmasuojeluun, yleisiin työolosuhteisiin y.m.s. Toisin sanoen: aloiteoiminta kohdistuu kaikkiin toimenpiteisiin, jotka voivat aiheuttaa säästöä tavalla tai toisella, säästäen joko suoranaisesti työtä tai materiaalia tai lisäten työtehoa sekä myös työntekijäin turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

— Miten aloitetoiminta on täällä organisoitu?

— Kun vastaus tähän kysymykseen muodostuisi melko laajaksi ja kun sitä on selvitetty sekä erikoisissa ohjevihkosissa että mainoslehtisissä, joita on jaettu kaikille toiminnan kanssa tekemisiin joutuville, tyydynkin tässä yhteydessä vain viittaamaan näihin kirjoituksiin. Lisäyksenä ja asioiden selventämiseksi haluaisin mainita, että osastojen ilmoitustauluilla on seisovana ilmoituksena luettelo niistä henkilöistä, jotka kuuluvat osastojen aloitelautakuntiin tai ovat muina toimihenkilöinä asiasas mukana. Aloitekeskustoimikuntaan, jossa hyväksyttyjen aloitteiden palkkiot lopullisesti määritellään, kuuluvat tällä hetkellä seuraavat henkilöt: puheenjohtajana insin. E. Palmgren, osaston johtajien edustajana insin. B. Sucksdorff, työnjohtajien edustajana piirtäjä A. Tallgren, työntekijäin edustajana mallipuuseppä L. Niemelä ja sihteerinä haastateltavanne.

— Miten tähän uuteen toimintamuotoon on henkilökunnan keskuudessa suhtauduttu?

— Jo alusta lähtien joutui toiminta vilkkaan harrastuksen kohteeksi. Kun aloitepostilaatikot ensimmäisen kerran tyhjennettiin, sisälsivät ne yhteensä 36 aloitetta. Ensimmäisen kolmen kuukauden aikana tehtiin keskimäärin 3 aloitetta kutakin työpäivää kohti. Kesäloma aiheutti sitten jonknlaisen tauon, mutta elokuun loppuun mennessä oli aloitteiden lukumäärä noussut kuitenkin jo 285:een. Niistä oli 177 Kymintehtaalta ja Kuusankoskelta ja 108 Voikaalta. Tämän vähän yli puoli vuotta kestäneen toimintakauden perusteella ei luonnollisestikaan voida mitään lopullista ja tyhjentävää sanoa, vaan tiedot on otettava eräänlaisina väliaikatuloksina ja siltä pohjalta lähtien tehtävä johtopäätökset. Tarkastelun helpottamiseksi voin jättää käy-

Aloitetilasto 8. 4—30. 9. 1947.

Osastot	Aloitteet				Palkkiot	Aihepiiri					
	hyväksytty	hylätty	käsiteltävänä	yhteensä		koneet ja laitteet	kuljetus ja siirto	työmenetelmät	raaka-ain. ja tarvikk. säästö	työturvallisuus	sekalaiset
Kymintehdas—Kuusankoski											
Ky Pap.tehdas ja Puuhiomo ..	18	18	5	41	39.000: —	23	6	2	2	5	3
Kuu Paperitehdas	3	4	1	8	6.000: —	3	2	2	1	—	—
Ky Selluloosatehdas	44	26	10	80	93.000: —	42	14	5	4	10	5
Klooritehdas	10	13	2	25	21.000: —	9	3	6	5	1	1
Spriitehdas	2	1	—	3	2.000: —	3	—	—	—	—	—
Muut osastot	11	15	12	38	32.000: —	12	6	9	1	—	10
Yhteensä	88	77	30	195	193.000: —	92	31	24	13	16	19
Voikka											
Paperitehdas	8	23	5	36	10.000: —	22	4	6	1	2	1
Puuhiomo	5	3	1	9	7.000: —	6	—	1	—	1	1
Selluloosatehdas	14	25	5	44	25.000: —	23	7	4	4	2	4
Karbiditehdas	1	6	1	8	2.000: —	3	—	2	2	1	—
Muut osastot	7	9	1	17	15.000: —	7	—	3	1	2	10
Yhteensä	35	66	13	114	59.000: —	61	11	16	8	8	10
Ky, Kuu ja Vo yhteensä	123	143	43	309	252.000: —	153	42	40	21	24	29

Yhtymämme kesämestaruuskilpailut

pidettiin elokuun 2 ja 3 p:nä Voikaalla.

5-ottelussa saavuttivat Högfors, Voikka ja Kymintehdas saman pistemäärän. Voikka voitti molemmat viestit ja Kymintehdas jalkapallomestaruuden.

Kymi-yhtymän 6:nnet kesämestaruuskilpailut pidettiin viime elokuun 2 ja 3 p:nä Voikaan urheilukentällä Voikaan tehtaan järjestäminä.

Kuten muistetaan, yllätti Högfors edellisen kesän kilpailuissa tyrmäämällä yleisurheilussa kaikki vastustajansa, mutta jalkapallossa piti Halla kuitenkin silloin vielä pintansa eikä luovuttanut hegemoniaansa enempää Högforsille kuin muillekaan. Hienoisella jännityksellä odotettiin senvuoksi kuudensia mestaruuskilpailuja ja kovasti aprikoitiin, kuka niissä tulisi pisimmän korren vetämään.

Miesten lajeihin olivat tällä kertaa edustajiaan lähettäneet entisten kisakumppanien Högforsin, Hallan, Juantehtaan, Werlan, Kymintehtaan ja Voikaan lisäksi myös Salon Valimo sekä Kouvolan Kirja- ja Kivipaino, jotka nyt ensimmäisen kerran olivat yhtymän kilpailuissa mukana. Naisten kilpailuihin, 100 m. juoksuun ja 4 x 100 m. viestiin osallistuivat Högfors, Voikka ja Kymintehdas eli siis samat tehtaat kuin Högforsissakin, jolloin naisten lajit ensimmäisen kerran otettiin kokeeksi ohjelmaan. Vaikka muillakin tehtailla on naispuolista henkilökuntaa, missä enemmän, missä vähemmän, ei niillä tunnuta naisten urheilua ainakaan kilpailumielessä sanottavasti harrastettavan, koska edustusjoukkueiden lähettäminen on kuivunut kokoon. On siis syytä toistaa jo aikaisemmin lausuttu toivomus, että kauniimmankin sukupuolen edustajia yhtymämme kisoissa vastaisuudessa runsaammin nähtäisiin.

Jalkapallomestaruutta oli saapunut tavoittelemaan 5 joukkuetta eli enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Hallan, Högforsin, Kymintehtaan ja Voikaan rinnalla oli uutena tulokkaana Salon Valimo.

Kilpailuohjelma oli muuten sama kuin Högforsissakin, paitsi että 3000 m. juoksun tilalle oli otettu 1500 m. juoksu.

Kilpailut olivat tälläkin kertaa kaksipäiväiset, siten, että lauantaina illansuussa suoritettiin kaksi jalkapallo-ottelua ja sunnuntaiaamuna samoin kaksi ottelua. Yleisurheilukilpailut alkoivat sunnuntaina klo 13 ja niiden päätyttyä ratkaistiin jalkapallossa alkupään järjestys.

Kun selostus jalkapallokilpailuista seuraa tuonnempana, siirrymmekin kuvailemaan yleisurheilukilpailujen kulkua.

Miesten 100 m. juoksussa selvittiin ratojen runsauden takia kahdella alkuerällä, joista kummastakin kolme parasta pääsi loppukilpailuun. Ensimmäisen erän

---

tettäväksenne laatimani tilaston, josta käy selville syyskuun loppuun mennessä hyväksyttyjen, hylättyjen ja vielä käsittelyn alaisena olevien aloitteiden määrä sekä hyväksytyistä aloitteista suoritetut palkkiot. Kun tätä tilastoa silmäilemme, niin havaitsemme, että aloitteita on tehty ilahduttavan runsaasti, ja se lieneekin paras osoitus siitä, että toiminta on otettu myötämielisesti vastaan. Jos taas laadullisesti asiaa tarkastelemme, kiintyy huomio sekä hyväksyttyjen että hylättyjen aloitteiden keskinäiseen suhteeseen ja myös palkkiosummia osoittavaan sarakkeeseen. Tällöin toteamme, että loppuun käsiteltyjen aloitteiden määrästä, 266, on hyväksyttyjä 123 eli noin 46 %. Tätä on pidettävä melko hyvänä saavutuksena, ja kun huomioimme vielä hyväksyttyjen palkkioiden loppusumman, toteamme, että tähänastiset tulokset ovat tässäkin suhteessa myönteisiä. Aloitteiden tekijät ovatkin ottaneet asiat vakavasti ja oikealta kannalta, tekemällä juuri tuotannon lisäämiseen ja työolosuhteiden parantamiseen tähtääviä ehdotuksia, kuten tarkoitus onkin. Ainahan tässä ei ole onnistuttu löytämään oikeata ratkaisua, mutta se on asia erikseen, tarkoitus on kuitenkin ollut oikea. Muuten naisilta on toistaiseksi tullut varsin vähän aloitteita. Johtuneeko tämä arkuudesta tai ehkä siitä, että naiset tulevat yleensä vähemmän kuin miehet olemaan tekemisissä koneiden ja laitteiden kanssa, mutta kun aloitteita voi tehdä monenlaisista eri asioista, niin toivottavasti naisten osuus tulee vastaisuudessa lisääntymään.

— Mikä on käsityksenne aloitetoiminnan tulevaisuudesta?

— Jos yritämme hahmoitella tulevaisuutta, haluaisin tähänastisen kokemuksen perusteella sanoa, että mahdollisuuksia toiminnan menestykselliseen jatkamiseen on olemassa. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että kaikilla tahoilla suhtaudutaan toimintaan ennakkoluulottomasti ja että se saa varauksettoman tuen sekä johdon että työntekijäin puolelta ja samoin toistenkin samaan päämäärään tähtäävien, jo vanhempien toimintamuotojen taholta. Markkamääräisesti me emme koskaan voi tuloksia laskea, sillä aloitetoiminnalla on sen aineellisen puolen lisäksi myös psykologinen puoli. Aloitetoiminta pyrkii omalta osaltaan vaikuttamaan työntekijöiden asennoitumiseen niin, että he todella tuntevat kuuluvansa sellaiseen yhteisöön, jonka menestyminen on heidänkin menestymisensä perusedellytyksiä. Tässä mielessä on aloitetoiminnalla suuri merkitys, ja jos se siinä suhteessa edes osittainkin onnistuu, on se täyttänyt tehtävänsä, lopetti haastateltavamme.

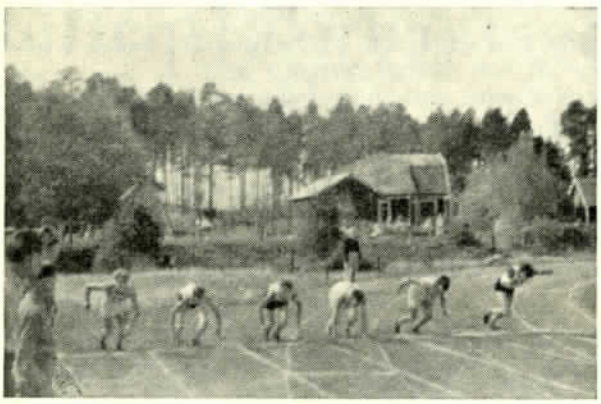

100 m. juoksun I alkuerä. Sisäradalta lukien: Huusko, Pöyhönen, Peltola, Anttila, Karppinen ja erän voittaja Kivinen.

100 m. juoksijat palkitaan. Vas. G. Kultavirta (4), T. Peltola (2), R. Kivinen (1), E. Pöyhönen (3) ja V. Kariluoto (5).

Kymintehtaan R. Kivinen, joka voitti 100 m. juoksun ja tuli pituushypyssä toiseksi.

voitti Kymintehtaan Kivinen ajalla 12,1. Voikaan Pöyhönen oli 60 sm. ja Högforsin Peltola 90 sm. jälessä. Seuraavina olivat Juantehtaan Huusko, Werlan Karppinen ja Hallan Anttila. Toisessa erässä pinkoi parhaiten Högforsin Kultavirta, jonka ajaksi merkittiin 12,3. Voikaan Vainio jäi 70 sm. ja Hallan Kariluoto 1,30 m. voittajasta. Muiden järjestys: Kymintehtaan Heikkilä, Juantehtaan Miettinen ja Werlan Kinttula. Loppukilpailussa sijoittuivat alkukilpailun ensimmäisestä erästä päässeet kärkitiloille ja toisen erän parhaat vasta heidän jälkeensä, eikä muita muutoksia tapahtunut kuin että kummankin erän miehistä toiseksi ja kolmanneksi tulleet vaihtoivat paikkaa. Kivinen voitti vakuuttavasti, mutta muista tiloista syntyi melko tasaväkinen kamppailu. Loppukilpailun tulokset: 1) R. Kivinen, Kymintehdas, 11,7; 2) I. Peltola, Högfors, 12,0; 3) E. Pöyhönen, Voikka, 12,0; 4) G. Kultavirta, Högfors, 12,1; 5) V. Kariluoto, Halla, 12,1; 6) V. Vainio, Voikka, 12,2.

Naisten 100 m. juoksuun osallistui vain 5 "amatsoonia", kun heitä Högforsin kilpailuissa sensijaan oli toistakymmentä. Kuusankoskelaiset asiantuntijat olivat varmoja Margit Jämsän voitosta, kun taas karkkilalaiset luottivat Kaarinaansa, joka kotikentällään edellisenä kesänä oli vallan ylivoimainen. Osanottajien vähyyden takia ei alkueriä tarvittu lainkaan, vaan suoritettiin juoksu suoraan loppukilpailuna. Margit-neitonen oli omaa luokkaansa ja voitti vaivatta. Hänen aikansa oli puoli sekuntia parempi kuin se, mikä Kaarina Kultavirran ajaksi noteerattiin Högforsissa. Tulokset: 1) Margit Jämsä, Voikka, 13,7; 2) Kaarina Kultavirta, Högfors, 14,1; 3) Eila Rokka, Kymintehdas, 14,4; 4) Laina Vainio, Voikka, 14,9; 5) Sirkka Laine, Kymintehdas, 15,3.

Pituushypyssä jäivät tulokset heikommiksi kuin Högforsissa, jossa isäntätehdas valloitti kaksi ensi sijaa. Entinen mestari O. Sjöholm ei tällä kertaa ollut mukana lainkaan, ja Högforsin kilpailujen "hopeamitalimies" G. Kultavirta jäi nyt neljänneksi. Kymintehtaalaiset korjasivat kaksoisvoiton Niemen ja Kivisen ansiosta. Muita kaksoisvoittoja ei kilpailuissa saavutettukaan. Mestari tekaisi voittotulokosensa 619 toisella hypyllään, kun muut hypyt sensijaan jäivät alle 6 metrin. Kaksi niistä oli sitäpaitsi ylästuttua. Kivinen pääsi jo ensimmäisellä hypyllään 618, mikä jäikin hänen parhaakseen. Kaksi muutakin hyppyä kantoi 6 metrin paremmalle puolelle. Myös Voikaan Mäkelä suoritti tasaiasen sarjan, päästen neljännellä hypyllään 615, joka riitti kolmanteen tilaan. Kultavirta aloitti vaatimattomasti 476 hypyllä, mutta paransi sitten ja ponkaisi neljännellä tasan 6 m. Voikaan Pöyhönen, joka tuli 5:nneksi, sai onnistumaan vain kaksi hyppyä. Tulokset: 1) P. Niemi, Kymintehdas, 619; 2) R. Kivinen, Kymintehdas, 618; 3) A. Mäkelä, Voikka, 615; 4) G. Kultavirta, Högfors, 600; 5) E. Pöyhönen, Voikka, 577; 6) V. Kariluoto, Halla, 569; 7) O. Anttila, Halla, 561; 8) O. Haanpää, Högfors, 553; 9) H. Huusko, Juantehdas, 519; 10) H. Puolakka, Werla, 495; 11) E. Miettinen, Juantehdas, 475; 12) P. Niemi, Werla, 472.

Korkeushypyssä, jossa Kymintehdas Högforsissa saavutti kaksoisvoiton, tuli mestaruus nytkin samalle tehtaalle, mutta toiseksi kiipesi Högforsin kilpailujen

viides mies, Voikaan A. Pirttilä, ja "pronssikin" tuli Voikaalle Hämäläisen ansiosta. Aikaisempi mestari P. Salama sai nyt tyytyä viidenteen tilaan. Uusi mestari M. Kesto oli ainoa, joka ylitti 165 sm. korkeuden, johon Högforsissa pääsi 3 miestä. Tulokset: 1) M. Kesto, Kymintehdas, 165; 2) A. Pirttilä, Voikka, 160; 3) A. Hämäläinen, Voikka, 160; 4) P. Salama, Kymintehdas, 160; 5) V. Kanto-oksa, Högfors, 160; 6) O. Ruotsalainen, Juantehdas, 155; 7) V. Kariluoto, Halla, 145; 8) I. Peltola, Högfors, 145; 9) H. Huusko, Juantehdas, 145; 10) P. Niemi, Werla, 145; 11) E. Tani, Halla, 140; 12) H. Puolakka, Werla, 140.

Kuulantyönnössä isännöi entinen mestari, Högforsin R. Lindfors, saavuttaen lähes puoli metriä paremman tuloksen kuin millä hän edellisenä kesänä mestaruuden voitti. Jo hänen ensimmäinen työntönsä 13,28 olisi oikeuttanut ensimmäiseen tilaan, ja paras oli toinen työntö, kuulan lentäessä 13,42. Toiseksi tuli uusi mies, Hallan T. Pönkä. Hän työnsi jo alkukilpailussa toisella yrityksellään 12,18, parantaen tulostaan loppukilpailun viimeisellä nykäyksellä sentillä. Kymintehtaan K. Takala, joka Högforsissa oli kolmas, säilytti nytkin saman tilan. Ensimmäinen työntö oli 11,59, seuraavat heikompia, ja viimeinen paras. Tulokset: 1) R. Lindfors, Högfors, 13,42; 2) T. Pönkä, Halla, 12,19; 3) K. Takala, Kymintehdas, 11,72; 4) M. Sysmäläinen, Voikka, 11,58; 5) H. Puolakka, Werla, 11,47; 6) J. Myyrä, Kymintehdas, 11,23; 7) V. Vikström, Högfors, 10,57; 8) E. Tani, Halla, 10,40; 9) T. Pölho, Voikka, 10,36; 10) P. Siimesvaara, Salon Valimo, 9,80; 11) H. Laitinen, Juantehdas, 9,74; 12) P. Puolakka, Werla, 9,58; 13) O. Ruotsalainen, Juantehdas, 9,44.

Keihäänheitossa ei entinen mestari, Kymintehtaan Lehtinen, ollut tällä kertaa osanottajien joukossa. Hän oli muuten ainoa, joka Högforsissa heitti yli 50 m., voittotuloksen ollessa 50,20. Mestariksi tuli nyt Voikaan M. Tammilehto, joka sinkosi vavan hieman yli 4 metriä pitemmälle kuin Högforsissa, missä hän sijoittautui toiseksi 48,67 tuloksellaan. Vain mestarin keihäs lensi nytkin yli 50 m. rajan ja paras tulos tuli toisella heitolla. Högforsin V. Vikström, edellisten kilpailujen kolmas mies, kohosi nyt toiselle tilalle, ollen hänenkin toinen heittonsa paras. Voikaan M. Sysmäläinen, jota ei edellisissä kilpailuissa nähty keihäskaartissa, saavutti neljännellä heitollaan tulokosen 47,90, joka takasi kolmannen palkinnon. Kuulantyönnössä toiseksi tullut Hallan Pönkä sijoittautui neljänneksi. Tulokset: 1) M. Tammilehto, Voikka, 52,70; 2) V. Vikström, Högfors, 48,90; 3) M. Sysmäläinen, Voikka, 47,90; 4) T. Pönkä, Halla, 47,70; 5) E. Domars, Halla, 44,55; 6) K. Takala, Kymintehdas, 43,00; 7) H. Puolakka, Werla, 41,85; 8) A. Astala, Högfors, 41,75; 9) H. Laitinen, Juantehdas, 39,80; 10) P. Toijonen, Kymintehdas, 39,70; 11) E. Miettinen, Juantehdas, 33,70; 12) E. Vesa, Werla, 31,10.

1500 m. juoksu oli ohjelmassa erillisenä kilpailuna. Siihen oli ilmoittautunut 18 osanottajaa, joista kuitenkin 4 jäi saapumatta. Eniten herätti ihmettelyä Voikaan Vähäsen yllättävä poisjääminen, sillä Vähäsellä, jos kellä, olisi ollut mahdollisuuksia vaikkapa voittoonkin. Högforsin "vanha", mutta aina taisteluvalmis Kalle Tuominen pyrähti johtoon, alkuvauhdin ollessa kui-

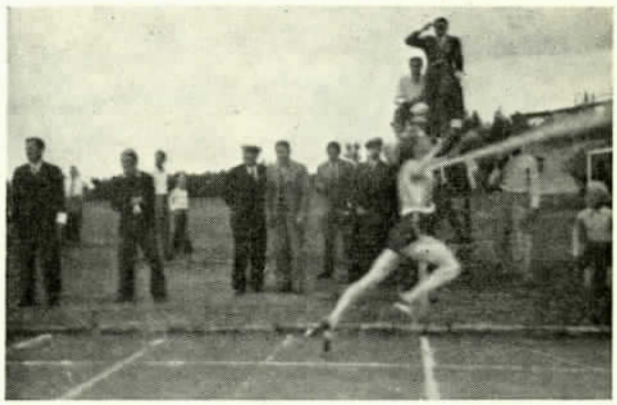

Margit Jämsä saapuu voittajana maaliin.

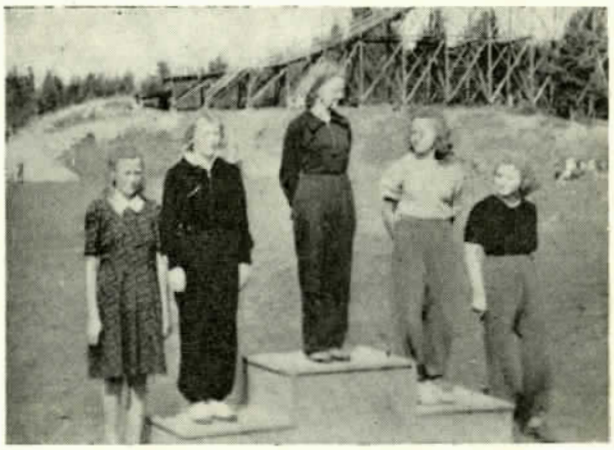

Naisten 100 m. juoksun palkinnonsaajat. Vasemmalta Laina Vainio (4), Kaarina Kultavirta (2), Margit Jämsä (1), Eila Rokka (3), Sirkka Laine (5).

Korkeushypyn voittaja Kesto.

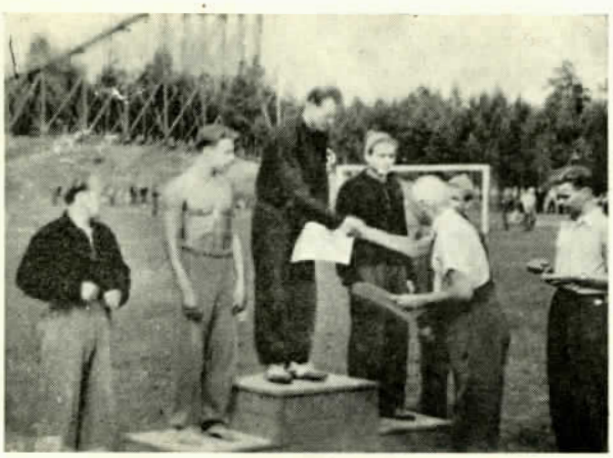

Pituushyppyn palkintomiehet. Vas. lukien: G. Kultavirta (4), R. Kivinen (2), P. Niemi (1), A. Mäkelä (3) ja E. Pöyhönen (5).

Kuulantyönnön parhaat saavat palkintonsa. Vas. M. Sysmäläinen (4), T. Pönkä (2), R. Lindfors (1), K. Takala (3) ja H. Puolakka (5).

1500 m. juoksijoita palkintopallilla. Vasemmalta lukien: E. Joutjärvi (4), T. Levänen (2), K. Tuominen (1), M. Rantoja (3) ja I. Issukka (5).

tenkin hitaanpuoleisen. Puolimatkassa siirtyi Kymintehtaan Levänen, jota reumatismi on vaivannut ja joka senvuoksi ei ollut parhaassa mahdollisessa kunnossaan, keulaan. Tuominen oli tällöin toisena, Juantehtaan Issukka kolmantena ja Voikaan Joutjärvi neljäntenä. Järjestys pysyi sitten jonkun aikaa tällaisena, kunnes Kouvolan Kirjapainon Rantoja sivuutti Issukan ja Joutjärven. Viimeisen kierroksen takasuoralla irroittautui sitten Tuominen muusta joukosta ja kehitti loppukirin, johon Levänen ei pystynyt vastaamaan. Hän pysyi kuitenkin edelleen toisena, samoin Rantoja kolmantena, mutta seuraavista sijoista syntyi ankara kamppailu Joutjärven, Issukan ja Högforsin Kihlmanin kesken, miesten tullessa maaliin tässä järjestyksessä. Tuominen oli jälleen hankkinut mestaruuden nimiinsä ja ansaitsi sen täydellisesti, sillä hän oli kokonaan omaa luokkaansa. Tulokset: 1) K. Tuominen, Högfors, 4.15,8; 2) T. Levänen, Kymintehdas, 4.22,0; 3) M. Rantoja, Kouvolan Kirja- ja Kivipaino, 4.25,2; 4) E. Joutjärvi, Voikka, 4.26,0; 5) I. Issukka, Juantehdas, 4.26,4; 6) L. Kihlman, Högfors, 4.27,4; 7) S. Hietala, Halla, 4.30,2; 8) M. Hyyrynen, Kymintehdas, 4.36,0; 9) A. Pohjola, Halla, 4.41,0; 10) O. Nurmi, Kymintehdas, 4.42,0; 11) S. Ahvenisto, Werla, 4.43,6; 12) V. Sjöholm, Högfors, 4.48,0; 13) E. Volanen, Werla, 4.54,0; 14) E. Lehtinen, Werla, 5.05,0.

1000 m. viestinjuoksuun osallistui 5 tehdasta, nimittäin Halla, Högfors, Kymintehdas, Werla ja Voikka. Kymintehdas johti hienokseltaan vielä viimeisellä eli 400 m. viestiosuudella, Voikaan ollessa toisena ja Högforsin kolmantena, mutta takasuoran lopussa meni Voikka johtoon ja käänteessä paineli Högforsinkin mies Kymintehtaan ohi. Tulokset: 1) Voikka 2.11,9; 2) Högfors 2.12,2; 3) Kymintehdas 2.14,6; 4) Halla 2.17,8; 5) Werla 2.29,3. Mestaruuden saavuttaneessa Voikaan joukkueessa juoksivat Erkki Pöyhönen, Antti Mäkelä, Erkki Jyräs ja Anssi Schön.

Jälellä oli vielä **naisten 4 x 100 m. viestinjuoksu.** Siinä kiistelivät mestaruudesta Voikka, Högfors ja Kymintehdas. Tämäkin viestimestaruus tuli Voikaalle, jonka joukkueeseen kuuluivat Laina Vainio, Sirkka Vainio, Eine Siltanen ja Margit Jämsä. Voittaneen joukkueen aika oli 58,4. Toiseksi tuli Högfors ajalla 59 tasan ja kolmanneksi Kymintehdas, jonka ajaksi merkittiin 59,3.

Kun sitten miesten 5-ottelun, johon kuuluivat 100 m. juoksu, pituushyppy, korkeushyppy, kuulantyöntö ja keihäänheitto, pisteet oli laskettu, noudattaen samaa pistelaskujärjestelmää kuin ennenkin, nimittäin että parhaasta kahden edustajan keskituloksesta annettiin kussakin lajissa 10 pistettä, seuraavasta 9 j.n.e., niin kävi selville, että "kolme suurta", Voikka, Högfors ja Kymintehdas, oli saanut kokoon kukin 44 pistettä. Tästä seurasi, ettei kiertopalkintoa tällä kertaa voitu jakaa lainkaan. Erikoista huomiota herättää Voikaan erinomainen esiintyminen näissä kilpailuissa. Kuten muistetaan, jäi Voikka Högforsin kisoissa neljänneksi, Högforsin tullessa ensimmäiseksi 56 pisteellä, Kymintehtaan toiseksi 55 ja Hallan kolmanneksi 45 pisteellä. Tuntuu muuten siltä kuin tähänastinen pistelaskujärjestelmä olisi aikansa elänyt ja se olisi korvattava jollakin toisella, joka paremmin vastaisi tarkoitustaan ja jonka

avulla tehtaiden väliset voimasuhteet entistä tarkemmin saataisiin selville. Tähän seikkaan kiinnitettiinkin huomiota myös kilpailujen yhteydessä pidetyssä eri tehtaiden urheiluedustajain kokouksessa, johon palaamme selostuksen lopussa.

HALLAN VOITTOKULKU JALKAPALLOSSA KATKAISTU...

Kymi-yhtymän jalkapallomestaruuden ratkaiseminen muodostui tänä vuonna hyvin mielenkiintoiseksi ja jännittäväksi. Mielenkiintoiseksi sikäli, että mukana oli ennätysmäärä joukkueita, nim. Halla, Voikka, Kymintehdas, Högfors ja Salo. Kun vielä tiedettiin, ettei Halla tällä kertaa ollut entisensä veroinen, uskottiin, että ottelut muodostuisivat entistä tasaisemmiksi, kuten sitten kävikin.

Arvonnan perusteella joutuivat lauantaina pelaamaan ensimmäisinä Kymintehdas ja Högfors. Ottelu sujui aluksi Kymintehtaan merkeissä ja puoliajalle mentiin Teinilän ja Rautjärven maalien ansiosta 2—0 johdolla. Mutta toisella puoliajalla Högfors pani tuulemaan ja sai kaksi perättäistä maalia 12 ja 13 min. kohdalla. Asialla olivat Virta ja Lindberg. Kun ratkaisua ei tullut, jatkettiin peliä, mutta vasta toisen jatkoajan aikana pelasti Turunen joukkueen vaaravyöhykkeestä ja Kymintehdas voitti siten 3—2.

Toisessa lauantaiottelussa olivat vastakkain Halla ja Voikka. Alku oli tasaista. Vasta 19 min. pelin jälkeen Voikaan Junnila riistäytyi irti vastustajistaan ja tuikkasi pallon sisään. Ensi puoliajalla merkittäköön vielä Roosin loistopelastus loppuminuuteilla. Toisella puoliajalla Voikaan paremmuus tuli yhä selvemmin esiin. Hallan puolustus pelasi liian avoimesti ja vaarallisia tilanteita syntyi tuon tuostakin. 17 min. kohdalla Jansson työnsi maalivahdin pudottaman pallon sisään. 23 min. pelin jälkeen oli Junnila kaksi kertaa peräkkäin läpi ja vastapuolen verkko heilahti myös kahdesti. Näin oli Halla nujerrettu 4—0 ensimmäisen kerran koko yhtymän jalkapallokisojen aikana.

Sunnuntaiaamun viileydessä selvittivät välinsä Salon Valimo ja Kymintehdas. Ottelua hallitsi Kymintehdas täydellisesti alusta loppuun, voittaen ottelun 10—1 (5—1). Maaliahnein oli Aranko, joka toimitti pallon viisi kertaa rysään. Joukkueen yhteispeli onnistui hyvin, mutta toisaalta pelasi Salon puolustus niin avoimesti, että vapaisiin laukaisutilanteisiin päästiin helposti.

Toisena ottelivat Halla ja Högfors. Högfors pani tässäkin ottelussa kovan eteen ja vasta kahden jatkoajan jälkeen Halla voitti 5—4. Halla teki 4 maalia rangaistuspotkuista!

Yleisurheilukilpailujen jälkeen ratkaistiin sarjan kolmas sija. Vastakkain olivat tulleet Halla kiperien ottelujen jälkeen ja Salo arvonnan suosimana. Hallan pojat olivat selvästi parempia ja voittivat numeroin 5—1 (3—0). Salon joukkueelle on annettava tunnustus hyvästä yrityksestä. Joukkueen maalivahti oli porukan paras mies.

Loppuottelua odotettiin määrätyllä mielenkiinnolla. Kumpikin joukkue oli kohentanut peliään sarjan kuluessa, joten lopputulos oli kokonaan arvailun varassa. Tosin yleinen mielipide oli hienokseltaan Voikaan tehtaan joukkueen puolella, mutta olipa Kymintehtaankin pojilla omat puoltajansa. Varsinkin Kymintehtaan 10—1 voitto Salosta pani lupaamaan hyvää jatkoa.

Ruotsalaisviestin voittanut Voikaan joukkue: Pöyhönen, Mäkelä, Jyräs ja Schön.

Naisten 4 x 100 m. viestinjuoksun voittanut joukkue: Laina Vainio, Sirkka Vainio, Eine Siltanen ja Margit Jämsä.

Tilannekuva Kymintehtaan ja Salon Valimon välisestä ottelusta.

Ratkaisuottelun vihelsi käyntiin Voikaan Sakari Kossila, joka muuten täytti tehtävänsä erotuomarina hyvin. Peli alkoi heti kiihkeänä. Kymintehdas yritti pitkällä pistolla; Roos syöksyi ulos, mutta heittäytyi virheellisesti hyökkääjän jalkoihin ja Kossila antoi aivan oikein Kymintehtaalle rangaistuspotkun ja rangaistus-

Erkki Aranko maalintekopuuhissa. Pallo meni sinne, minne se oli tarkoitettukin.

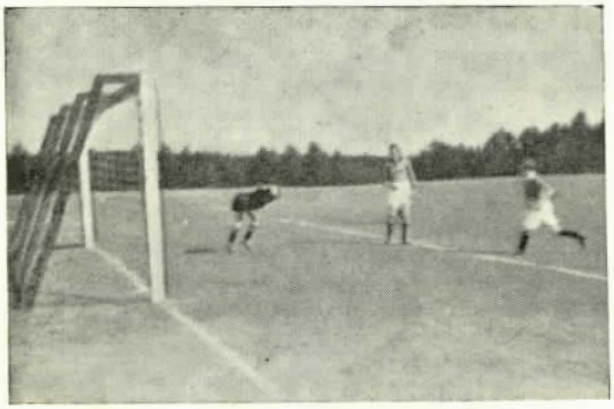

Tällä kertaa on maalivahti pelastanut pömpelinsä koppaamalla pallon syliinsä.

Kymintehtaan voittoisa jalkapallojoukkue.

potkuspesialisti "Tito" eli J. Frilander toimitti pallon nätisti Roosin selän taakse. Peliä oli pelattu vain 3 min., kun siis Kymintehdas johti 1—0. Voikka hieman lamaantui äkillisestä maalista, mutta yritti silti kovasti. Hyökkäykset sortuivat liian pitkiin palloihin. 6 min. kohdalla Arangolla oli hyvä tilaisuus, mutta ampui metrin verran ohi. 9 min. kohdalla Voikka tasoitti pelin. Tilanne ei näyttänyt vaaralliselta, mutta maalivahti Makkonen syöksyi uhkarohkeasti liian pitkälle ulos ja nopea Jansson nosti pallon Makkosen yli maaliin. Sitten peli tasaantui. Kumpikin joukkue yritti vuorotellen hyökkäyksiään, mutta tulosta ei tullut. Noin 14 min. kohdalla Aranko ja Värrälä olivat kumpikin aivan luukulla, mutta sähläsivät. 24 min. kohdalla Voikka sai vapaapotkun rangaistusalueen rajalta, mutta pallo ammuttiin vähän ohi. Puolijajan loppuosa oli verrattain tasaista. Kymintehtaan pojat pelasivat kuitenkin paremmin yhteen, näppärää lyhytsyöttöpeliä viljellen, kun taas voikaalaiset yrittivät väen väkisin pitkien juoksupallojen turvin, luottaen Junnilan ja Janssonin läpimurtoihin.

Toisen puoliajan alku oli edelleen tasaista kahinaa. Vasta kun 10 min. pelin alusta oli kulunut, muuttuivat numerot. Värrälä keskitti hyvin oikealta ja Aranko sohaisi kiistavälineen ruuhkasta sisään. Voikka yritti välillä punoa hyökkäystä, mutta Makkonen koukkasi syliinsä Junnilan kaukaa ammutun laukaisun. 13 min. kohdalla Värrälä yritti väärin omanpuoleisesta kulmasta sisään, ampuen hieman ohi. Kymintehtaan painostus jatkui. 18 min. kohdalla pantiin Frilander jälleen asialle. Rangaistuspotku aiheutui käsivirheestä, ja sijoituksen jälkeen Kymintehdas johti jo 3—1. Nyt oli voikaalaisten peli kokonaan rikki. Vain harva hyökkäys silloin tällöin oli katkona Kymintehtaan jatkuvalle painostukselle. Pojat intoutuivat ajoittain esittämään oikein kaunista ja nokkelaa yhteispeliä. Varsinkin sivusta Frimodig—Turunen—Aranko loisti hyvällä yhteisymmärryksellä. Kun peliaikaa oli jäljellä n. 5 min., kulkeutui pallo Okalta Värrälälle, joka kuljetti pitkin laitaa ja veti pitkän sivustanvaihtopallon yli Voikaan puolustajien. Frimodig oli paikalla ja löi komeasti suoraan ilmasta rysään, Roosin voimatta tehdä mitään. Kun loppuminuuteilla ei tilanne muuttunut, näyttivät numerot Kymintehtaan voittoa 4—1.

Kymintehtaan joukkue oli ennenkaikkea tasainen. Hyökkääjät sopeutuivat hyvin toistensa peliin ja puolustus katkoi varmasti voikaalaisten suoraviivaiset hyökkäykset. Varsinkin Pekkalin ja Kalso pelasivat uhrautuvaisesti. Voikaalaisten peli meni toisella puoliajalla hajalle, todennäköisesti rangaistuspotkujen ansiosta. Jatkuvasti keskeltä yritetyt läpimurrot eivät tuoneet tulosta, eikä hyökkäyksiä osattu siirtää laitojen kautta kulkeviksi. Joukkue yritti kyllä alusta loppuun, mutta ei onnistunut. Maalitilanteisiin nähden vastaa ottelun lopputulos pelin kulkua. Voittaneessa Kymintehtaan joukkueessa pelasivat maalivahdista lukien: P. Makkonen, J. Frilander, P. Lauren, J. Pekkalin, M. Kalso, E. Okka, O. Värrälä, Y. Teinilä, E. Aranko, B. Turunen, T. Frimodig. Joukkue sai ensimmäisen kiinnityksen kiertopalkintoon ja jokainen mies joukkueessa muistoksi kunniakirjan.

Jalkapalloilu muodosti tällä kertaa valtaosan yhtymän kesämestaruuskilpailuista. Tulevaisuus on näyttävä, onko jalkapalloilu laajuutensa vuoksi eroitettava kokonaan yleisurheilukilpailujen yhteydestä. Tosiasia on, että ottelujen läpivieminen tässä laajuudessa tarkoitustaan vastaavalla tavalla on vaikeata.

Lauantaina, jolloin suoritettiin vain jalkapallo-otteluja, vallitsi tuulinen ja viileä sää, mutta sunnuntaina oli ilma sensijaan mitä parhain. Yleisöä oli kilpailuja seuraamassa sunnuntaina runsaanlaisesti, arviolta noin 1000 henkeä. Palkintojen jako toimitettiin kentällä.

K U U S A N K O S K I V O I T T I

kummikuntansa Lindesbergin yleisurheilussa pistein 46—35.

Kuten muistetaan, osallistui kuusankoskelaisia hiihtäjiä viime talvena Kuusankosken ruotsinmaalaisessa kummikunnassa Lindesbergin kaupungissa järjestettyihin suuriin hiihtokilpailuihin ja vastavuoroisuuden perusteella saapui viime kesänä mainitusta kaupungista sekä sen naapureina sijaitsevista Linden ja Ramsbergin maalaiskunnista, jotka kaikki yhdessä toimivat Kuusankosken kummikuntina, yleisurheilujoukkue tänne kilpailemaan kuusankoskelaisten urheilijain kanssa. Joukkueeseen kuului 12 miestä ja yksi nainen ja sen johtajana seurasi mukana Linden kunnan kunnallislautakunnan esimies Folke Elgström. Vieraita oltiin vastaanottamassa jo Turussa, minne turvallisuustarkastaja Paul Andersén oli täältä matkustanut. Tulo Kouvolaan tapahtui heinäkuun 29 päivän iltana ja yhtiön linja-autolla kiidätettiin vieraat sitten Kymintehtaan Virkamiesklubille, missä heille oli järjestetty tervetuliaistilaisuus. Kevyen aterian jälkeen hajaannuttiin yöpuulle keräämään voimia seuraavan päivän kovaksi ennustettua kamppailua varten.

Ennakkoviestit tiesivät kertoa, että ruotsalaiseen joukkueeseen kuului useita varsin kunnioitettaviakin tuloksia saavuttaneita urheilijoita. Niinpä esim. Folke Perssonin paras tulos 100 metrillä oli 10,8 ja Helge Karlssonin 3.000 metrillä 8.58,0, Holger Johansson oli hypännyt korkeutta 185 ja Bert Olsson 173, pituutta olivat leiskauttaneet viimeksimainittu 646 ja Folke Persson 640 ja kiekkoa oli Helge Lihagen heittänyt 44 metriä. Entäs sitten pikkuinen ja söötti, kekälesilmäinen koulutyttö Ragnhild Haglund? Hänen tiedettiin pinkaisseen 100 metriä 13 sekunnissa. Kun näiden tulosten valossa tarkasteltiin omien edustajiemme mahdollisuuksia, niin ei voi muuta sanoa kuin että voiton toiveet supistuivat melko vähiin. Joukkueeseen olisi kuulunut vielä sellainen tunnettu tekijämies kuin Åke Durkfelt, joka on Ruotsin kaikkein parhaita valtteja keskipitkillä matkoilla, mutta maaottelutehtävien takia ei hänelle annettu lupaa osallistua näihin kilpailuihin.

Kilpailujen heinäkuun 30 p:nä alkaessa vallitsi mitä parhain sää ja Kuusankosken urheilukenttä oli sateen jälkeen erinomaisessa kunnossa. Yleisöä oli kisoja seuraamaan saapunut noin 700 henkeä.

Joukkueiden marssittua kentälle ja asetuttua rivistöön katsomon eteen piti Mannerheim-liiton Kuusankosken osaston puheenjohtaja, tuomari Eino Wallenius tervehdyspuheen, lausuen ensin ruotsinkielellä vieraat tervetulleiksi Kuusankoskelle, missä tunnetaan suurta kiitollisuutta kummikuntia kohtaan, jotka niin monella tavalla ovat Kuusankoskea muistaneet. Puhettaan suomenkielellä jatkaessaan tuomari Wallenius mainitsi m.m., että muutamia vuosia sitten saapui Mannerheim-liiton välityksellä tarjous, jonka mukaan Kuusankosken kummikunniksi tulisi kolme ruotsalaista kuntaa, nimittäin Lindesbergin kaupunki sekä Linden ja Ramsbergin maalaiskunnat. Siitä lähtien on näillä kummikunnilta saapunut avustuksia sekä rahassa että tavarassa. Avustukset on käytetty pääasiallisesti lastentarhan ylläpitämiseen. Tosin ne eivät ole riittäneet peittämään kustannuksia, mutta valtiolta ja Kymi-yhtiöltä on saatu lisäapua. Myös leikkikenttätoimintaa on kummikuntien taholta tuettu ja sitä ovat lisäksi avustaneet valtio, Kymi-yhtiö, Kuusankosken kunta ja Suomen Huolto. Kaikesta saamastamme avusta olemme suuressa kiitollisuuden velassa kummikunnillemme. Aikaisemmin ei Kuusankosken ja sen kummikuntien kesken ole ollut kanssakäymistä, mutta viime talvena kutsuttiin täältä osanottajia Lindesbergissä pidettyihin suuriin viestinhiihtoihin. Tällöin lausuttiin ajatus, että

Kussakin mieskohtaisessa lajissa jaettiin viisi palkintoa, kun taas voittaneiden viestijoukkueiden jäsenistä jokainen sai palkinnon. Kaikille palkinnonsaajille ojennettiin lisäksi kisojen kunniakirja. Palkintojen jaon toimitti sosiaalijohtaja, varatuomari Eino Wallenius.

Kilpailut olivat kaikissa suhteissa onnistuneet, mistä järjestäjille on lausuttava kiitos ja tunnustus. Sekä kilpailijoista että toimihenkilöistä pidettiin hyvää huolta niin majoitukseen kuin muonitukseenkin nähden. Lauantai-iltana oli tervetuliaistilaisuus tansseineen Voikaan Seuratalossa, jossa Voikaan tehtaan konttoripäällikkö, aikoinaan aktiiviurheilijana kuuluisuutta saavuttanut Chr. Nyberg lausui kaikki läsnäolijat sydämellisesti tervetulleiksi, toivoen heidän hyvin viihtyvän Voikaalla. Samalla hän lausui toivomuksen, että tämä yhteinen tilaisuus näin urheilun merkeissä tulisi kannustamaan kaikkia jatkuvaan työhön urheilun eteenpäin viemiseksi. Myös sunnuntai-iltana oli Seuratalossa rattoisa illanvietto.

Kuten jo edellä mainittiin, pidettiin kilpailujen yhteydessä eri tehtaiden urheiluedustajain kokous, jossa jätettiin urheiluneuvojain tehtäväksi yhteisvoimin laatia ensi talven hiihtomestaruuskilpailuihin mennessä ehdotus kesämestaruuskilpailujen pistelaskujärjestelmän yksinkertaistamiseksi. Samassa kokouksessa päätettiin talvimestaruuskilpailut pitää Hallassa tai ellei niitä voida siellä järjestää, niin sitten joko Kymintehtaalla tai Voikaalla. Hiihdettävä matka tulee olemaan 15 km., kuten jo viime talvenakin. Naisten hiihto päätettiin pysyttää edelleenkin ohjelmassa. Kilpailupäivää määrättäessä olisi huomioon otettava, etteivät kilpailut satu sellaiseksi päiväksi, jolloin muita arvokilpailuja pidetään. Mitä metsäosaston osallistumiseen talvikilpailuihin tulee, niin oltiin sitä mieltä, että sen henkilökuntaan kuuluvat saavat edustaa sitä tehdasta, joka on heidän asuinpaikkaansa lähimpänä. Kysymys jalkapallokilpailujen vastaisesta järjestämistavasta siirrettiin käsiteltäväksi talvimestaruuskilpailujen yhteydessä pidettävässä kokouksessa.

Joukkueet ryhmittyneinä esiinmarssia varten.

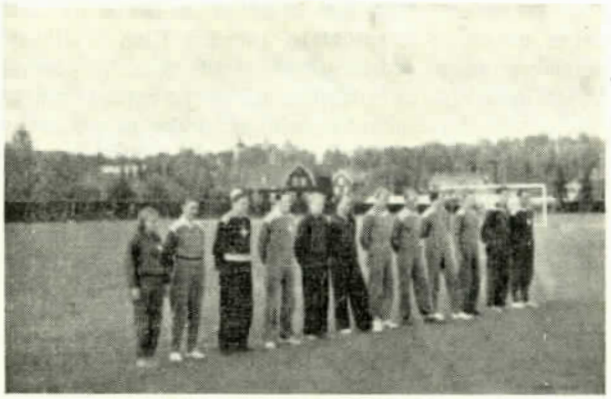

Lindesbergin joukkue.

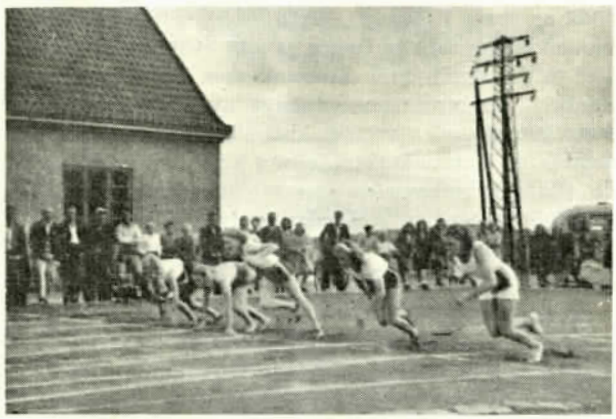

Naisten 100 m. juoksun lähtö. Sisäradalta lukien: Ragnhild Haglund, Eila Rokka, Margit Jämsä, Raili Tuominen ja Sirkka-Liisa Laine.

sieltä tulisi urheilujoukkue vastavierailulle tänne. Nyt tämä ajatus on miellyttävällä tavalla toteutunut. Lopuksi kiitti puhuja yleisöä, joka oli saapunut kisoja seuraamaan, sekä kuusankoskelaisia urheilijoita ja toimihenkilöitä.

Kun oli toimitettu joukkueitten esittely, alkoivat kilpailut välittömästi tämän jälkeen. Kilpailuohjelmassa oli Lindesbergin ja Kuusankosken välinen joukkuekilpailu, joka käsitti 100, 800 ja 3000 m. juoksut, pituushypyn, korkeushypyn, kuulantyönnön ja kiekonheiton sekä ruotsalaisviestin, jossa matkaosuudet ovat 100, 200, 300 ja 400 m. Erillisenä, joukkuekilpailuun kuulumattomana, oli ohjelmassa naisten 100 m. juoksu. Kuhunkin lajiin sai kumpikin osapuoli asettaa 4 edustajaa, joista kuitenkin vain kahden parhaan tulos huomioitiin. Ruotsalaisilla oli kuitenkin vain 100 m:llä ja pituushypyssä enemmän kuin kaksi edustajaa. Pisteitä annettiin voittajalle 5, toiselle 3, kolmannelle 2 ja neljännelle 1. Viestinjuoksussa sai voittanut joukkue 3 pistettä ja hävinnyt yhden.

Ensimmäisenä lajina suoritettiin **100 m. juoksu.** Siinä meni, kuten jo ennakolta arvailtiinkin, kaksoisvoitto Ruotsiin. Alf Andersson oli maalissa rinnan mitan ennen Folke Perssonia ja molemmille merkittiin ajaksi 11,8. Vielä puolimatkassa oli Persson neljäntenä, mutta kiri sitten vastustamattomasti Kivisen ja Sutisen ohi. Tulokset: 1) Alf Andersson L 11,8; 2) Folke Persson L 11,8; 3) R. Kivinen 12,2; 4) A. Sutinen 12,4; 5) K. Korhonen 12,6; 6) Gösta Andersson 12,7; 7) R. Floman 12,8.

Naisten 100 m. juoksussa sai jalkavaivaansa valittanut Ragnhild Haglund tunnustaa meidän sprintterimme Margit Jämsän paremmakseen, vaikka voittajan aika ei ollutkaan parempi kuin tasan 14 sek. Margit Jämsä on juossut matkan ajassa 13,2 ja uskomme, että hän olisi kyllä pärjännyt, vaikka Ragnhild-tyttösen nilkassa ei olisi ollut mitään vikaa. Tulokset: 1) Margit Jämsä 14,0; 2) Ragnhild Haglund L 14,4; 3) Eila Rokka 14,8; 4) Raili Tuominen 15,1; 5) Sirkka-Liisa Laine 15,3.

Korkeushypyssä oli Lindesbergin Holger Johansson ylivoimainen, päästen toisella hypyllään 176. Toinen ruotsalainen jätettiin sensijaan neljänneksi. Tulokset: 1) Holger Johansson L 176; 2) M. Kesto 165; 3) R. Floman 165; 4) Bert Olsson L 160; 5) O. Simonen 160.

800 metrille olivat ruotsalaiset ilmoittaneet Allan Johanssonin ja Lennart Janssonin, mutta vaihtoivat ensinmainitun Helge Karlssoniin. Meidän puolimailerimme olivat huomattavasti parempia ja hankkivat kaksoisvoiton Kuusankoskelle. Tamminen meni heti johtoon, Pulkan seuratessa kannoilla. Karlsson ja Ilvonen juoksivat rinnatusten. Takasuoran puolivälissä hivutti jälempänä pysytellyt Schön itsensä toiseksi, mutta ei pystynyt tavoittamaan Tammista, joka voitti miten tahtoi. Seuraaviksi sijoittautuivat molemmat ruotsalaiset, joista Karlssonia Ilvonen ja Pulkka kovasti ahdistivat. Tulokset: 1) M. Tamminen 2.04,0; 2) A. Sshön 2.06,4; 3) Lennart Jansson L 2.07,2; 4) Helge Karlsson L 2.09,0; 5) T. Ilvonen 2.09,5; 6) O. Pulkka 2.09,6.

Kuulantyönnössä saivat ruotsalaiset tyytyä loppupään sijoihin, Nokelaisen voittaessa melko hyvällä tuloksella. Tulokset: 1) R. Nokelainen 13,40; 2) A. Iso-Lummukka 12,95; 3) R. Jokinen 11,92; 4) M. Holopainen 11,71; 5) Helge Lihagen L 11,10; 6) Birger Olsson L 9,48.

Myös **pituushypyssä** jäivät ruotsalaisten tulokset varsin vaatimattomiksi eikä heillä ollut tässä lajissa mitään sanomista. Kukaan heistä ei päässyt 6 metriä, vaikka parhaat ovatkin joskus hypänneet lähes 650. Tulokset: 1) U. Rask 636; 2) R. Kivinen 617; 3) P. Niemi 609; 4) A. Jäntti 598; 5) Bert Olsson 587; 6) Folke Persson 583; 7) Alf Andersson 568; 8) Holger Johansson 519.

3000 m. juoksussa olivat meikäläiset Vähänen ja Levänen omaa luokkaansa, jota paitsi Joutjärvi pysytteli

kolmantena aina viimeisen kierroksen takasuoralle, missä Allan Johansson sivuutti hänet. Tulokset: 1) P. Vähänen 8.57,7; 2) T. Levänen 9.04,4; 3) Allan Johanshon L 9.27,2; 4) E. Joutjärvi 9.28,6; 5) Lennart Eriksson L 9.41,5.

Kiekonheitto oli Helge Lihagenin "heiniä", vaikka hänen tuloksensa jäikin viitisen metriä huonommaksi kuin mitä hänen sanottiin Ruotsissa heittäneen. Toinen Lindesbergin edustaja jäi sensijaan auttamattomasti viimeiseksi, mutta tulos olikin kovin vaatimaton. Tulokset: 1) Helge Lihagen L 39,17; 2) R. Nokelainen 37,75; 3) A. Sysmäläinen 35,87; 4) J. Myyrä 34,99; 5) A. Johansson 34,81; 6) Birger Olsson L 27,74.

Edellä selostettujen lajien jälkeen johti Kuusankoski 45 pisteellä Lindesbergin 32 vastaan. Jälellä oli vielä **1000 m. viestinjuoksu**, jossa Kuusankoskea edusti kaksi joukkuetta. Kun Kuusankosken I joukkue vielä viimeisen vaihdon tapahtuessa johti n. 20 metrillä, niin luultiin voiton viestissä tulevan "kotiin". Mutta niin ei käynytkään, sillä Lindesbergin Alf Andersson kehitti 400 m. osuudellaan sellaisen vauhdin, että meidän Nyrkkeemme, niin hyvin kuin hän muuten juoksikin, ei pystynyt sellaiseen menoon, vaan hänen oli päästettävä pitkin askelin harppova ruotsalainen ohitseen. Anderssonin aika oli n. 51 sekuntia, mikä todistaa, että vauhti oli tosiaankin luja. Voittanut joukkue, jossa juoksivat Bert Olsson, Holger Johansson, Gösta Andersson ja Alf Andersson, sai ajakseen 2.08,2. Toiseksi tulleen Kuusankosken I joukkueen aika oli 2.09,0. Joukkueeseen kuuluivat Sutinen, Kivinen, Immonen ja Nyrke. II joukkue (Pöyhönen, Mäkelä, Schön ja Suursalmi) käytti aikaa 2.11,8.

Kun viestinjuoksunkin pisteet oli huomioitu, niin oli lopputulos 46—35 Kuusankosken hyväksi. Kuusankoski sai siten joukkuepalkinnon, arvokkaan lasimaljakon.

Täytelajeina oli ohjelmassa 60 m. aitajuoksu alle 19-vuotiaille ja pituushyppy alle 17-vuotiaille. Aitajuoksun voitti Matti Rämä ajalla 9,4, toiseksi tuli Erkki Pöyhönen 9,5 ja kolmanneksi Antti Mäkelä 9,8. Pituushyppyssä olivat tulokset: 1) Teuvo Aalto 576; 2) Pentti Pellava 567; 3) Kauko Vallenius 530; 4) Seppo Matilainen 518.

Seuraavana päivänä oli ruotsalaisella urheilijajoukkueella tilaisuus tehdä autoretki Vierumäen Urheiluopistolle, mikä oli heille todellinen elämys. Paluumatkalla poikettiin Kuusankosken kansakoululaisten kesäsiirtolassa Iitissä ja ihailtiin tätä ihanalla paikalla sijaitsevaa uudenuutukaista laitosta, jonka veroista saa hakea. Illalla tarjosi yhtiö päivälliset Virkamiesklubilla ja oli tähän tilaisuuteen kutsuttu myös kunnan edustajia. Tuomari Wallenius lausui läsnäolijat yhtiön puolesta tervetulleiksi ja esitti muutamia tietoja Kymi-yhtiöstä ja sen tuotannosta, selostaen samalla lyhyesti teollisuustoimintaa muuallakin Kymenlaaksossa. Puhuja valitti, ettei meillä ole antaa vieraille sellaisia lahjoja kuin mitä hiihtojoukkueemme oli saanut Lindesbergissä, mutta yhtiö on kuitenkin tahtonut lahjoittaa jokaiselle heistä paketin, joka sisältää yhtiön valmistamaa paperitavaraa. Henkilökohtaisena muistona saa kukin sitäpaitsi puukon. Nti Haglund voi kuitenkin valita joko puukon tai lasimaljan (valitsi viimeksimainitun, mutta sai myös puukon).

Naisten 100 m. juoksun kolme parasta. Vas. Eila Rokka (3), Ragnhild Haglund (2) ja Margit Jämsä (1).

Nokelainen työntää kuulaa.

Joukkueen johtaja hra Elgström kertoili vaikutelmiaan Suomesta. Erikoisesti hän oli kiinnittänyt huomiota siihen vilkkaaseen rakennustoimintaan, mikä täällä on käynnissä. Suomen kansalla on ollut ja on edelleenkin vaikeuksia ja vastoinkäymisiä, mutta kaikesta päättäen niistä selviydytään hyvin. Puhuja vakuutti, että kaikki joukkueen jäsenet ovat viihtyneet täällä erinomaisesti ja että he ovat matkaansa täysin tyytyväisiä. Hän kiitti Kymi-yhtiötä vieraanvaraisuudesta ja kunnan edustajia siitä ystävyydestä, millä he olivat suhtautuneet häneen järjestäessään tilaisuuden tutustua kunnallisiin laitoksiin. Lausui toivomuksen, että Kuusankosken kunnan edustajat saapuisivat vierailulle

Viime kesän uimapromotiossa

vihittiin 20 uimamaisteria ja 70 kandidaattia.

Mannerheim-liiton Kuusankosken osaston ylläpitämän uimakoulun ja samalla koko uimakauden viralliseksi päätteeksi järjestettyä uimapromotiota suosi erinomainen sää ja yleisöä oli Kuusankosken uimalaitoksen katsomossa jälleen enemmän kuin mitä istumapaikoille sopi.

Tavanmukaisten alkuhyppyjen jälkeen, joita suorittivat Y. Rajala, P. Salomaa, E. Sormunen, T. Kontula ja P. Kuusisto, piti promoottorina toiminut sosiaalipäällikkö Åke Launikari puheen, korostaen siinä uimataidon merkitystä ja tarpeellisuutta jokaiselle kansalaiselle, varsinkin näin vesirikkaassa maassa kuin Suomessa. Puheen päätyttyä hyppäsivät vihittävät kukin vuorollaan veteen, uiden noutamaan seppelettä, jonka promoottori painoi uusien maisterien ja kandidaattien päähän. Vihittäviä oli kaikkiaan 70, joista maistereita 20 ja kandidaatteja 50. Primusmaisterin arvon sai tytöistä Seija Dahl ja pojista Pauli Salomaa, kumpikin 27 pudtoäänellä. Maistereiksi vihittiin Seija Dahl, Pauli Salomaa, Taina Konga, Anja Nora, Seija Sipiläinen, Raili Penttilä, Anja Lindén, Anneli Nurminen, Veikko Palonen, Pentti Katomaa, Hannu Paananen, Anssi Valtonen, Jorma Rajamäki, Reijo Luomala, Lauri Virtanen, Matti Pärnänen, Seppo Varis, Unto Karonen,

Vihittävät valmistautuvat hyppäämään veteen noutaakseen seppeleensä.

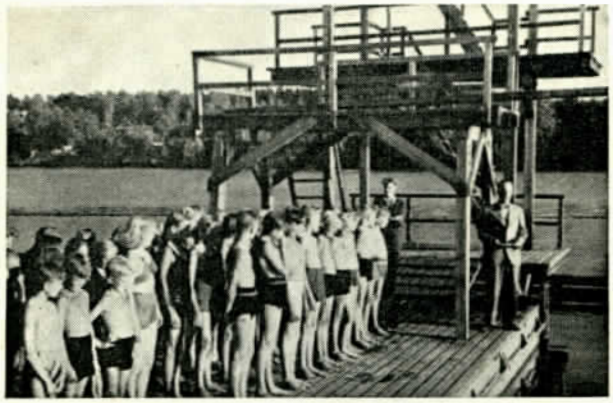

Promoottori, sos.-pääll. Å. Launikari pitää vihkiäispuhetta.

Kalle Varis ja Pauli Mäkelä sekä kandidaateiksi Auli Nummelin, Anneli Sampola, Leena Haapanen, Oili Reimas, Ritva Henttu, Eila Valtonen, Anneli Varjonen, Dag Hansén, Rauni Laurila, Yrjö Lindholm, Seppo Lindholm, Ritva Lindholm, Eila Puljava, Isma Kajander, Lasse Forsman, Erkki Niemi, Niilo Varis, Martti Laitinen, Immo Mertama, Ahti Mäkinen, Rauno Tähtinen, Esko Oksanen, Teuvo Teittinen, Rainer Eklund, Matti Juusala, Risto Taavitsainen, Marita Laitinen, Ritva Wilenius, Maj-Lis Siljander, Inga Fredriksson, Mirja Suuronen, Anita Vihavainen, Håkan Andersson, Tuula Martelius, Anna-Liisa Söderström, Maj-Britt Söderström, Anja Mauno, Ritva Jäppinen, Kirsti Vihavainen, Marita af Forselles, Karl

---

kummikuntiin keskustelemaan yhteisistä asioista. Sitten puhuja mainitsi, ettei heillä ole mukana suuria paketteja, mutta on kuitenkin vähän tuomisia Mannerheim-liiton Kuusankosken osastolle. Kuusankosken kunnalle ojensi hra Elgström ison lasimaljakon täynnä paahdettua kahvia. Vierailla oli mukanaan myös Lindesbergin urheiluseuran pienoisstandaari, joka oli tarkoitus jättää muistoksi täkäläiselle urheiluseuralle, mutta kun sellaisia on monta, luovutettiin lippu Kymi-yhtiölle. Kuusankoskelaisten puolesta annettiin ruotsalaisjoukkueen ainoalle naisjäsenelle nti Haglundille muistoksi vielä vieraskirja.

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja, postiljooni Eino Antila kiitti kunnan saamista lahjoista ja yleensä kaikesta siitä avusta, jota kummikunnilta on muodossa tai toisessa tullut. Kiitti myös kutsusta saapua vierailulle Ruotsiin ja toivoi sellaisen tilaisuuden jo lähiaikoina koittavan. Samoin toivoi puhuja viraiden vievän täältä hyviä muistoja mukanaan; me ainakin tulemme kauan muistamaan ne hetket, jotka olemme heidän parissaan saaneet viettää.

Lopuksi ilmitoi tuomari Wallenius Mannerheim-liiton Kuusankosken osaston kiitollisuuden vieraiden tuomista paketeista ja kohdisti vielä kiitoksen sanoja kaikille kummikunnille.

Fredriksson, Terttu Lehto, Airi Juusela, Sirkka Tuominen, Raija Herranen, Sinikka Rajala, Raili Siljander, Eeva Telkkinen, Marita Siljander ja Anja Pessa.

Tämän jälkeen alkoivat uimakilpailut. Karsintakilpailut oli pidetty jo aikaisemmin päivällä, joten nyt suoritettiin vain loppukilpailut. Tulokset olivat seuraavat:

Naismaisterien 100 m vapaauinti: 1) Raili Penttilä 1.50, 2) Taina Konga 2.09,8, 3) Seija Sipiläinen 2.10,1, 4) Anja Linden 2.26,0.

Poikakandidaattien 50 m vapaauinti: 1) Håkan Andersson 45,8, 2) Immo Mertama 50,3, 3) Karl Fredriksson 55,2, 4) Yrjö Lindholm 57,0, 5) Risto Taavitsainen 1.00,3.

Miesmaisterien 100 m vapaauinti: 1) Unto Karonen 1.18,8, 2) Reijo Luomala 1.41,2, 3) Hannu Paananen 1.55,3, 4) Seppo Varis 2.05,4, 5) Kalle Varis 2.07,5.

Tyttökandidaattien 50 m vapaauinti: 1) Raija Herranen 53,8, 2) Eeva Telkkinen 57,1, 3) Anna-Liisa Söderström 58,9, 4) Mirja Suuronen 1.00,0, 5) Anja Pessa 1.00,4.

Kuten tulokset osoittavat, olivat voittajat kovasti ylivoimaisia muihin kilpailijoihin verraten.

Ohjelmassa oli lisäksi eri uintitapoja esittävä näytös, humoristinen "Seuraa Jussia"-esitys, hengenpelastusnäytös ja korkkikilpailu, jossa heitettiin erinäinen määrä korkkeja veteen, mistä osanottajat koettivat tavoittaa korkin kerrallaan suuhunsa, saaden senjälkeen siirtää sen käteensä. Neljä minuuttia kestäneen kilpailun voitti Raili Siljander, jolla vedestä noustuaan oli 17 korkkia. mukanaan. Kaksi seuraavaa, nimittäin Raili Vilenius ja Matti Pärnänen, onnistuivat saamaan kumpikin 8 korkkia.

Palkintojenjaon yhteydessä ojennettiin uimakoulun nuorimmille oppilaille Kirsti Vihavaiselle ja Niilo Varikselle muistopalkinto.

Promoottori painaa seppeleen vihittävän päähän.

Lahjoituksia lasten hyväksi.

Kymin Oy:n 75-vuotisjuhlassa pitämänsä puheen lopussa mainitsi yhtiön johtokunnan puheenjohtaja, varatuomari C. J. Ehrnrooth, että yhtiön johtokunta oli päättänyt lahjoittaa Kuusankosken kunnalle 3 miljoonaa markkaa käytettäväksi sellaisen lastentalon rakentamiseen, joka käsittäisi lastenseimen, lastentarhan ja päiväkodin. Siinä tapauksessa, että kunta päättäisi rakentaa puheenaolevan lastentalon Kymintehtaalle, on yhtiö jo aikaisemmin pitänyt mahdollisena tähän tarkoitukseen sopivan tontin lahjoittamista kunnalle.

Tämä lahjoitus on tehty siinä mielessä, että sen kautta koituisi etua ei ainoastaan yhtiön omalle väelle, vaan myös koko paikkakunnan väestölle ja Kuusankosken kunnalle.

Edellämainitun lahjoituksen lisäksi päätti yhtiön johtokunta juhlapäivänä pitämässään kokouksessa lahjoittaa 500.000 markkaa lastentautien tutkimusrahaston kannatusyhdistykselle.

Tyhjäntoimittaja on taakaksi itselleen; hänen aikansa riippuu raskaana hänen käsissään, hän harhailee sinne tänne päämäärättä eikä tiedä mihin ryhtyä.

Hänen päivänsä häipyvät kuin pilven varjo eikä hänestä jää mitään muistomerkkiä jälelle.

Hän tahtoisi kernaasti syödä mantelin, mutta ei viitsi nähdä sitä vaivaa, että murtaisi kuoren.

Intialainen käsikirjoitus.

Uimakoulun opettajina toimivat viime kesänä voim.-op.-kand. Irma Penttilä ja hra Klaus Luukkainen.

Uimakoulun opettajat Irma Penttilä ja Klaus Luukkainen.

Ennätysmäärä uimareita

haaste- ja propagandauinneissa Kuusankoskella.

Mannerheim-liiton Kuusankosken osaston uintiviikon merkeissä järjestämät haasteuinnit Kuusankosken uimalassa heinäkuun 24 pnä saivat uintia harrastavien keskuudessa erittäin lämpimän vastaanoton. Kaunis sää oli houkutellut katsomon aivan ääriään myöten täyteen, ja osanottajia oli suurten kilpailujen tyyliin lähes puolitoistasataa. Viestiuintihaasteita oli annettu 13 ja niihin osallistui yhteensä 28 joukkuetta.

Ensimmäisenä olivat vastakkain Kymintehtaitten Kauppa Oy. ja Kuusankosken Osuusliike 8x25 metrin viestinuinnissa. Viimekesäinen voittaja, Osuusliike, sai nyt tunnustaa Kauppa-yhtiön paremmakseen, sen jälkeen kun P. Paappanen uintiosuudellaan hankki sille etumatkan, T. Kuusiston ja P. Sjöholmin vielä lisätessä eroa. Voittajajoukkueessa uivat Sjöholm, Viljakainen, Paappanen, Martikainen, Kuusisto, Nieminen, Starck ja Mäkinen. Ajat: Kauppa Oy. 2.50,9, Osuusliike 2.56,6.

Palkkakeskuksen neitosten haasteen ottivat poliisimiehet vastaan Kuusankosken ja Voikaan poliisien yhdistetyllä joukkueella ja hämäsivät he kovalla menollaan neitoset täydellisesti. Voittajajoukkueen kokoonpano: Ahonen, Lundberg, Hulkkonen, Mikkola, Ronkainen, Metsäpuro, Haapanen ja Puustinen. Aika 3.09,6.

Kymin Oy:n Sosiaaliosaston haasteeseen 4x25 metrin viestinuinnissa erikseen kaikille Pääkonttorin osastoille oli uskaltautunut Osto-osasto, Metsäosasto, Kirjanpito-osasto ja Kemiallinen osasto. Sosiaalijohtaja, tuomari Wallenius, kilpailujen vanhimpana osanottajana, puolusti uintiosuudellaan hyvin osastonsa mainetta ja sai tyytyväisyydekseen nähdä osastonsa selviytyvän voittajana ajalla 1.21,8. Joukkueessa uivat Iivanainen, Korpi, Wallenius ja Valleala. Toiseksi sijoittui Osto-osasto ajalla 1.24,8 ja kolmanneksi Kirjanpito-osasto, aika 1.25,9. Ulkopuolella kilpailun uinut Voikaan konttorin joukkue sai tässä sarjassa parhaan ajan 1.21,0.

Urheiluseurojen 8x25 metrin viestinuinnissa osoitti Voikaan Viesti olevansa paikkakunnan vahvin uimaseura. Tämän seuran laajaa uintiharrastusta ja korkeaa tasoa todistaa se, että sillä oli asettaa kilpailuun 2 mies- ja 2 poikajoukkuetta, joista miesten I joukkue voitti kilpailun ajalla 2.01,9, Puhdin sijoittuessa toiseksi 2.05,8 ja Viestin II joukkueen kolmanneksi ajalla 2.10,1. Voittajajoukkueessa uivat: Vahter, Vuorentaus, Vainio, Lehtinen, Vahter, Nurminen, Vainio ja Lehtinen.

Palokunta yritti puhein ja valssin sävelin pehmittää haasteen antaneita neitosia, mutta turhaan.

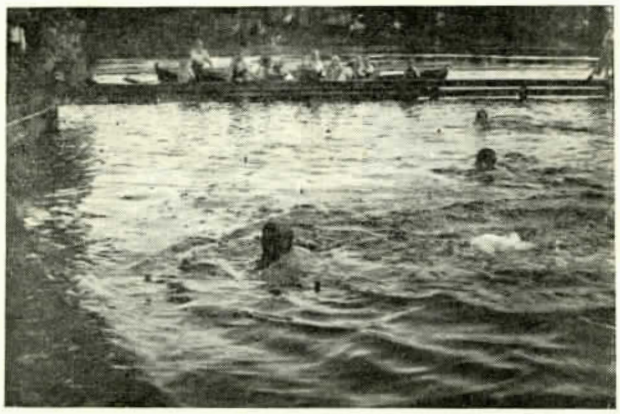

Haasteuinti käynnissä.

Tehdasrakennusosasto sai 8x25 metrin viestissä yllätyksekseen Kymintehtaan Korjauspajan "nokinenistä" tasaväkisen vastuksen, vieläpä tunnustaa heidät hituista paremmiksi. Ajat: Korjauspaja 2.29,0 (Kalso, Pasi, Kukkanen, Virtanen, Puranen, Lakka, Koste, Karonen), Tehdasrakennusosasto 2.29,1.

Pääkonttorin kirjurit tekivät insinööreistä selvän pesäeron, vaikka olivat ottaneet joukkueeseensa heikompaa sukupuoltakin. Ajat: Kirjurit 2.35,8, insinöörit 3.00,3.

Sähkäosaston poikamiehet osoittautuivat ukkomiehiä "koiramaisemmiksi" 10x25 metrin koiranuintikilpailus-

Lähtö Kuusanlammin ympäriuintiin.

sa, joka hauskuudessaan nauratti yleisöä makeasti, mutta yhä suuremmaksi ratkesi riemu, kun Palokunta "Peräkylän" torvisoittokunnan saattamana marssi lähtösillalle ottamaan vastaan urheiluseurojen naisten antamaa haastetta. Kilpailusisaria yritettiin pehmittää kauniin merimiesvalssin ja rytmikkään jenkan sävelillä, yrittipä eräs tulihirmu uhkaavalla puheellakin ottaa luuloja pois neitosilta, mutta kilpailun tuoksinassa kävi kuin kävikin siten, että Kuusankosken Naisvoimistelijat ja Puhdittaret näyttivät palokuntalaisille kantapäitään ja jättivät heidät kolmannelle sijalle. Ajat: Kuusankosken Naisvoimistelijat 3.01,2, Puhti 3.01,6, Palokunta 3.07,0.

Lisäksi oli ohjelmassa hyviä ja humoristisia hyppyesityksiä sekä henkilökohtaisia kilpailuja, joissa saavutettiin seuraavat tulokset:

100 m vapaauinti miehille: 1) K. Luukkainen 1.10,9, 2) L. Wahlman 1.15,0, 3) U. Karonen 1.15,4, 4) T. Vuorentaus 1.16,8, 5) U. Paljakka 1.20,7.

200 m rintauinti miehille: 1) T. Vuorentaus 3.17,9, 2) P. Espo 3.19,3, 3) U. Pöysä 3.20,3.

50 m vapaauinti naisille: 1) Toini Iivanainen 36,0, 2) Kirsti Karvonen 41,0, 3) Pirkko Taavila 46,1.

100 m rintauinti naisille: 1) Pirkko Taavila 1.40,5, 2) Toini Iivanainen 1.41,7, 3) Kirsti Karvonen 1.50,8.

50 m vapaauinti pojille alle 16 v.: 1) R. Lahti 35,8, 2) A. Joutjärvi 40,6, 3) R. Pilsari 41,3.

50 m vapaauinti tytöille: 1) Kaija Strid 54,6, 2) Eini Oksanen 55,2, 3) Seija Mäkinen 56,0, 4) Taina Konga 57,3, 5) Anja Heinonen 59,0.

Uintiviikon suurimmaksi kohokohdaksi muodostuivat heinäkuun 25 pnä pidetyt propagandauinnit Sääksniemessä, missä suoritettiin ns. Kuusanlammin ympäriuinti. Tämä uintilenkki on kahtena edellisenä kesänä koonnut erittäin suuren osanottajajoukon, mutta nyt nousi uimarijoukko kaksinkertaiseksi. Melkoisella varmuudella voi Kuusankoski merkitä itselleen tuloksella 190 propagandauinnissa osanottajamärään nähden Suomen ennätyksen. Näistä oli 102 miespuolista ja 88 naispuolista osanottajaa. Suurin joukko uimareista oli ilmoittautunut harrastussarjaan, joka suoritettiin hitaasti kiiruhtaen.

Kilpailusarjassa, joka lähetettiin matkaan 2 min. ennen muita, starttasi 12 miestä ja 8 naista. Joukosta irtosi heti keulaan Viestin S. Vainio, kintereillään Puhdin U. Karonen ja Kymintehtaan Urheiluseuran K. Luukkainen. Kahden viimeksimainitun kesken käytiin koko matkan ankaraa kilpailua toisesta sijasta, Vainion repäistessä jo ennen puolimatkaa itselleen selvän etumatkan. 14-vuotiaan Sirkka-Liisa Laineen sijoittuminen koko rytäkässä 8:nneksi ja ylivoimainen voitto naisten sarjassa on lupaus hyvästä uimarista, kunhan vain tyttö alkaisi järkiperäisen treenauksen.

Naisten ja tyttöjen lähtövuoro oli käsillä — merkki

Jonkun verran "pesäeroa" näyttää maaliin tullessa tapahtuneen.

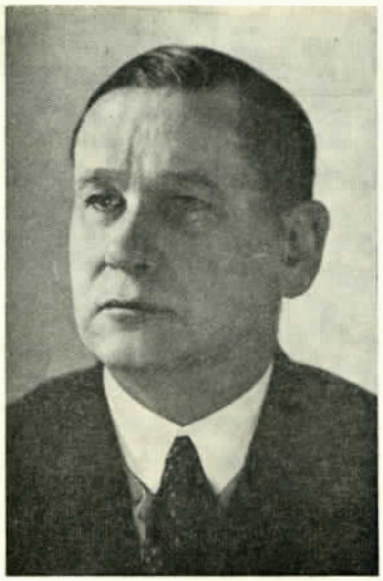

INSINÖÖRI VILJO A. DURCHMAN 65-VUOTIAS.

Lokakuun 11 pnä täytti 65 vuotta Voikaan tehtaiden isännöitsijä ja Voikaan Paperitehtaan sekä Puuhiomon teknillinen johtaja, insinööri Viljo A. Durchman.

Hän on syntynyt Tampereella, tullut ylioppilaaksi Tampereen Realilyseosta ja valmistunut insinööriksi Helsingin Teknillisen Korkeakoulun konerakennusosastolla v. 1907. Työskenneltyään eri paperitehtaissa, puuhiomoissa ja konepajoissa ensin Saksassa ja senjälkeen kotimaassa sekä vuosina 1909—13 Amerikassa hän tuli marraskuun 26 pnä 1913 Voikaan Paperitehtaan teknillisen johtajan apulaiseksi ja nimitettiin tammikuun 11 pnä 1917 tämän tehtaan ja Voikaan Puuhiomon teknilliseksi johtajaksi sekä v. 1942 kaikkien Voikaan tehtaiden isännöitsijäksi. Samalla on Kymi-yhtiöön kuuluvien Kissakosken, Werlan ja Juankosken tehtaiden johto jo pitkän aikaa ollut hänen kokeneisiin käsiinsä uskottuna.

Laajoilla opintomatkoillaan niin ulkomailla kuin kotimaassakin on insinööri Durchman ollut tilaisuudessa perinpohjin tutustumaan puunjalostusteollisuuden kehitykseen. Voikaan paperitehdas ja puuhiomo ovat hänen johdollaan saatetut varsin korkealle teknilliselle tasolle ja ovat parhaana todisteena hänen kyvystään ja siitä valppaudesta, jolla hän on aina seurannut alansa kehitystä.

Insinööri Durchman on kuulunut jäsenenä Suomen Paperi-insinöörien yhdistykseen sen perustamisesta lähtien ja on aina innolla osallistunut yhdistyksen toimintaan, mm. sen johtokunnan jäsenenä. Hän on kuulunut Kuusankosken kunnavaltuustoon ja oli yli 15 vuotta Voikaan Meri-sk:n esikunnan jäsenenä, jota paitsi hän on huomattavalla tavalla tukenut erinäisiä harrastuksia.

Insinööori Durchman, joka paperi- ja puuhiokealalla on maamme tunnetuimpia ja kokeneimpia teknikoita, nauttii ammattitoveriensa ja muun ystäväpiirinsä sekä koko paperiteollisuutemme jakamatonta arvonantoa ja kunnioitusta, ei vain etevänä ja ansioituneena ammattimiehenä, vaan myös miellyttävänä, kelpo ihmisenä.

— ja 80-päinen sorea parvi alkoi lipua kohti ensimmäistä merkkipaalua iloisten kehoitus- ja hyvähuutojen saatellessa heitä rannalta. Jälleen 2 min. tauko, ja nyt sukelsi lähes satapäinen, ruskettunut mies- ja poikajoukko Kuusanlammin lämpöisiin laineisiin. Alkurytäkän jälkeen olivat uimarit pian kuin sorsaparvi lahdella, kilpailijajoukon etunenässä viitoittaessa tietä. Monisatapäiselle katsojajoukolle jäi tämä massauinti ikimuistoisena uintitapahtumana mieleen.

Uinnin jälkeen alkoi Sääksniemen lavalla palkintojenjakajaisillanvietto, johon oli kutsuttu molempien uimanäytösten osanottajat. Mannerheim-liiton Kuusankosken osaston puheenjohtajan, tuomari E. Walleniuksen pidettyä puheen uimareille seurasi palkintojen jako, joka harrastussarjassa toimitettiin arpomalla. Osasto pyytää kiittää hyväntahtoisia lahjoittajia ja kaikkia osanottajia, jotka täten kauniilla tavalla ovat vieneet uintiurheilua eteenpäin.

Tulokset: Miehet: P. Vainio 10.00, U. Karonen 10.40, K. Luukkainen 10.47, P. Kuusisto 10.55, U. Muona 11.05, U. Pöysä 11.10, K. Espo 11.25, O. Pesu 11.27, R. Lahti (alle 16 v.) 11.30, U. Paljakka 11.52, Nummelin 14.15, Virtanen 15.00.

Naiset: Sirkka-Liisa Laine (alle 16 v.) 11.27, Pirkko Taavila 11.55, Terttu Lahti 11.55, Pirkko Rautjärvi 12.00, Terttu Riipinen 12.17, Hellä Ahlqvist 13.00, Laila Toivanen 13.30, Anna-Liisa Laaksonen (alle 16 v.) 13.37.

LUKIJALLE.

Julkaisumme syysnumero ilmestyy tällä kertaa tavallista myöhempään. Tämä johtuu siitä, että haluttiin saada Kymi-yhtiön 75-vuotisjuhlan selostus kuvineen tähän numeroon, josta sen vuoksi ja muutenkin on paisunut aikaisempia laajempi ja jonka valmistaminen on niin toimituksessa kuin kirjapainossakin vaatinut suhteellisesti enemmän aikaa.

Joulunumero ilmestyy hyvissä ajoin ennen joulua. Siinä voidaan varata tilaa vielä niille kirjoituksille ja kuville, jotka saapuvat toimitukselle marraskuun 25 päivään mennessä.

Poikajohtajia leivottiin...

Yhtiön toimesta järjestettiin elokuun alussa paikkakunnan urheiluseurojaen poikajohtajatarpeen helpoittamiseksi poikajohtajakurssit. Kurssi yhdistettiin loppuosaltaan Werlassa pidettävään poikien urheiluleiriin.

Kursseille saivat osallistua kaikki Kuusankosken kuntalaiset. Koska kurssit pidettiin päiväaikaan, korvasi yhtiö yhden palveluksessaan olevan osanottajan menetetyn työajan seuraa kohden koko kurssiajalta.

Opettajina toimivat kurssin alkupuolella 4. 8.—7. 8. voim.op. T. Juurtola, voim.op. A. Loiviola, op. V. Halme, voim.op.kand. Irma Penttilä, liik.neuvoja R. Valleala ja liik.neuvoja O. Rautjärvi, joista kaksi viimeksimainittua myöskin leirin aikana 8. 8.—12. 8. Ulkopuolisina opettajina luennoivat TUL:n nuortenohjaaja T. Mustonen ja Simpeleen sosiaalipäällikkö U. Könni.

Kurssiohjelmaan sisältyi sekä teoriaa että käytäntöä seuraavasti:

Nuorisopsykologia, kasvatus- ja opetusoppi, ikäkausijako ja henkinen toiminta 10 tuntia, poikatoiminnan organisatio ja johtoperiaatteet (TUL:n ja SVUL:n opettajat) 6 tuntia, kortisto- ja merkkijärjestelmät 4 tuntia, yleisurheilu 14 tuntia, palloilut 10 tuntia, retkeily ja suunnistaminen 8 tuntia, voimistelu 5 tuntia, uinti 2 tuntia.

Käytännölliset harjoitukset tapahtuivat opetusharjoituksina, johtotehtävinä poikien urheiluleirin yhteydessä. Kaikille kurssin suorittaneille annettiin kurssitodistus.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että kurssi vastasi hyvin tarkoitustaan. Kurssilaiset olivat innolla kaikessa mukana ja toivottavasti joutuvat nyt soveltamaan taitojaan eri seurojen poikatyössä. Niin lyhyt kurssi antaa luonnollisesti vain suuntaviivat ja jonkinlaisen perustan koko työlle, joten välttämätön jatkokoulutus on hankittava kokemusten ja käytännön tietä.

Tulevat johtajat lekottelevat e nen oppitunnin alkua. Etualalla luennoitsija Könni ja Rautjärvi.

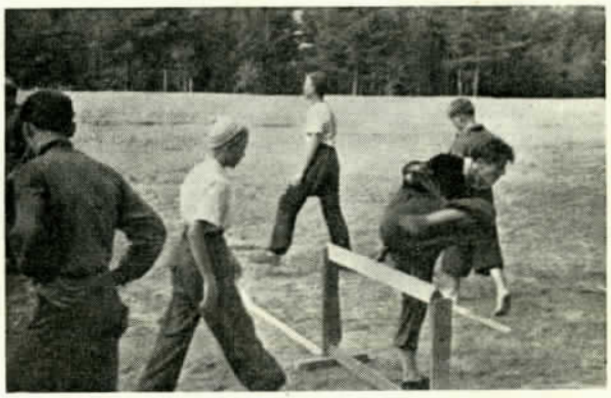

Aitajuoksun tekniikka on vaikeata, mutta hauskaa. Jäntti juuri harppaamassa.

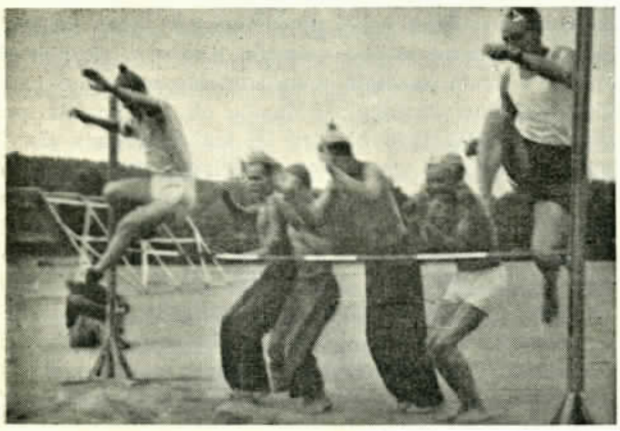

Osa poikajohtajakurssia hyppäämisen riemussa. Taitoa eräillä olla mielessä mennä tiikerihypyllä yli!

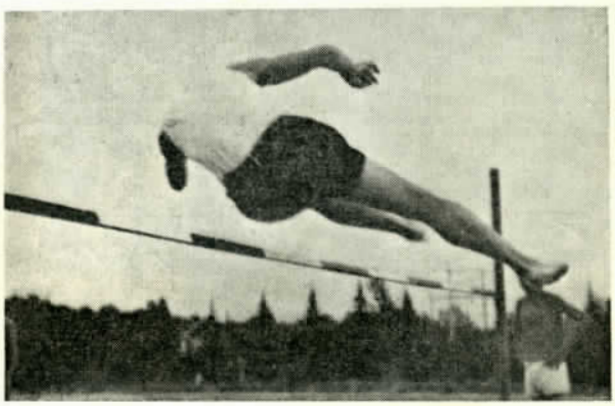

Juurtolan "Tane" näyttää poikajohtajille, kuinka ulkojalkaa on hypättävä.

Werla kutsui poikiamme.

Urheilupoikamme Werlan luonnonkauniilla urheiluleirillä.

Kokeilumielessä järjestettiin 8. 8.—12. 8. 1947 yhteinen urheilupoikaleiri Kuusankosken eri urheiluseurojen pojille Werlassa. Yhtiö toimi koko leirihomman järjestäjänä, niin ettei seuroilla ollut muuta tehtävää kuin nimetä pojat matkaan ja luottavaisin mielin uskoa heidät leirin johdon haltuun. Tästä huolimatta pari seuraa jätti täyttämättä kiintiönsä, mutta Werlan Kirin pojat täyttivät kaikki loput paikat, joten osanottajien yhteislukumäärä nousi kolmeenkymmeneen, kuten oli tarkoituskin.

Verlan leiriranta tarjosi poislähtiessämme näin idyllisen näym.

Vaateri syöttää ja Erähalme lyö. Leiri tavanmukaisissa pallo-harjoituksissa.

Leirille oli seurojen määrä lähettää sellaisia poikia, jotka kuuluivat seuran poikajoukon parhaimmistoon. Tunnustettava onkin, että joukko oli tavoiltaan ja käytökseltään erinomaista, niin ettei minkäänlaisiin moitteisiin ollut syytä.

Lähtöpäivä ei ollut varsin lupaava. Poikien naamat venyivät pitkiksi, kun sade pieksi linja-auton akkunoita. Mieliala pysyi kuitenkin kohtalaisena ja myönnettiin, että johan olikin aika sataa.

Matka Werlaan sujui leppoisasti tihkusateesta huolimatta ja perillä pantiin heti töpinäksi, niin ettei paljon ollut aikaa ilmoja surkeilla. Pian oli kuormat purettu ja teltat tuota pikaa pystyssä. Neljän teltan sisään mahtui mukavasti koko porukka.

Olisi toivotonta ryhtyä yksityiskohtaisesti selostamaan leirin ohjelmaa ja tapahtumia, sillä siihen viisipäväiseen Werlassa oloon sisältyi niin kovin paljon ja kaikenlaista. Urheilu tietenkin muodosti pääosan kaikesta touhusta, mutta syöminen oli vahvana kakkosena. Taisipa eräillä olla ensisijallakin!

No niin. Werlan melko alkeellisella urheilukentällä, joka oli parhaillaan korjauksen alaisena, oli vilskettä aamusta iltaan. Milloin ei ollut varsinaista virallista ohjelmaa, silloin riensivät pojat itsenäisesti kentälle hyppimään ja palloa pelaamaan.

Entäs sitten kilpailut! Niitä oli joka päivä. Yleisurheilussa käytiin läpi kaikki mahdolliset lajit ja palloilussa kokeiltiin vähän jokaista muotoa aina vesipalloa myöten. Kaikessa oltiin innostuneina mukana ja telttojen välinen kamppailu oli kova. Kilpailuissa jaettiin jopa palkintojakin. Lakritsipötköt pullottivat voittajien taskuissa! Suunnistamisen aakkosia opeteltiin kovin, mutta reitti oli kai liian vaikea, koska vain harva partio löysi kaikki rastit. Vai oliko liikasyöntiä, ettei jaksettu juosta?

Maastoleikit ovat luku erikseen. Kun ensimmäisen kerran yritettiin, ei leikki oikein onnistunutkaan (kaikilla oli tietysti kiire leirille syömään luvattuja räiskäleitä, mutta toisesta kerrasta muodostui kerrassaan riemullisen railakas kamppailu. Maasto oli erinomaista pusikkoa ja lisääntyvä hämärä loi määrätynlaista jännitystä "sotaan". Lujasti siinä otettiinkin yhteen, ennenkuin käsivarsinauhasta luovuttiin. Kumpikin puolue kehittyi taktillisesti leikin aikana ja erotuomarien oli hyvin hauska seurata tilanteiden kehittymistä ja loppukahinoita. Ei siinä koko auttanut, vaan nokkeluus ja näppäryys. Komeita kuperkeikkoja ja niskalenkkejä nähtiin yhtämittaa. Lopulta nälkäisinä ja tyytyväisinä palattiin räiskälelautasten ääreen, mutta vielä iltamyöhään saakka riitti puhumista öisistä kohtaamistappeluista.

Leiri oli siitä ihmeellinen, ettei järjestettyä laulua tarvinnut ottaa lainkaan ohjelmaan. Pojat lauloivat ahkerasti muutenkin ja Laulu-Matit olivat varmas-

ti kuluneita, mutta onnellisia saamastaan suosiosta. Laulukuume meni lopulta niin pitkälle, että viimeisenä aamuna allekirjoittanut heräsi lauluun n. klo 5.30 aamulla! Se oli todella ihme, sillä siihen saakka oli päivystäjällä ollut tekemistä leirin herättimisessä aamuisin. Sieltä tuli "Rosvo-Roopet", "Susannat", "Veerat" y.m.

Uintilaiturikin leirillä oli, muttei koko leirin ajan. Miksi niin?, kysyt kai. Laiturin saivat pojat rakentaa omin päin. Vaikka siihen meni Werlan tehtaan koko naulavarasto, ei se erikoisen tukeva ollut. Kun vielä vesi nousi viimeistä edellisenä päivänä noin puoli metriä, tuli laiturista vedenalainen, jolta oli kyllä mukava puikahtaa pinnalle.

Ruokapuoli oli leirillä erinomainen. Kansanhuolto oli antanut mitä annettavaa oli ja Suomen Punainen Risti muisti vallan kveekarien lahjapaketein. Lisäksi leirin molemmat keittäjät osasivat kyllä ammattinsa, joten tyytyväisyys oli yleinen. Esim. vehnäleipä teki erinomaisesti kauppansa. Suunnilleen puolitoista leipää pekkaa kohti ensimmäisellä aterialla!

Kalastusta yritettiin kovasti, mutta huononpuoleisella menestyksellä. Toisilla riitti kuitenkin intoa jatkuvasti, ja sattuipa sellainenkin ihme, että eräänä aamuna syötiin paistettua kalaa!

Pojat ylpeilivät kovin pesäpallotaidollaan ja päättivät lopulta haastaa Werlan Kirin pesäpallo-otteluun. Näytös siitä tulikin sananmukaisesti, sillä werlalaisista ei ollut vastusta tällä kertaa. Viiden vuoroparin jälkeen johtivat pojat jo 9—1 ja lopetettiinkin peli tähän, sillä tarkoituksena oli pelata näytösottelu vielä jalkapallossa, joka oli uutta Werlassa.

Pesäpallojoukkueen rungon muodostivat tietenkin poikajohtajat Sormunen, Pöyhönen, Hämäläinen, Vaateri ja Jäntti sekä pojat Lampinen, Erähalme, Luomala ja isäntänä Rautjärvi. Jalkapallossa oli vastakkain kaksi suunnilleen yhtä vahvaa joukkuetta. Pari—kolmekymmentä werlalaista oli vaivautunut otteluja seuraamaan.

Varsinaisten poikajohtajien lisäksi "Musti" eli Mustonen jutteli pojille leppoisan hauskaan tyyliinsä ja kertoili havainnollisesti poikatoiminnan pääperiaatteista, kun taas Könni antoi varsinkin poikajohtajille asiallisia neuvoja ja kokemuksiin perustuvia ohjeita sekä laulatti poikia leikillisillä laulunpätkillään. Leirin varsinaisena johtajana toimi liikuntaneuvoja R. Valleala, apunaan liikuntaneuvoja O. Rautjärvi.

Mutta kaikki loppuu aikanaan, niin myöskin leiri, olipa se sitten kuinka hauska tahansa. Niin päättyi tämäkin kokeiluleiri ja yhtiön linjuri kiidätti vekkulit matkalaisensa jälleen kotinurkille.

Jokaiselle jäi varmasti mieleenpainuvia muistoja Werlan leiriltä. Olihan paikka tarkoitukseen mitä sopivin ja ilmojen haltijakin suosi erinomaisella tavalla, ensipäivän pikkusadetta lukuunottamatta. Kun vielä Werlan tehtaan puolesta kaikin tavoin koetettiin leirin viihtyisyyttä lisätä, ei leirillä olleiden puolesta ole mitään muuta kuin vain hyvää sanottavana koko leirin järjestämisestä. Varmaa on myöskin, että leiri oli samalla opiksi ja hyödyksi mukanaolleille. Poikajohtajat saivat tervetullutta kokemusta työssään ja leiriläiset oppivat paljon uusia kikkoja ja erilaista tietoutta urheilun alalta. Toivokaamme, että ensi kesänä tapaamme jälleen näissä merkeissä... Siihen asti — näkemiin!

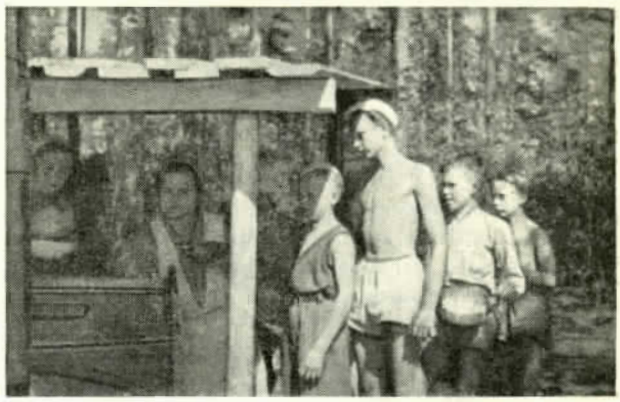

Mitä ihmettä! Muu leiri on vielä kentällä, mutta nämä totiset vekkulit ovat jo soppakanuunan ääressä sattumia hinkuamassa.

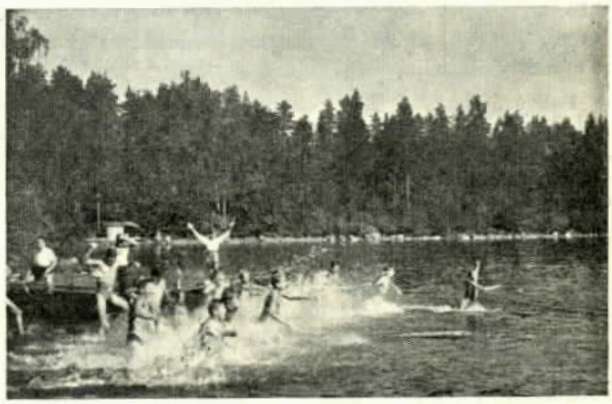

Uimaan, uimaan, niin että vesi roiskuu. Leirielämän riemastuttavimpia hetkiä.

Historiallinen tapaus: lentopalloilua ensimmäisen kerran Werlan urheilukentällä.

Lentopalloilu jyllää!

19 joukkueen voimalla yhteensä 94 ottelua!!!

Ensimmäinen osastojen välinen lentopallokilpailu muodostui todelliseksi suurtapaukseksi osastojen tähän asti suppeassa urheiluelämässä. Lentopallo kertakaikkiaan valtasi jokaisen, nuoret ja vanhat, naiset ja miehet!

Niinä iltoina, jolloin pallon lennättäjät näyttivät taitoaan, vallitsi urheilukentän liepeillä miltei torikokouksen tuntu. Molemmilla kentillä eli yhteensä 24, ulkopuolisen mielestä melko riehaantunutta lentopallon ystävää, juoksi, syötti, huusi, syöksyi ja koetti käyttää kaikki luvalliset ja luvattomat (huutotikit!) keinot pisteiden kalastamiseksi. Taistelu voitosta muodostui loppujen lopuksi varsin tiukaksi ja tasaväkiseksi. Ne epäuskoiset, jotka olivat väittäneet, ettei lentopallossa edes hikoile, erehtyivät kyllä pahan kerran! Korkeintaan joku "Tyksä", jonka ei paljon tarvinnut valtavia ulottimiaan liikutella, taisi säästyä paidan puserruksilta.

Peleissä vallitsi koko ajan hilpeä ja reipas henki. Yleisökin osallistui joskus kovaäänisesti pelin kulkuun eikä siinä sanoja säästelty, kun oli tarkoituksena hermostuttaa jotain vastapelaajaa. "Proput" paloivat eräiltä melko tarkkaan!

Peleillä saavutettiin se tarkoitus, johon oli pyrittykin. Massat saatiin liikkeelle tähän reippaaseen ja vaihtelevaan liikuntaan. Osastot olivat edustettuina 19 joukkueen voimalla eli yhteensä 114 pelaajalla ja pelaajattarella.

Kilpailu muodostui varsin jännittäväksi kummassakin sarjassa. A-sarjassa Talous I ja Korjauspaja IV voittivat ennen yhteenottoaan kaikki vastustajansa, joten näiden joukkueiden kiistasta muodostui todellinen loppuottelu. Se pelattiin siten, että voittavan joukkueen piti saada nimiinsä vähintään 3 erää. Alku meni jokaisessa erässä hienokseltaan verstaan poikien merkeissä, mutta pelin päästyä käyntiin varmistui talouspuolen peli ja loppuveto toi kaikki kolme vaadittavaa erää kotiin.

B-sarjan ottelu menossa. Tuomarina lentopalloekspertti Laurell.

A-sarjan voittajajoukkue. Talousosastolaiset vasemmalta lukien: Jaakko Palmu, Tauno Juurtola, Leevi Kujala, Toivo Jokinen (kapteeni), Tuure Rautjärvi ja Toivo Laurell.

Kilpailun ratkaisi joukkueen varmuus, rauhallisuus ja järkevä pelityyli, kun taas Korjauspaja, joka pelasi vain 5 miehellä, joutui enemmän liikkumaan eikä siten saanut peliinsä vaadittavaa malttia ja järjestelmällisyyttä. Innostunut yleisö eli pelissä mukana täysin rinnoin ja palkein. Talous I:n voittopisteet olivat 15—13, 15—12 ja 15—11. Kolmannesta sijasta jouduttiin suorittamaan uusintaottelut, jolloin Korjauspaja I osoittautui parhaimmaksi.

B-sarjassa tuli mestariksi Ky Paperi, mutta vasta uusintaottelun jälkeen, sillä Korjauspaja II sai saman pistemäärän. Voittaneessa joukkueessa pelasivat amatsoonit Hilkka Höijer ja Eine Sihvola sekä urhot Ahti Hakalainen, Teppo Frimodig, Pauli Karvonen ja Yrjö Teinilä. Naisten mukanaolo tuntui vähän väkinäiseltä, mutta toivotaan parannusta ensi kerralla, jolloin naisille tuleekin kokonaan oma sarja.

Lopullinen sarjataulukko muodostui seuraavanlaiseksi:

A-sarja:

		Ottelut	Voitot	Häviöt	Pisteet
1.	Talous I	11	11	0	22
2.	Korjauspaja IV	11	10	1	20
3.	Korjauspaja I .	11	7	4	14
4.	Ky Paperi	11	7	4	14
5.	Kuu Paperi ...	11	7	4	14
6.	Sähköosasto ..	11	5	6	10
7.	Konttori	11	5	6	10
8.	Talous II	11	4	7	8
9.	Korjauspaja V	11	3	8	6
10.	Rak.-osasto ...	11	3	8	6
11.	Korjauspaja II	11	3	8	6
12.	Korjauspaja III	11	0	11	0

Vanhat kuvat kertovat . . .

Kaarlo Kalske Voikaalta on lähettänyt julkaistavaksemme ylläolevan kuvan. Se esittää Kuusankosken Selluloosatehtaan henkilökuntaa ja on otettu viime vuosisadan lopulla, todennäköisesti v. 1898. Lähettäjä ei muista enää kaikkien kuvassa olevien henkilö'den nimiä eikä ole saanut niitä muualtakaan tietoonsa. Myös eräitten ristimänimet ovat unohtuneet. Henkilöt ovat vasemmalta lukien:

I rivi: Tyyppö, Taavi Nieminen, Roos, Teodor Landen, ins. Gustafsson, ins. Hedbäck, Söderström, Berg, Kilkki, Antti Valo, Eero Axelsson.

II rivi: Leena Sundström, Hilda En, Liisa Aalto, Mapela, Olga Högström, Sandra Hyleh, Malin, Anna ton, Tyyne Lahtinen, Hilma Lindholm (Kalske).

III rivi: Eeva Tamminen, tuntematon, Olga Lindberg, Miina Andersson, Eeva Kivistö, Maria Takala, Ida Korpela, Olga Högström, Sandra Hyleh, Malin, Anna Backman.

IV rivi: Eetu Posenius, tuntematon, Nestor Kuusisto, Nestor Oksanen, Oskari Laine, tuntematon, Hannes Sjöroos, Hannes Weppling, Taavi Saarenpää.

V rivi: Petter Pippuri, Villehard Palonen, Matti Koski, Otto Paavola, Juho Vitikainen, tuntematon, Tenhunen, tuntematon, Erik Johan Lindholm (myöh. Kalske).

VI rivi: Hyleh, Erik Nieminen, seuraavat kolme tuntemattomia, Aapel Puukko, Helander, Rooth, Sjöroos, Antti Weppling, Mickelsson.

B-sarja:

1.	Ky Paperi	6	5	1	10
2.	Korjauspaja II	6	5	1	10
3.	Korjauspaja I .	6	4	2	8
4.	Sähköosasto ...	6	3	3	6
5.	Konttori	6	3	3	6
6.	Kloori I	6	0	6	0
7.	Kloori II	6	0	6	0

Sekä A- että B-sarjassa sai voittanut joukkue joukkuepalkintona lentopallon ja yksityispalkintoina jokainen joukkueen jäsen pienen pikarin. Kummankin sarjan toisen ja kolmannen joukkueen kesken arvottiin yhteensä 4 kg lahjasokeria. Lisäksi arvottiin kaikkien joukkueiden kesken ylimääräisenä palkintona 8 palaa saippuaa.

Toivokaamme, että kun seuraavan kerran lentopallokahinat kutsuvat, tapaamme toisemme yhä suurenevassa joukossa.

„Kesäkoulun“ kuulumisia.

Lähes 300 lasta leikkikenttien iloista nauttimassa.

Mannerheim-liiton Kuusankosken osaston edellisenä kesänä aloittamaa, hyväksi ja hyödylliseksi havaittua leikkikenttätoimintaa jatkettiin kuluneena kesänä Kuusankosken kunnan, Suomen Huollon ja Lasten Päivälahjoitusten turvin. Leikkipaikat olivat Kuusankoskella Keskuskansakoulu, Kymintehtaalla Niinivaaran koulu ja Voikaalla Voikaan kansakoulu, joiden tanhuvilla temmelsi lähes 300 lasta leikkikenttätätien huolenpidon alaisina ja nauttien kesän kultaisista päivistä. Toiminta kaikilla kentillä aloitettiin kesäkuun 9:ntenä päivänä, joten tätä mieluisaa "kesäkoulua", jolla nimellä lapset sitä kutsuivat, kesti lähes kahden kuukauden ajan. Hyvissä ajoin ennen klo 10 nähtiin rusoposkisia, päivettyneitä tytön ja pojan taaperoisia marssivan eväslaukut olkapäillä riippuen ja kasvot tärkeyttä loistaen "kesäkoulua" kohti. Vastaantulija ei voinut olla tuntematta ilon ailahdusta sydämessään, nähdessään näiden pienokaisten suuren innostuksen, ja jos hetken oli aikaa seurata lasten puuhailua kentällä, varmistui myös siitä, että leikkikenttätyö on lapsille opettavaisessa, kasvatuksellisessa ja terveydellisessä mielessä suurimerkityksellistä, puhumattakaan siitä, että se on myös apu lasten vanhemmille, erikoisesti perheenäidille, jonka työtaakka helpottuu, kun lapset ovat poissa kotoa 4 tuntia päivässä hyvässä hoidossa. "Eikä ruokapuoltakaan ole väheksyttävä", näin totesi eräs suuriperheinen äiti, jonka kolme lasta olivat innokkaimpia leikkikenttäläisiä.

Koko kesän saivat lapset leikkikentillä kerran päivässä lämpimän aterian, joko velliä, peruna- tai hernekeittoa tai yllätykseksi ja suureksi riemuksi joskus päärynäkiisseliäkin. Mutta maidosta lapset pitivät kaikkein eniten ja se voitiin antaa sellaisenaan juotavaksi, kun vellin valmistukseen oli käytettävissä maitopulveria. "Ruokapuoli oli mielestämme tänä kesänä suorastaan suurenmoinen", vakuuttivat kakki leikkikenttätädit yksimielisesti. Kiitos Suomen Huollon lahjoitusten, kansanhuollon ostolupien ja lihan vapautumisen säännöstelystä.

Lapsia ilmoittautui tänäkin kesänä yli 300, joista kaikki 3—10-vuotiaat voitiin hyväksyä. Yhteensä oli kaitsettavana 294 lasta, joista Kuusankosken kentällä 97, Kymintehtaalla 81 ja Voikaalla 116. Kaitsijoina toimivat Kuusankoskella lastentarhanopettaja Arna Tolamo, ylioppilas Anja Sandström ja koululaiset Kaisu Kuusinen ja Aila Lanto, Kymintehtaalla ylioppilas Irma Starck sekä neidit Eila Rokka ja Ulla Harlin ja Voikaalla neiti Annikki Salmi, ylioppilas Lea Olkkonen ja Terttu Wilen.

Päiväohjelmassa pyrittiin seuraamaan Mannerheimliiton antamia suuntaviivoja, ottaen huomioon lasten sekä henkisen että ruumiillisen kehityksen.

Monet ovat ne laulut ja leikit, jotka lapset kesän mittaan leikkikentillä oppivat, monet ne opit, joilla tietovaroja kartutettiin, monet ne ohjeet, joita päivän mittaan annettiin. Varmasti niistä jäi joku siemen itämään ja kantaa joskus myös hedelmän. Mutta silminnäkyvintä oli, että rusketus säärissä, selässä ja käsivarsissa päivä päivältä tummui ja siten varastoitiin auringon antamaa terveyttä. Päivä päivältä singahti myös pallo kauemmaksi pikku käsivarsien jännittyessä heittoon, ja juokseminen, hyppääminen ja uiminen vahvistivat koko elimistöä ja kasvattivat koko lihaksistoa voimakkaaksi ja joustavaksi.

Iloisimmat kesämuistot jäivät lapsille niistä päivistä, jolloin päästiin yhtiön linja-autolla retkelle vilpoisten järvien rannoille. Sellainen oli Kuusankosken ja Kymintehtaan lapsille Sääksniemessä Kuusanlampi, mutta Voikaan lapset saivat ajaa melkoisen matkan ennenkuin päästiin Lappalan järven rannalle polskuttelemaan. Moni lapsi ei ollut koskaan aikaisemmin autossa istunut, mutta vaikka joskus pelotti niin, että vedet silmiin kihahtivat ja ihan itkuksi täytyi panna, niin sittenkin autolla ajaminen oli hauskaa eikä pois

Keinut ja kiipeilytelineet olivat koko kesän ahkerassa käytössä.

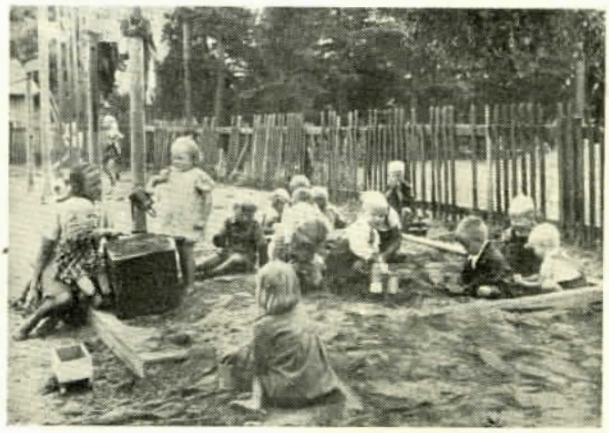

Pienimmät viihtyivät parhaiten hiekkalaatikoilla.

ON LEIRI — KIRKAS PÄIVÄ HOHTAA . . .

Muistelmia Kuusankosken Partiotyttöjen leiriltä Lappalalla.

Pom — pom — herätys, pom — pom — pom — herätys. Hämärässä teltassa alkaa olla liikettä. Joku nousee istualleen unenpöpperöisenä: "Mitäh! Joko nyt on aamu?" On uni maistunut ja olisi sitä riittänyt pitemmältikin, mutta ulkona kumisee tamburiinin ääni vaativana: herätys. Edessä on iloinen leiripäivä täynnä työtä, leikkiä ja laulua. Matalasta oviaukosta ryömii kirkassilmäisiä tyttöjä ulos heleään kesäaamuun. Linnut livertävät vilpoisessa metsässä ja aurinko on jo kiivennyt korkealle männynlatvojen yläpuolelle. Joku vielä haikeasti haukotellen ikävöi takaisin vuoteeseen, mutta reipas aamuvoimistelu tuoksuvalla niityllä karistaa viimeisetkin unenrippeet silmistä. Virkistävän aamu-uinnin jälkeen on hetkisen touhua ja vilskettä, ja kohta on teltoissa puhdasta ja somaa.

Leirialueen kaunein paikka on pyhitetty lipulle. Tytöt seisovat puolikaaressa lipputangon ympärillä laulaen kirkkain äänin, kun rakas siniristilippu nousee uljaana tankoon ja hulmuaa kauniisti suvituulessa. Tarkkaavaisina vielä kuunnellaan, mitä päiväkäskyssä sanotaan, ja jokainen rientää omiin tehtäviinsä. Päivystysvartion pari reipasta tyttöä lähtee maidonhakuun ja ottaa raikuvin eläköön-huudoin vastaan luvan, että he saavat haltuunsa leirin oman veneen. Keittiövartio kiirehtii kattilat kolisten omiin puuhiinsa ja siivousvartion tytöt hyörivät kuin muurahaiset, yrittäen parastaan leirialueen kunnostamisessa. Näppärästi he myös pystyttävät leiriportin, ja telttojen edessä komeilevat muki- ja kenkätelineet. Metsä kaikuu raikuvista huudoista ja rannalla vilisee iloisia tyttöjä. Laineet liplattavat hauskasti rantakiviä vasten ja aurinko kiloilee sinisellä järsenselällä.

Kesken hupaisan puuhan kuuluu huuto: uimaan! Riemuitseva tyttöparvi pyrähtää vilpoiseen veteen. Siellä aikansa lystiä pidettyään he hakeutuvat rannalle aurinkoon.

Terävä vihellys halkaisee ilmaa ja kohta painelevat tytöt peräkanaa maastoon. Taas hetken kuluttua juoksee toinen vartio polulle ja kohta ravaavat viimeisetkin maamerkkien viitoittamina häviten kumpuilevaan maastoon. Kaikkien odottama jännittävä maastoleikki on käynnissä.

Hupaisesti rientää päivä ja auringon kehrä painuu metsänreunaa kohti.

"Meill' on metsässä nuotiopiiri, missä kuusten kuiske soi . . ."

Iltanuotio kruunaa leiripäivän. Huopiin kääriytyneinä istutaan nuotion sadunhohtoisessa valopiirissä. Järvi lepää peilityynenä, ja auringon viimeinen kajo kultaa männynlatvat. Oi katsohan! Eikö tuolla vilahtanut Metsäntapion harmaa parta. Ja luulen, että tuossa sammalpeitteisellä kivellä istui vanha, vikkeläjalkainen tonttu hymyillen suopeasti naavaiseen partaansa. Miten arkaa tuo metsän väki onkaan! Laulu kiirii hämärty-

---

jääty seuraavallakaan kerralla. Ja perillä muovattiin savesta linnoja ja valleja, joka oli niin hauskaa työtä, että leikkitädit eivät hennonneet sitä kieltää, vaikka se ei ollutkaan mekoille ja housuille hyväksi.

Viime kesänä saatiin myöskin leikkivälineistöä täydennettyä ja monipuolistettua. Leikkitätien mielestä hauskin päivä oli se, jolloin viimeinen osa leikkikaluja, autot ja rakennuspalikat, saapuivat. Silloin loistivat lasten silmät kirkkaammin kuin koskaan ja tädit iloitsivät lastensa puolesta. Sinä päivänä olisi lasten mielestä päivää ollut välttämättä pidennettävä.

Mutta aika kului ja kesäkoulun toiminta siirtyi päättymistään kohti. Jo viikkoja ennen alkoi jännittävä ja mieliä kiinnostava harjoittelukausi. Valmistauduttiin lopettajaisjuhlia varten. Oli sydäntä sykähdyttävää todeta se harras antaumus, jolla lapset osallistuivat ohjelmanumeroiden harjoitteluun ja kuinka kaikki halusivat päästä esiintymään.

Toiminnan päättäjäisjuhlat pidettiin sitten heinäkuun viimeisenä päivänä sekä Kuusankoskella että Voikaalla. Lasten itsensä esittämän ohjelman lisäksi tarjottiin kaikille limonaatia ja lakritsia.

Tuokiokuva Voikaan leikkikentältä.

Leikki oli "kesäkoulussa" pääaineena.

„Apostolin kyydillä“ Kuusankoskelta Kairoon!

Ei matkakertomus, vaan selostus Kymin Oy:n kävelyharrastuskilpailusta.

Kokeilumielessä järjestetty kävelyharrastuskilpailu saavutti olosuhteisiin katsoen kohtalaisen osanoton. Eri majoilla todettiin käyntejä seuraavasti:

Eerola	103	käyntiä
Pukinsaari	101	„
Sääksniemi	102	„
Ahola	100	„
Kunnalliskoti	40	„
Työväenopiston maja	106	„

Yhteensä 552 käyntiä eri majoilla. Yhteiskävelymatkana päästiin melkein 5000 kilometriin, mikä on sama kuin jalkapatikointi täältä Kairoon! Vähintään 100 km kävelleitten paremmuusjärjestys muodostui seuraavaksi:

1.	Anna-Liisa Lampinen, Ky. Rak.os.	319 km
2.	Nils Lindblom, Asunto-os.	258 „
3.	Hj. Lahtinen, Puuhiomo	217,9 „
4.	Laina Sihvola, Kauppa Oy.	207,5 „
5.	Matti Suominen, Kauppa Oy.	205,4 „
6.	Elvi Viljakainen, Kauppa Oy.	189 „
7.	Erkki Mauno, Ky. Sell.	188 „
8.	Arvi Kettula, Kuu. Paperi	185,6 „
9.	Tyyne Häkkinen, Ky. Paperi	182 „
10.	Tapio Liljanheimo, Kuu. Paperi	179,2 „
11.	Eino Willman, Konttori	178,1 „
12.	Aleksander Hakkarainen, Puuhiomo	171,6 „
13.	Ossi Söderström, Asunto-os.	128,4 „
14.	Märta Lindblom, Asunto-os.	120 „
15.	Laila Laaksonen, Saha	119,4 „
16.	Kyösti Ekroos, Ky. Paperi	117,4 „
17.	Yrjö Rajala, Ky. Sell.	117 „
18.	Olavi Nikulainen, Ky. Korjauspaja	111,6 „
19.	Sinikka Mannari, Saha	109,4 „
20.	Rauha Raento, Ky. Rak.os.	105 „
21.	Liisa Ferm, Saha	104,4 „

Kävelijöistä paras, Anna-Liisa Lampinen Kymintehtaan Rakennusosastolta.

Anna-Liisa Lampinen pääsi voittonsa peruseella ilman muuta palkinnoille. Kilpailusääntöjen mukaan arvottiin 3 naisten ja 7 miesten lomamatkaa Vierumäen Urheiluopistolle siten, että 50 km ylittäneet osallistuivat 1 arvalla, 100 km ylittäneet 2 arvalla ja 150 km ylittäneet 3 arvalla yhteisarvontaan. Kilpailuihin osallistui kaikkiaan parta vaille sata kävelijää, joiden kesken arvonta suoritettiin. Arvanvetäjänä toimi turvallisuustarkastaja P. Andersen. Seuraavat onnelliset lunastivat matkalipun Vierumäelle:

Miehet: Matti Suominen, Erkki Mauno, Kalervo Markkanen, Nils Lindblom, Aleksander Hakkarainen, Eino Wallenius ja Yrjö Rajala.

Naiset: Anna-Liisa Lampinen, Laina Sihvola, Elvi Viljakainen ja Tyyne Häkkinen.

Useimmat mukaan päässeistä osallistuivat arvontaan kolmella arvalla. He olivat siis kävelleet vähintään 150 kilometriä.

Asianomaisille voittajille tullaan aikanaan tiedoittamaan "hiihtoloman" alkamisesta ym. käytännöllisistä toimenpiteistä.

Sosiaaliosasto pyytää kiittää kilpailuun osallistuneita ja onnitella voittajia toivoen, että oleskelu Urheiluopistolla muodostuisi todella vaihteluksi ja tarjoaisi tilaisuuden reippaaseen liikuntaan sekä sisällä että ulkona. Toivokaamme hyvälumista talvea!

---

vässä metsässä ja huuhkajan yksitoikkoinen: huhuuuu kantautuu hiljaisena syvältä salosta.

Iltaa saa, uinahtaa
päivyt vetten ja metsien taa...

soi harrastunnelmaisena, ja kohta uinuu myös koko telttakunta rauhaisaa unta. Näkymätön käsi laskeutuu suojelevasti tuon hiljaisen leiripoukaman ylle.

Pian kuluivat nuo seitsemän ihanaa leiripäivää luonnon helmassa. Ei missään muualla ole niin ratkiriemullisia rantoja, ei missään niin sinistä järvenselkää, ei niin leikkisästi humisevaa männikköä eikä niin päivänpaisteista ahoa, missä mehiläinen liitää kukasta kukkaan ja mansikka hymyilee katajapensaan varjossa. Rantakoivuset siellä suloisesti kuiskuttelevat: Tervetuloa. Apilat ja päivänkakkarat hymyilevät tervetuliaisiksi tuoksuvalta niityltä.

... tie muistoin aina sinne joohtaa...

Ra—Vi.

Ikävystyminen on laiskuuden lapsi: se juontaa juurensa ihmisten huvittelujen, pelaamisen, seuraelämän etsimisestä. Se, joka rakastaa työtä, ei kaipaa muuta.

La Bruyére.

Onnellisena oleminen ei ole siinä, että omistaa paljon, vaan että toivoo ja rakastaa paljon.

Ladenais.

TAPANI LEMMINKÄINEN:

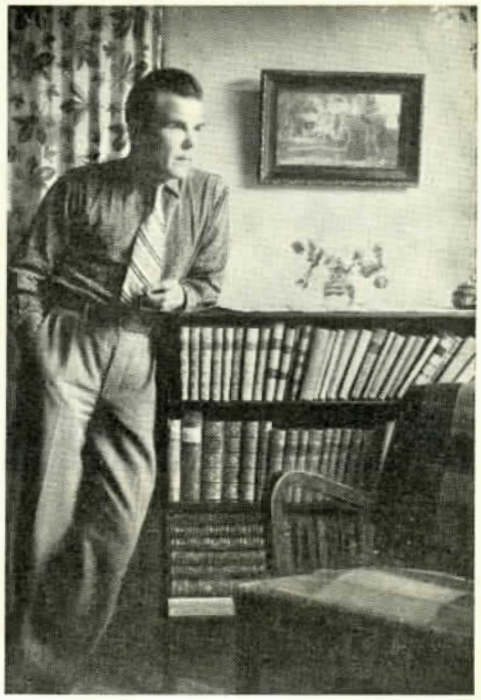

Eino Hokkanen,

kuusankoskelainen viilari ja taiteilija.

Heinosen liiketalon takainen vanha "Perätalon Haka" lienee kodikkainta kyläosaa Kuusaalla. Rehevät lehvät työntyvät sievien työläisasuntojen aitojen yli ja pihoilla hohtavat monikirjavat kukkaistutukset. Poikettaessa Valtakadulta Heinosen nurkan ympäri parin kulmavälin päähän, ollaan pian Eino Hokkasen, viilarin ja taiteilijan muutama vuosi sitten uusitun viihtyisän pikkutalon portilla.

Koputus hukkuu muhkeaäänisen radion säveleihin ja herttaisen pikkuväen leikin menoon, mutta vanha tuttu uskaltautuu kamarin puolelle, missä itse isäntä, puolustettuaan ukkomiesten mainetta pesäpallo-ottelussa, parantelee nyrjähtänyttä nilkkaansa. Jo ensi näkemältä huokuu Eino Hokkasen olemuksesta savolaisvoittoinen hyväntahtoisuus ja sopusuhtaisuus. Suku on Puulaveden seudun Hokkasia. Eino-poika on syntynyt Ristiinassa, mistä perhe hänen ensimmäisinä ikävuosinaan muutti Kuusankoskelle. Suvun tyyssijoille on veri vetänyt tälläkin kesälomalla, ja uteliaana pyrkii tulija heti selaamaan kunnioitettavan paksua öljymaalausten pinkkaa, joka sisältää Hokkaselle niin ominaisia Läsäkosken—Ukonniemen kesäisten päivien tunnelmakuvia. Mutta lukija haluaa varmaan kuulla jotakin niiltä ajoilta, jolloin tämä sitkeä ja määrätietoinen, nyt ammattitaitoista taiteilijatyötä lähentelevä harrastus otti ensi askeleitaan. Hokkasen tapaisen, vaatimattoman sujuvalla seurustelutaidolla varustetun henkilön kanssa on vaivatonta päästä suoraan asioihin käsiksi.

— Siksikö sinä rupesit taidetta harrastamaan, kun olet sattumalta noin Juho Rissasen näköinen?

— No ei nyt aivan siksi, mutta minulle sattui kansakoulussa opettajaksi muuan Vuori-niminen mies, joka oli innokas postimerkkienkerääjä ja taiteenharrastaja. Hän sai meistä yhden ja toisen innostumaan jompaankumpaan näistä — minut kumpaankin. Koulun ja postimerkkikerhomme jätettyäni jäi taidetta kohtaan virinnyt mielenkiinto vain kytemään, mutta sensijaan liityin Concordia-nimiseen kansainväliseen filatelisti-yhdistykseen jäseneksi ja laajensin harrastukseni toimintasädettä yli maapallon ulottuvaksi. Kun olin yksi yhdistyksen harvoista suomalaisjäsenistä, saapui kirjeitä tämän tästä milloin Hollannin Intiasta, milloin Japanista jne.

— Missä välissä sinä sitten ennätit omistamaan aikaasi urheilulle? Olethan sinä Kuusankosken Puhdin ansioitunut vapaajäsen.

— Kyllä sitä vain tuntui siihen aikaan nuoruudenintoa riittävän, sillä e.m. harrastuksen ja ammattiopiskelun lisäksi olin melkein kaikessa mukana, mitä Puhdin piirissä 20—30-luvuilla puuhattiin. Voimistelin telineillä, juoksin pikamatkoja, pelasin pesäpalloa ja jouduin myös toimihenkilöksi lääkärin rajoitettua skaalaani. 1927 innostuimme nimittäin Leo Mäen kanssa nyrkkeilyyn, missä viimemainittu, muuten niinikään taideharrastuksilla varustettu mies, saavutti maan maineen, minun oltuani pakoitettu terveydellisistä syistä rajoittumaan varojen keräämiseen välinehankintaa silmälläpitäen.

— Milloin sitten tämä taideharrastus leimahti jälleen ilmiliekkiin?

— Olin jo vuosia ennen tutustunut kirjallisuuden välityksellä yksiin ja toisiin taide-elämämme vaiheisiin, kunnes v. 1934 päätin tehdä omakohtaisen kokeilun. Hankin välineet, jonkinmoiset, ja eräänä päivänä, jolloin liikenne oli mahdollisimman vähäistä, hiivin tuossa Heinosen alapuolella silloin olleen lehtikioskin taakse ja sieltä nokeliston suojasta maalasin tämän katukuvan.

Eino Hokkanen, jolla on sydämellinen ominaisuus suhtautua omiin edesottamuksiinsa vapauttavan humoristisesti, osoittaa kirjahyllyn yläpuolelle ripustettua muistorikasta kuvaa, jonka joka siveltimenvedosta huokuu silloinen jopa pingoittunut huolellisuus ja keskittyneisyys sekä arasteleva ja palava kokeiluhalu. Toteamme

"Viljapelto", Hokkasen viimeisimpiä töitä.

yhdessä, että työllä on ainakin eittämätön asutushistoriallinen arvo.

— Samoihin aikoihin liikkui Kouvolassa eräitä taiteilijoita pitäen näyttelyjä. Oli muuankin miekkonen, joka ainakin osasi kehua omia töitään, vaikka ne näin jälestä muistellen tuskin ansaitsivat taidetuotteen nimen. Minua kiinnostivat silloin enemmänkin maalausteknilliset seikat ja niitä koetin kainostellen kysellä ja omia aikojani kokeilla, kunnes sitten kehysliikkeenomistaja Hannes Hämäläisen välityksellä tutustuin taidemaalari Grigor Aueriin ja tästä tapauksesta alkoi määrätietoisemmin suuntautunut vaihe. Pyrin Auerin oppilaaksi, mutta tämä torjui sellaisen ajatuksen kokonaan. Sensijaan otti hän minut "toverikseen" ja niin vietimme yhdessä kaksi ihanaa kesää (1937—38) Valamossa, missä Auer lienee maalannut kaiken kaikkiaan lähes parikymmentä kesää. Hänen välityksellään tutustuin melko perusteellisesti tuohon omalaatuiseen maailmaan, olihan "Riska" itse aikoinaan ollut noviisina luostarissa ja oppilaana siellä toimivassa "taidekoulussa". Ortodoksisen kirkon piirissähän kuva on keskeisessä asemassa, ja niinollen tarvitaan tähän tarkoitukseen varta vasten koulutettuja taiteilijoita.

— Kuka kotimaisista taiteilijoista on sinua eniten kiinnostanut ja mikä on sinun käsityksesi esikuvan valitsemisesta nuorella iällä?

— Siitä on jo kauan, kun viehätyin kaikkeen siihen, mitä Akseli Gallen-Kallela on kansalleen jättänyt. Tätä kiintymystäni kuvaa esim. se, että opin melkein sanasta sanaan ulkoa kaiken sen, mitä hänestä on kirjoitettu ja kirjoitetaan. Eräässä suhteessa hän on ennenkaikkea ollut mielestäni esikuvallinen: Hän ei ole uskonut mihinkään taideteoriaan sellaisenaan, vaan on jokaiseen aiheeseen ryhdyttyään *itse tutkinut kaiken siihen liittyvän luontoa opettajanaan käyttäen.* Esikuvan omaksuminen nuorella iällä on jotakin ihmisolemukseen sinänsä kuuluvaa ja niinollen täysin oikeutettua. Eri asia on sitten, onko omaksuttu esikuva riittävän arvokas ja pystytäänkö ajan tullen siitä omille urille vapautumaan.

Eino Hokkanen on maalauksessaan noudattanut tuota saamaansa esikuvaa: Pakkassäässäkin on hän lähtenyt maalausmatkalle, milloin Virtakiveen, milloin Langinkoskelle, ja viipynyt useasti työnsä ääressä päivänlaskuun saakka, antamatta enempää teorioitten kuin paikalle sattuvien katselijoittenkaan häirtiä työtään. Kernaammin kuitenkin on hän painunut niin syvälle saloseudulle, ettei häiritsijöitä ole ilmaantunut, ja luonnon läheisyyden aikaansaamassa turvallisessa viihtyisyydessä luonut kuvia, jotka omalta vaatimattomalta osaltaan pyrkivät liittymään kansallisen maisemalyriikkamme mestarien saavutuksiin. Grigor Auerin ehkä pintapuolisen korea, haitallisen runsas tuotanto ei Hokkasta kauan tyydyttänyt. Sensijaan voi hänen nykyisessä tuotannossaan nähdä jonkunlaista sukulaisuutta Sjöströmiin, "virtaavan veden mestariin", sekä Salokiveen, jonka mehevän leveät siveltimenvedot ovat ikuistaneet myös Kuusankosken maisemia.

Eino Hokkanen on tyypillinen suomalainen maisemalyyrikko, jolle ammattiseikkojen ehdoton hallinta on tinkimätön ihanne. Nykyaikainen surrealistinen hutilointi on hänelle täysin vierasta, eikä hän vähimmässäkään määrässä säiky vanhanaikaista huolellisuutta, pyrkiessään sisukkaasti kuvansa sisällöksi asettamaansa lyyrilliseen viritykseen. Samalla on hän myös tyypillinen impressionisti, joka saa taidemielikuvansa suoraan luonnosta, vastakohtana nykyhetken helsinkiläisille silmäntekeville ekspressionisteille, jotka ammentavat aiheitaan omista, useasti hyvinkin sameista mielialoistaan. Olisi vain toivottavaa, että mies, joka on juuri tällaisella taiteilijalahjalla varustettu, saisi yhä enemmän omistautua rakkaitten aiheittensa tutkimiseen, eikä haastattelija voikaan olla lopuksi leikillisesti pahoittelematta sitä, että Eino Hokkanen on samalla niin lahjakas metallimies, että hänen näitä avujaan tarvitaan liian usein — työpäivän päätyttyäkin.

Hokkanen kauniilla kotipihallaan äitinsä ja perheensä seurassa.

Ihminen jää sitä enemmän yksin, mitä lähemmäksi hän lähenee totuutta.

Foerster.

Ihminen ei ymmärrä edes elämää ja tahtoo tietää, mikä on kuolema.

Konfutse.

Jokainen voi taata itselleen oman onnensa, jos hän oppii etsimään sitä omasta itsestään eikä ulkopuoleltaan.

Seneca.

Viktor Väisänen.

Aatami Ellonen.

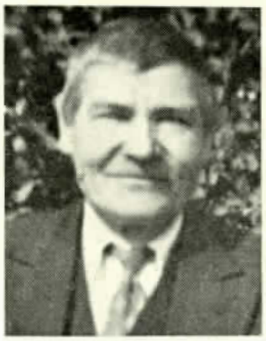

Antti Heino.

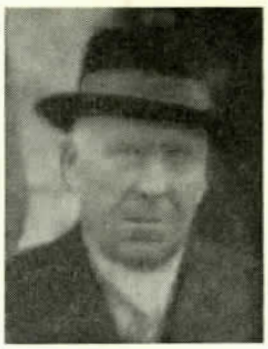

Antti Hannula.

MERKKIPÄIVIÄ.

KYMINTEHTAALLA.

75-VUOTIAITA.

Portinvartija Viktor Väisänen, Kymintehtaan Talousosastolta, 1. 11. 47. Hän on syntynyt Pieksämäellä ja tuli yhtiön palvelukseen Kymintehtaan Selluloosatehtaalle kesäkuun 9 pnä 1913. Oltuaan välillä työssä useammallakin eri osastolla hän siirtyi tammikuun 1 pnä 1938 Talousosastolle, missä edelleenkin työskentelee. Väisänen tunnetaan hiljaisena ja uskollisena työntekijänä ja hyvänä ihmisenä.

Yövartija Aatami Ellonen, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 5. 11. 47. Hän on syntynyt Luumäellä, missä ennen Kymin Oy:n palvelukseen tuloaan kesäisin työskenteli vanhempiensa omistamassa maatalossa ja talvisin oli propsinajossa Kymi-yhtiön metsissä Sippolassa, Pulsassa, Taavetissa ja Somerolla. Vuonna 1916 hän muutti Kuusankoskelle ja oli aluksi Eerolan kartanossa 2 vuotta ja senjälkeen Perheniemen kartanossa vuoden maitokuskina, aloittaen työpäivänsä joka aamu kello neljä. Vuodesta 1919 lähtien hän on muutamia pieniä katkoja lukuunottamatta työskennellyt yhtiön palveluksessa yli 25 vuotta, ollen hevosmiehenä aina vuoteen 1946 saakka, jolloin siirtyi yövartijaksi Kymintehtaan Rakennusosastolle. Hevosista on Ellonen aina pitänyt ja niitten parissa puuhailemista hän sanoo vieläkin kovasti kaipaavansa. Ellonen on nuorena ollut hyvä juoksija eivätkä hänen jalkansa kuulema vieläkään paljon paina. Kaikista kilpailuista hän on selviytynyt voittajana ja niinpä hän esim. 21-vuotiaana Lappeenrannassa ollessaan otti osaa eräisiin 8:nnen pataljoonan juoksukilpailuihin, saapuen silloinkin voittajana maaliin. Ensimmäinen palkinto, 12 markkaa, ei siihen aikaan ollutkaan niin pieni summa kuin nykyisin. Kalastus on myös ollut hänen lempiharrastuksiaan ja Kivijärven vesille palaa mieli yhä kokeilemaan, vieläkö entinen hyvä kalaonni on jälellä.

70-VUOTIAITA.

Viilaaja Antti Heino, Kymintehtaan Korjauspajalta, 25. 11. 47. Hän on syntynyt Elimäellä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1907 Kymintehtaan ulkotyöosastolle, missä työskenteli noin 1½ vuotta, siirtyen sitten nykyiseen toimeensa Kymintehtaan Korjauspajalle, aluksi nuoremmaksi ja myöhemmin vanhemmaksi viilaaajaksi. Ahkerana ja tunnollisena työmiehenä hän kohosi parhaimpien viilaajien joukkoon. Korkeasta iästään huolimatta on Heino erittäin pirteä ja tunnollisesti suorittaa hänelle uskotut tehtävät. Vapaa-aikansa hän viettää puutarhaviljelystensä parissa ja on mukana hengellisissä tilaisuuksissa.

Työnjohtaja Antti Hannula, Kymintehtaan Asuinrakennusosastolta, 11. 12. 47. Hän tuli 8. 6. 07 kirvesmieheksi Kuusankosken Rakennusosastolle ja nimitettiin työnjohtajaksi 4. 4. 19. Nykyiselle osastolleen hän siirtyi 1. 1. 38 ja työskentelee siellä varastonhoitajana. Hannula on vaativa ja täsmällinen tehtävissään. Iästään huolimatta hän on vieläkin reipas liikkeissään ja

Katri Vepsäläinen.

Juho Reiman.

Antti Maaranen.

Emil Eskola.

Elis Hytönen.

Kalle Teittinen.

Arvid Pehrman.

Kalle Sirén.

otteissaan, mikä johtunee siitä, että hän oli nuorempana monipuolinen urheilija, harrastaen erikoisesti hiihtoa. Hän on ollut uskollisesti mukana yhtiön hiihdoissa.

65-VUOTIAITA.

Hevosmies Kaarle Puumala, Kymintehtaan Talousosastolta, 12. 10. 47. Hän on syntynyt Iitissä ja tuli yhtiön palvelukseen 16. 11. 14. Vuodesta 1923 lähtien hän on yhtäjaksoisesti työskennellyt Talousosastolla sekatyöläisenä ja hevosmiehenä.

Hevosmies Sylvester Pessa, Kymintehtaan Talousosastolta, 29. 11. 47. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen 30. 9. 25 Talousosastolle, jolle on koko ajan pysynyt uskollisena.

Siivooja Katri Vepsäläinen, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 28. 12. 47. Hän on syntynyt Nilsiässä ja tuli yhtiön palvelukseen v. 1905 Kymintehtaan Paperitehtaalle. Oltuaan välillä vuosina 1918—21 Ulkotyöosastolla hän tuli jälleen entiselle osastolleen siivoojaksi, missä toimessa on edelleenkin.

60-VUOTIAITA.

Massanpurkaja Juho Reiman, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 14. 11. 47. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 29. 5. 04 Ulkotyöosastolle, missä työskenteli kolmisen vuotta, siirtyen senjälkeen rullamieheksi Kuusankosken Paperitehtaalle. Oltuaan siellä 3 vuotta hän siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalle, ensin rullamiehen apumieheksi. Käytyään läpi kaikki väliasteet hän toimi paperikoneen hoitajana. V. 1920 hän muutti takaisin Ulkotyöosastolle, missä omine hevosineen teki hevosmiehen töitä noin 4 vuotta. Vuoden kestäneen poissaolon jälkeen, jolloin Reiman oli yksityisen palveluksessa, hän palasi jälleen Ulkotyöosastolle ja on siitä lähtien yhtäjaksoisesti työskennellyt erilaisissa tehtävissä, ollen nykyisin massanpurkajana, ja tunnetaan hänet tunnollisena työntekijänä. Reimanin erikoisharrastuksiin kuuluvat ennen muita hevosmarkkinat ja kilpa-ajot sekä kalastus koukuilla ja uistimella.

Siivooja Anna Rantanen, Kymintehtaan Talousosastolta, 14. 12. 47. Hän on syntynyt Luumäellä ja tuli yhtiön palvelukseen ensin Kymintehtaan Paperitehtaalle. Oltuaan välillä mm. Rakennusosastolla hän siirtyi Talousosastolle. Perheenemäntänä on koti askareinen tietenkin kuulunut hänen lähimpään harrastuspiiriinsä. Hänet tunnetaan iloisena ihmisenä ja ahkerana työntekijänä.

Rotatiokoneen apumies Jalmar Paulasalo, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 30. 12. 47. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1903 Kymintehtaan Paperitehtaalle. Oltuaan siellä erilaisissa tehtävissä hän siirtyi v. 1909 Kymintehtaan Ulkotyöosastolle ja v. 1912 Voikaan Paperitehtaalle. Vuonna 1914 hän palasi takaisin Kymintehtaan Paperitehtaalle, missä siitä lähtien on pieniä väliaikoja lukuunottamatta työskennellyt, ensin rotatiokoneen käyttäjänä ja myöhemmin apumiehenä sekä rullauskoneen käyttäjänä.

50-VUOTIAITA.

Ky 5:n valmistaja Antti Juho Maaranen, Klooritehtaalta, 28. 10. 47. Hän on syntynyt Rantasalmella ja tullut yhtiön palvelukseen 2. 5. 21 Ulkotyöosastolle

Oskar Kyöperi.

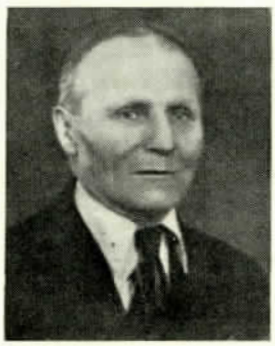

Emil Willberg.

Taneli Pöysä.

Ville Ellonen.

Kustaa Koponen.

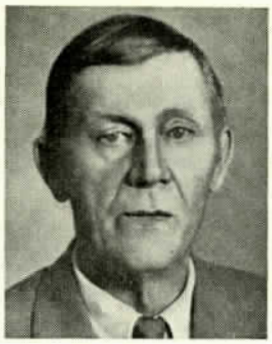

Emil Koivula.

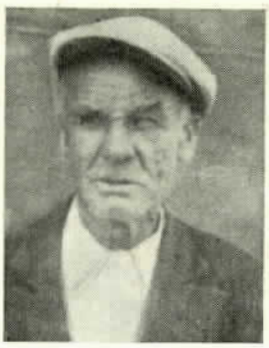

Ottoo Adolf Gammelin.

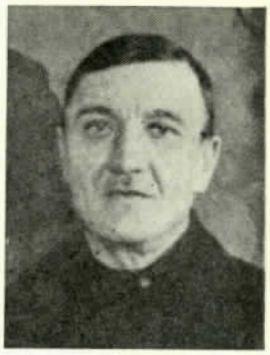

Antti Juhana Immonen.

kuusia pinoamaan, siirtyen syksyllä samana vuonna Penttilän purkaushommiin. Oltuaan sitten 4½ vuotta halkojen lastaajana Kymintehtaan Selluloosatehtaalla hän siirtyi kollipakkariksi Kymintehtaan Paperitehtaalle. Nykyiseen toimeensa Klooritehtaalle hän tuli 17. 8. 42. Maarasen harrastuksiin vapaa-aikoina kuuluu mm. puu- ja kasvitarhan hoitaminen.

Sorvaaja Emil Eskola, Kymintehtaan Korjauspajalta, 1. 11. 47. Hän on syntynyt Kouvolassa ja tuli yhtiön palvelukseen nykyiseen toimeensa 27. 6. 21. Sitä ennen hän oli v. 1916—18 Kotkan Sähkötehtaan palveluksessa, aloittaen siellä sorvaajan ammatin, ja työskenteli v. 1918—21 Kone- ja Siltarakennus Oy:ssä, niinikään sorvaajana. Hän olikin täysin ammattitaitoinen sorvaaja tullessaan Kymi-yhtiön palvelukseen ja kuluneiden 26 vuoden aikana on hänen taitonsa yhä kehittynyt, niin että saa hakea sellaista ammattimiestä kuin Eskola, olipa sitten kysymyksessä työntarkkuus tai -puhtaus. Vapaa-aikansa käyttää Eskola paitsi puutarhan hoitoon myös kalastukseen ja metsästykseen.

Kennoesimies Elija Elis Hytönen, Klooritehtaalta, 22. 11. 47. Hän on syntynyt Laukaalla ja ollut töissä eri paikkakunnilla, mm. Stockforsissa 6 vuotta, kunnes joulukuussa 1927 tuli Kymi-yhtiön palvelukseen Klooritehtaalle, missä hän on työskennellyt vuoromestarina ja kennoesimiehenä. Hytönen on tunnettu erittäin taitavana ja ahkerana ammattimiehenä ja hänen taitoaan on käytetty jopa maamme rajojen ulkopuolellakin, mm. Ruotsissa Östrandin uuden klooritehtaan käyntiinpanossa. Harvat vapaa-aikansa hän on kesäisin käyttänyt puutarhan hoitoon.

Riisikoneen apunainen Ilmi Niku, Kuusankosken Paperitehtaalta, 4. 12. 47. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1914 Kymintehtaan Paperitehtaalle, mistä erosi v. 1918. Oltuaan poissa parisen vuotta hän tuli takaisin samalle tehtaalle v. 1920, työskennellen eri ammateissa, pääasiallisesti kuitenkin hollanterin apunaisena. Vuonna 1945 hän siirtyi Kuusankosken Paperitehtaalle jalostustyöhön ja siitä sitten nykyiseen toimeensa.

Kirvesmies Väinö Lehtinen, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 5. 12. 47. Hän on syntynyt Heinolassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1921 mainitulle osastolle. Oltuaan välillä Kymintehtaan Ulkotyöosastolla ja Kymintehtaan Selluloosatehtaalla hän siirtyi 20. 3. 47 Kymintehtaan Rakennusosastolle kirvesmieheksi. Varsinaisen työnsä ohella Lehtinen harrastaa puu- ja kasvitarhan hoitoa.

Keittäjä Elna Elina Grönroos, Kymintehtaan Talousosastolta, 11. 12. 47. Hän on syntynyt Iitissä ja tuli yhtiön palvelukseen 30. 8. 15 Kymintehtaan Paperitehtaalle, mistä siirtyi 1. 3. 37 Talousosastolle. Jo kymmenen vuoden ajan hän on taitavana talousihmisenä häärinyt sairaalan keittiössä ja erinomaisella tavalla huolehtinut suuresta taloudesta.

Siivooja Eva Elina Rihu, Kymintehtaan Talousosastolta, 16. 12. 47. Hän on syntynyt Jaalassa. Kymin Oy:n palvelukseen Talousosastolle hän tuli 25. 10. 43. Uutteruudella ja ahkeruudella hän on hoitanut hänelle uskotut tehtävät.

Hollanterin apumies Kalle Teittinen, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 17. 12. 47. Hän on syntynyt Kan-

August Kiiskinen.

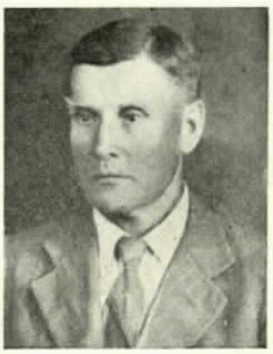

Sulo Lindqvist.

Vilma Lehtonen.

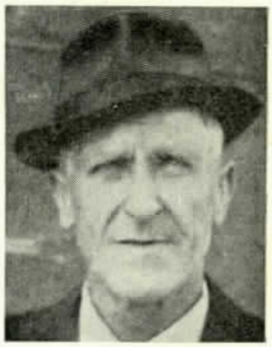

Johan Emil Tani.

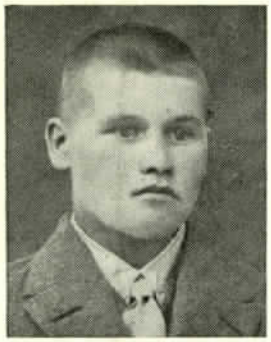

Kosti Suontausta.

Hilda Myllylä.

Valde Göös.

Teodor Iiskola.

gasniemellä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1927 Kymintehtaan—Kuusankosoken Puutarhaan. Vielä samana vuonna hän siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalle, missä paria väliaikaa lukuunottamatta on koko ajan työskennellyt hollanterin apumiehenä ja vuodesta 1944 täyteaineiden käsittelijänä. Teittisen mieliharrastuksia ovat olleet nuorempana urheilu ja nykyisin kalastus.

Puuseppä Arvid Oskar Pehrman, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 22. 12. 47. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen 25. 5. 14 edellämainitulle osastolle. Oltuaan välillä parin otteeseen muutaman kuukauden muualla työssä hän on 8. 7. 33 lähtien yhtäjaksoisesti ollut yhtiön palveluksessa puuseppänä Rakennusosastolla. Pehrman on ollut innokas palokuntamies ja kuulunut 29 vuotta Kymintehtaan—Kuusankosken VPK:hon, mistä hän kuitenkin raskaitten sotavuosien aikana oli pakotettu terveydellisistä syistä eroamaan. Myös hiihtoa on Pehrman nuoruusvuosistaan asti harrastanut, saaden useita yksityispalkintoja, jota paitsi hän on kunniakkaasti puolustanut monia kiertopalkintoja.

Riisinleikkaaja Anna Alina Akselila, Kuusankosken Paperitehtaalta, 23. 12. 47. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1914. Vuonna 1918 hän erosi, mutta tuli takaisin v. 1936 paperin tarkastajaksi ja siirtyi myöhemmin lajittelemaan. Hän oli paperinjalostustyöläisenä myös ennen nykyistä ammattiaan.

Koneenhoitaja Kalle Sirén, Kuusankosken Paperitehtaalta, 24. 12. 47. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1917 prässipojaksi Kuusankosken Paperitehtaalle. Vuonna 1918 hän siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalle, missä oli aluksi rullamiehenä ja senjälkeen sylinterimiehenä vuodesta 1921 vuoteen 1935, jolloin nimitettiin koneenhoitajaksi. Vielä samana vuonna hän siirtyi Kuusankosken Paperitehtaalle niinikään koneenhoitajaksi, missä toimessa on edelleenkin.

Valkaisuveden valmistaja Oskar Arvid Kyöperi, Klooritehtaalta, 26. 12. 47. Hän on syntynyt Kuusankoskella ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran jo 14-vuotiaana 22. 9. 12 Kymintehtaan—Kuusankosken Ulkotyöosastolle ns. Backströmin nostolle puunlukijaksi. Senjälkeen hän on ollut useampaan otteeseen muualla, mutta todennut syntymäpaikkakuntansa parhaaksi ja palannut jälleen yhtiön palvelukseen, toimien mm. Ulkotyö- ja Rakennusosastoilla sekä Paperitehtaalla eri tehtävissä ja ollen luistinradan hoitajana useana talvena. Nykyisessä toimessaan Klooritehtaalla hän on ollut 16. 10. 39 lähtien ja tehnyt työnsä täsmällisesti ja huolellisesti, saavuttaen esimiestensä luottamuksen. Kyöperi on tunnettu innokkaana kalamiehenä ja hänen muista harrastuksistaan mainittakoon puu- ja kasvitarhan hoito.

VOIKAALLA.

70-VUOTIAITA.

Hakunhoitaja Emil Willberg, Voikaan Selluloosatehtaalta, 2. 12. 47. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen mainitulle tehtaalle v. 1918. Oltuaan välillä parin vuoden ajan Voikaan Sahalla hän tuli takaisin selluloosatehtaalle, missä hän jo lähes 30 vuotta on hoidellut lapiverstaan esimiehen tehtäviä.

Johannes Putkonen.

Viktor Haimi.

Abel Frilander.

Maria Hasu.

Antti Heiskala.

Bernhard Ferdinand Gammelin.

Väinö Edvard Koivisto.

Korkeasta iästään huolimatta hän on reipas ja ketterä ja omaa huumorin kultaisen lahjan. Willberg on innokkaasti osallistunut yhtiön hiihtoihin.

Antti Juho Lindroos, Voikaan Puutarhasta, 20. 12. 47. Hän on syntynyt Iitin Lyöttilässä ja ollut yhtiön palveluksessa ensin Kymintehtaalla vuosina 1900—01. 26. 6. 07 hän tuli Voikaan Ulkotyöosastolle, siirtyi 19. 4. 15 hevosmieheksi Voikaan Tallille ja sieltä 3. 1. 28 Voikaan Puutarhaan, missä hän edelleenkin on työssä. Lindroos on pirteä, ahkera ja tunnollinen työssään. Vapaa-aikoinaan hän on nuorempana harrastanut kalastusta.

65-VUOTIAITA.

Lämmittäjä Taneli Pöysä, Voikaan Höyryosastolta, 3. 10. 47. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Yhtiön palvelukseen hän tuli heinäkuussa 1904 ja siirtyi 7. 11. samana vuonna nykyiseen työhönsä lämmittäjäksi paperitehtaan pannuhuoneelle. Hän on uskollisesti pysynyt valitsemassaan ammatissa jo 43 vuotta ja hoitanut tehtävänsä huolella ja ahkeruudella. Pöysä on innokkaasti osallistunut yhtiön hiihtoihin, vaikka hän opetteli hiihtämään vasta 50-vuotiaana.

Ville Ellonen, Voikaan Vesivoimalaitokselta, 5. 10. 47. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 27. 9. 1900 Koskityömaalle ja on siitä lähtien työskennellyt eri osastoilla ja eri ammateissa. Nykyään hän hoitaa vesivahdin tehtäviä Voikaan Vesivoimalaitoksella. Vapaa-aikoinaan hoitaa Ellonen puu- ja kasvitarhaansa, jota paitsi hän viilailee ja kunnostaa halkosahoja lähimmässä ympäristössään.

Koneviilaaja Juhana Isidorus Lindholm, Voikaan Korjauspajalta, 14. 12. 47. Hän on tunnettu työmailla leppoisana luonteeltaan, mutta mallikelpoisen järjestyksen nuoremmiltaan vaativana pirteänä työntekijänä, joka kunnostaa selluloosatehtaan koneet ja laitteet, vaikka tuoksu joskus vähän aivastuttaakin. Vapaa-ajat menevät kesäisin tarkkaan puutarhanhoidossa ja kalastuksessa, joihin hän pitkän elämänsä aikana on ollut innostunut.

60-VUOTIAITA.

Päälapunleikkaaja Kustaa Koponen, Voikaan Paperitehtaalta, 10. 10. 47. Hän on syntynyt Leppävirroilla ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran 27. 4. 17 Voikaan Paperitehtaalle. Oltuaan välillä Norjan sahalla Kotkassa hän palasi v. 1923 aikaisempaan työpaikkaansa, missä hän on toiminut eri ammateissa.

Kirvesmies Emil Koivula, Voikaan Asunto-osastolta, 18. 10. 47. Hän on syntynyt Mäntyharjussa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1898 paperikoneen osia puhdistamaan yhden markan päiväpalkalla. Iän lisääntyessä alkoi elämänuran etsintä eri osastoilla ja v. 1912 löytyikin Kuusankoskella nykyinen ammatti. Voikaan Puuhiomon rakennustöiden alettua siirtyi Koivula Voikaan Rakennusosastolle. Vuoden 1929 tapaukset veivät miehen muille markkinoille, mutta v. 1943 hän tuli uudelleen yhtiön palvelukseen, tällä kertaa Kuusankosken Voimalaitosrakennukselle, mistä hän v. 1946 siirtyi nykyiseen toimeensa Voikaan Asunto-osastolle. Koivulan harrastuksista työn ulkopuolella mainittakoon, että työväen järjestötoiminta on alusta lähtien ollut hänen sydäntään lähellä. Työväenyhdistyksen johtokunnassa hän on ollut vuodesta 1904 alkaen. Alansa ammattiosaston toimintaan hän on ottanut innokkaasti osaa osaston perustamisesta lähtien, toimien johtokunnan jäsenenä ja osaston kirjeenvaihtajana. Myös kunnalliseen ja yhteiskunnalliseen elämään hän on ansiokkaasti osallistunut, kuuluen kunnanvaltuustoon, kunnallislautakuntaan, Mattilan kansakoulun ja lastenkodin johtokuntiin sekä Kuusankosken Osuusliikkeen hallintoneuvostoon, jota paitsi hän on hoitanut eräitä muitakin luottamustoimia.

Kivityömies Jalmari Mauno, Voikaan Asunto-osastolta, 18. 11. 47. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1907 Voikaan Paperitehtaalle, mistä kuitenkin pian siirtyi rakennuspuolelle, työskennellen koneporarina koskityömaalla ja puuhiomorakennuksella. Kuorimorakennuksella hän oli kirvesmiehenä. Isompien rakennustöiden päätyttyä hän lähti kiertelemään osastolta toiselle, palaten sitten takaisin rakennuksille vanhuutta odottelemaan. Viihtyisän kodin Mauno on aivan omin voimin iltaisin rakentanut ja luonut sen ympärille kauniin puutarhan, josta lähtee omenia ym. herkkuja vähän yli oman tarpeenkin.

Otto Adolf Gammelin, Voikaan Rakennusosastolta, 22. 11. 47. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1906 Voikaan Sahalle. Vuonna 1914 hän siirtyi Voikaan Rakennusosastolle, missä on, pieniä poikkeuksia lukuunottamatta, ollut sekalaisissa töissä,

mm. sukeltajan merkinantomiehenä. Gammelin siirtyi sairauden takia eläkkeelle 1. 10. 47.

Peltiseppä Antti Juhana Immonen, Voikaan Korjauspajalta, 3. 12. 47. Hän on Korjauspajan muurahainen, jota harvoin tapaa muualta kuin työnsä äärestä. Pellistä syntyy hänen sitä käsitellessään mitä erilaisimpia tarve-esineitä, öljykannusta aina raskaampiin kappaleisiin saakka. Vapaa-aikansa hän käyttää kasvimaan hoitoon ja kalastukseen.

August Kiiskinen, Voikaan Rakennusosastolta, 3. 12. 47. Hän on syntynyt Kuopiossa ja tullut yhtiön palvelukseen kivityömieheksi Kymintehtaan Rakennusosastolle v. 1914. Sieltä hän v. 1925 siirtyi Voikaan Rakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee.

Paperikoneenhoitaja Sulo Lindqvist, Voikaan Paperitehtaalta, 15. 12. 47. Hän on syntynyt Iitissä ja ollut yhtiön palveluksessa yli 40 vuotta, työskennellen eri osastoilla. Voikaan Paperitehtaalle hän tuli 18. 11. 09 ja nimitettiin paperikoneenhoitajaksi v. 1920.

Kokoojakoneen hoitaja Vilma Lehtonen, Voikaan Selluloosatehtaalta, 16. 12. 47. Hän on syntynyt Jaalassa ja tullut yhtiön palvelukseen Voikaan Ulkotyöosastolle v. 1923. Sieltä hän siirtyi samana vuonna Voikaan Puuhiomolle ja tuli Voikaan Selluloosatehtaalle v. 1935.

Olga Ranta (Strand), Voikaan Puutarhasta, 17. 12. 47. Hän on syntynyt Sysmässä ja tullut Voikaalle v. 1912. Yhtiön palveluksessa hän on ollut vuoden 1919 alkupuolella Voikaan Ulkotyöosastolla ja viime kesäkuun 20 p:stä Voikaan Puutarhassa.

Muurari Johan Emil Tani, Voikaan Asunto-osastolta, 27. 12. 47. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen muurariksi v. 1901. Kesäisin hän oli muurarina yhtiöllä ja talvisin kierteli lähiseudulla mainioita uuneja tekemässä. Viimeiset 21 vuotta hän on yhtämittaisesti ollut yhtiön palveluksessa. Vapaaaikoja ei Tanilla ole ollut juuri lainkaan, sillä iltaisin hän on hoitanut puutarhatilaansa ja lisäksi hän on ennättänyt tehdä eri puolille lähiseutua satoja malliuuneja ja -helloja. Tanin uuni onkin emäntien ylpeys.

50-VUOTIAITA.

Kosti Suontausta, Voikaan Rakennusosastolta, 5. 10. 47. Hän on syntynyt Tyrväällä ja tullut yhtiön palvelukseen tänä vuonna kirvesmieheksi mainitulle osastolle.

Kamyrkoneen arkinvastaanottaja Hilda Maria Myllylä, Voikaan Selluloosatehtaalta, 3. 11. 47. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1934.

Rasvaaja Valde Emil Göös, Voikaan Paperitehtaalta, 2. 12. 47. Hän on syntynyt Korpilahdella. Työskenneltyään useissa tehtaissa ja valtion rautateillä hän tuli Voikaan Paperitehtaalle v. 1931. Göösin erikoisharrastuksista mainittakoon puutarhanhoito.

Teodor Iiskola, Voikaan Karbiditehtaalta, 25. 12. 47. Hän on syntynyt Jaalassa ja tuli yhtiön palvelukseen 10. 5. 29 Voikaan Tällille hevosmieheksi. Sieltä hän siirtyi noin viiden vuoden kuluttua Voikaan Puuhiomolle. Oltuaan välillä Kuusankosken Voimalaitosrakennuksella ja Voikaan Puuhiomolla hän siirtyi Voikaan Karbiditehtaalle, ensin rakennustöihin ja karbiditehtaan valmistuttua nykyiseen työhönsä valajaksi eli reikämieheksi. Vapaa-aikansa hän käyttää enimmäkseen lepoon, sillä nykyinen työ on hyvin raskasta ja väsyttävää. Nuorempana hän on ollut innokas "penkkiurheilija".

PITKÄAIKAISESTI PALVELLEITA.

KYMINTEHTAALLA.

Vartiomies Antti Eskola, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, tuli viime kesänä olleeksi yhtiön palveluksessa 51 vuotta. Hän on syntynyt 14. 1. 1874 ja tullut yhtiön palvelukseen 18. 7. 1896 Ulkotyöosastolle, missä aluksi työskenteli tukkikasalla. Senjälkeen on Eskola tehnyt erilaisia töitä: leikannut hiomopuita, rasvaillut vaunuja, pinoillut talvisin kesällä leikkaamiaan hiomopuita ja työskennellyt vuoroin Saksanahon, vuoroin Savonrannan nostolaitoksilla. Hän on koko ajan ollut uskollinen samalle osastolle ja ollut "jouten" vain 5 viikkoa yli puoli vuosisataa kestäneenä palveluskautenaan ja senkin olosuhteiden pakosta, koska häntä ei päästetty töihin. Viimeiset 14 vuotta on Eskola ollut yövartijana Saksanahon ja Savonrannan puutavaravarastoilla. Hiljaisena ja vaatimattomana "ikuisena poikamiehenä" on Eskola uskollisesti suorittanut hänelle annetut tehtävät niin tarkoin, ettei muille harrastuksille ole juuri lainkaan jäänyt aikaa.

Varastoapulainen Ida Flinkhammar, Kymintehtaan Sähkövarastolta, tuli 15. 7. 47 olleeksi yhtiön palveluksessa 42 vuotta. Hän on syntynyt 10. 5. 1888 Kuusankoskella. V. 1904 hän tuli lajittelijaksi Kymintehtaan Paperitehtaalle, missä työskenteli vuoteen 1908. Palveltuaan muutamia kuukausia Kosken Verkatehtaalla hän palasi takaisin Kymintehtaan Paperitehtaalle entiseen toimeensa, jota hoiti 21. 6. 1921 saakka, jolloin siirtyi varastoapulaiseksi Kymintehtaan Sähkövarastolle, misä hän edelleenkin työskentelee.

Seppä Johannes Putkonen, Kymintehtaan Korjauspajalta, on ollut yhtiön palveluksessa 40 vuotta. Hän on syntynyt 20. 1. 1888 Pieksämäellä ja tuli Kymintehtaan Selluloosatehtaalle 20. 2. 1903. Oltuaan siellä erilaisissa töissä, mm. sirkkelimiehenä ja rasvamiehenä, vuoteen 1912 hän siirtyi Kymintehtaan Rakennusosastolle, missä työskenteli korjausmiehenä tehtailla vuoteen 1915. Rakennusosastolta Putkonen siirtyi Kymintehtaan Korjauspajaan, aluksi päällelyöjäksi ja noin 1½ vuoden kuluttua varsinaiseksi sepäksi. Yli 30 vuotta on Putkonen seisonut saman alasimen ääressä ja suorittaa samaa raskasta ja vaativaa työtä edelleenkin. Hänen vapaa-aikojensa harrastuksiin kuuluu, kuten kaikilla muillakin oman talon omistajilla, puutarhan hoito. Nuorempana hän metsästeli ja kalasteli.

Rakennusmestari Viktor Haimi, Kymintehtaan Rakennusosastolta, tuli lokakuun 8 pnä olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 7. 5. 1880 Valkealassa. Saatuaan päästötodistuksen Viipurin Teollisuuskoulusta v. 1904 hän on siitä lähtien toiminut ammattinsa eri aloilla. Jo kesällä 1903 hän oli Viipurin kaupungin yleisten töiden työnjohtajana. Maaliskuun 13 pnä 1905 hän tuli Kymi-yhtiön palvelukseen piirustajaksi ja oli siinä toimessa sekä samalla osittain myös

työnjohtajana elokuun 19 päivään 1907. Muutettuaan sitten Saimaan kanavalle hän oli siellä noin vuoden ajan sulkuporttien ja erilaisten kanavarakennustöiden työnjohtajana. Heinäkuun 6 pnä v. 1908 hän siirtyi Itä-Suomen Graniitti Oy:n palvelukseen, toimien työnjohtajana useilla kivilouhimoilla, mm. kuuluisalla Pyterlahden louhimolla. Noin kahdeksan kuukauden ajan hän oli työnjohtajana pankki- ja siltarakennuksilla Pietarin kaupungissa, nykyisessä Leningradissa. Maaliskuun 15 pnä 1910 hän palasi takaisin Kymi-yhtiön palvelukseen nykyiseen toimeensa ja on siitä lähtien yhtäjaksoisesti yhtiötä palvellut. Rakennusmestari Haimin yhteiskunnallisista luottamustoimista mainittakoon, että hän aikoinaan kuului Valkealan kunnan kunnallislautakuntaan, silloin kun Kuusankoski vielä kuului Valkealan kuntaan. Kuusankosken kunnan itsenäistyttyä hän on kuulunut Kuusankosken kunnanvaltuustoon ja kirkkovaltuustoon. Kymin Oy:n Tehtaiden Työläisten Sairas- ja Hautausapukassan sekä Eläkekassan johtokunnan jäsenenä hän on ollut pitkät ajat, samoin myös Kymintehtaan kansakoulun johtokunnan jäsenenä. Hän on kuulunut myös Kuusankosken kunnan kouluvaliokuntaan. Edelleen hän on toiminut kirkon rakennuslautakunnassa, Valkealan Säästöpankin Kuusankosken konttorin valvojana ym. luottamustehtävissä. Vapaaaikoinaan harrastaa mestari Haimi lueskelemista ja puutarhan hoitoa.

Portinvartija Abel Frilander, Kymintehtaan Talousosaltolta, tulee joulukuun 4 pnä olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 6. 6. 1881 Pieksämäellä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 10. 10. 1906 Kymintehtaan Selluloosatehtaalle. Työskenneltyään välillä Iisveden Sahalla hän tuli v. 1915 Kymintehtaan Tallille ja sieltä edelleen Talousosastolle heinäkuun 1 pnä 1931. Uskollisesti ja tunnontarkasti on Frilander hoitanut hänelle uskotut tehtävät.

VOIKAALLA.

Paperinlajittelija Hulda Saarinen, Voikaan Paperitehtaalta, tulee olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Iitissä 13. 10. 1885. Suurimman osan palvelusajastaan hän on ollut Voikaan Paperitehtaalla.

Kirjuri Maria Hasu, Voikaan Selluloosatehtaalta, tuli lokakuun 1 pnä olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 6. 5. 1888 Valkealassa. Jo 18-vuotiaana hän tuli Voikaan Selluloosatehtaalle v. 1906, joten hän on siis ollut toimessaan melkein tehtaan perustamisesta saakka. Vaatimattomana ja hyväsydämisenä luonteeltaan hän on saanut osaksen kanssaihmistensä kunnioituksen ja arvonannon.

Antti Hjalmar Heiskala, Voikaan Ulkotyöosastolta, tuli 5. 10. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 22. 3. 1883. Heiskala tuli yhtiön palvelukseen Kuusankosken Ulkotyöosastolle, mistä noin vuoden kuluttua siirtyi Voikaan Ulkotyöosastolle. Siellä hän on toiminut eri tehtävissä, pääasiassa selluloosapuiden kuormaajana. Nykyään hän hoitaa vesivahdin tehtäviä Voikaan Vesivoimalaitoksella. Heiskalan erikoisharrastuksiin kuuluu kotipuutarhan hoito.

Bernhard Ferdinand Gammelin, Voikaan Rakennusosastolta, tulee 22. 12. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän työskenteli aluksi Voikaan Sahalla sen lopettamiseen saakka. Oltuaan tämän jälkeen lyhyehkön ajan Voikaan Paperitehtaalla ja Puuhiomossa hän siirtyi v. 1926 Voikaan Rakennusosastolle, missä on edelleenkin pääasiassa lautatarhatöissä.

Koneviilaaja Väinö Edvard Koivisto, Voikaan Korjauspajalta, tulee 23. 12. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa, jota paitsi hän täyttää 60 vuotta 17. 1. 48. Kun nämä merkkipäivät ovat näin lähekkäin, niin on onnittelummekin kaksinkertainen. Koivisto on nuorena ollessaan työskennellyt viilaajana useassa teollisuuslaitoksessa, mm. Karjalassakin Leppäkosken tehtailla, ja tullut sitten nykyiseen työpaikkaansa, missä hän laittaa kuntoon veturit ja paperikoneet. Erikoisharrastuksena on puutarhan hoito ja oman talon kunnostaminen, talon, jonka tuli on kerran aikaisemmin tuhonnut.

Liikenne-ohjeita

Kymin Oy:n palveluksessa oleville.

Sen jälkeen kun Kymin Oy:n antamat liikenneohjeet oli julkaistu ja jaettu, on kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön esityksestä muutettu liikennejärjestyssääntöjen jalankulkijoita koskevat määräykset, joten ko. ohjeet korjataan seuraavissa kohdissa:

Jalankulkijoille:

1. Jalkakäytävät ja tien oikea reuna ovat jalankulkijoita varten.
2. Kulje tien oikeata puolta. Jos on jalkakäytävä, käytä sitä kulkutienäsi.
3. Väistä vastaantulevaa ajoneuvoa (myös polkupyörää) oikealle.

4—5. Kuten ennen.

6. Teiden kaarteissa ja jyrkissä mäissä ole varovainen ja kulje kiinteästi tien oikeata reunaa.

7—9. Kuten ennen,

Pyöräilijöille:

1. Kuten ennen.
2. Väistä vastaantulevaa ajoneuvoa aina oikealle ja sivuuta samaan suuntaan ajava vasemmalta. Väistä vastaantulevaa jalankulkijaa aina oikealle.

3—6. Kuten ennen.

Kuu—Vo junissa matkustaville:

1—5. Kuten ennen.

Autoilijoille:

1—4. Kuten ennen.

ASETUS

yleisen liikennejärjestyssäännön muuttamisesta.

13 §.

Jalankulkijan tulee, missä on jalkakäytävä, käyttää tätä. Jollei jalkakäytävää ole, on jalankulkijan käytettävä yleensä tien oikeata reunaa.

Högforsin Tehdas

POJAT LEIRILLÄ.

Piip — piip — piip, kuului Ahtiaisten kauniin hiekkarannan äärelle pystytetyn Högforsin Tehtaan järjestämän poikaleirin johtajan pillin ääni aamulla kello 7.00 heinäkuulla v. 1947.

Käyntiä — juoksua — avorivistöön — hengitysliike — vartalon pyöritystä sekä vielä vähän jotain muuta, ja kiireesti uimaan. Johan heräsivät uneliaimmatkin leiriläiset, kun joutuivat veteen. Teltat vain nopeasti kuntoon, aamuteelle, lipunnosto, ja toiminta on alkanut reippaasti ja pontevasti. Piip — ja niin alkoi "amerikkalainen käsipallopeli" eli "ryppy". Veka sai pallon

Teltta nousee.

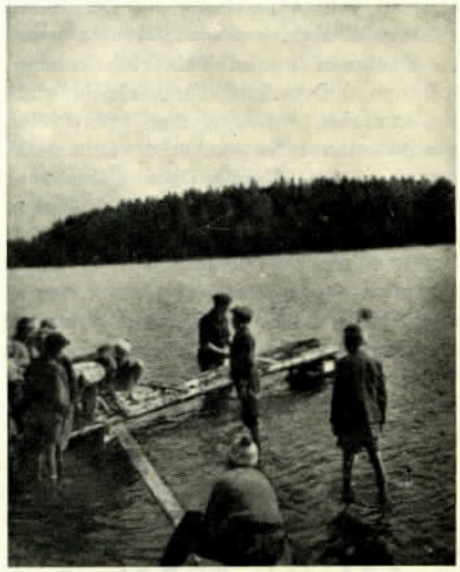

Uimalaituri valmistuu.

Pelikenttää kunnostetaan.

kainaloonsa, lähtee mutkitellen juosten painumaan toisen puolen maalia kohden, — mutta eipäs päässytkään, sillä Antti syöksyy Vekan jalkoihin kiinni. Veka kaatuu ja silmänräpäyksessä on syntynyt suuri röykkiö, joka on täynnä heiluvia käsiä ja jalkoja, täynnä voima-

---

Jalkakäytävällä tulee jalankulkijoitten sivuuttaa toisensa oikealta puolen.

Missä on pyörätie, mutta ei jalkakäytävää, käyttäköön jalankulkija pyörätietä.

Jalankulkija noudattakoon erityistä varovaisuutta astuessaan ajoradalle sekä tienristeyksissä. Hän ei saa tarpeettomasti viipymällä ajoradalla tai muulla tavoin estää tai vaikeuttaa ajoneuvoliikennettä.

Kulkiessaan ajoradan yli jalankulkijan tulee, missä erityinen ylimenopaikka on, käyttää tätä. Muualla jalankulkijan on yleensä kuljettava kohtisuoraan yli ajoradan.

"Ryppy"-peli käynnissä.

Pojat kalamperkaushommissa.

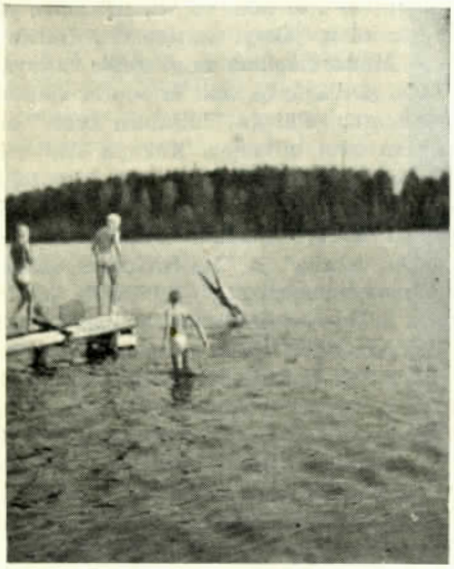

Ensimmäiset hypyt omalta laiturilta.

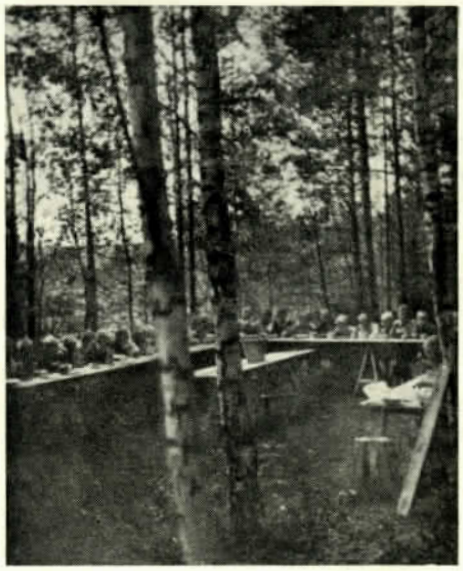

Se kuuluisan hieno ruokasali. ..

kasta elämää. Piip! Pallo heitetään ilmaan. Jorma saa pallon, juoksee, mutkittelee ja lennättää sen kymmenen metrin päästä kahden elävän männyn muodostamaa maalia kohti. Jaska yrittää ottaa kiinni; maali.

Kong, kong, kong — ruokajono on tuossa tuokiossa valmis. Hevosenkengän muotoisessa pöydässä istuen popsitaan hyvää maitovelliä. — Maailman kahdeksas ihme: Ville, 12 ikävuotta, pituutta 141 senttiä, söi velliä neljä ja puoli lautasellista. — Ja leipää tietysti myös muutamia palasia.

Niin kulkee päivän ohjelma ja auringon kultainen kiekko painuu metsän latvojen taa. Nuotioniemessä loistaa iltanuotio. Laulut kajahtelevat, nauru räiskähtää, kuuluu rytmikkäitä huutoja. Jännittynyt hiljaisuus: katolle näyttää laskeutuvan iso kotka, ullakon portaissa tuntuu joku liikkuvan. Varovasti tuuma tuumalta raottuu tuvan ovi ja..., kertoo kerhon johtaja pojille nuotiotarinaa, "Maa on niin kaunis, kirkas Luojan taivas" — kiiri käsikkäin laulettuna pimenevään yöhön.

On yö. Kaksi leirivartijaa liikkuu polullaan telttojen tienoilla, joista joskus kuuluu unissaan päivän tempauksia jatkavan pojan huudahdus.

Kauempana huuhkaja huhuilee ja yksinäinen saalistava kettu haukahtaa. — Selkäpiitä karmii. Tämä on todellista poikamaista eräelämää. *A. J. S.*

Tytöt lähdössä leirille.

„Jumala, luo minuun puhdas sydän“,

oli Karkkilan tyttöleirin tunnuksena.

Toista viikkoa on tätä kirjoitettaessa kulunut siitä, kun n. 40 Karkkilan tyttöä oli kauniin Ahtiaisen järven rannalla leirillä. Varmaan jokainen leiriläinen tahtoo sydämestään kiittää niitä, jotka järjestivät meille tämän leirin.

Tie leirille oli mutkainen ja lopulta niin kapea, että ihan peloitti. Mutta silloin jo olimmekin perillä kauniilla kanervakankaalla, hongikossa. Kilvan riensimme varaamaan paikat teltoissa ja kunnostamaan ne yötä varten. Kaikki oli aluksi outoa. Sydämeen pyrki väkisinkin pelko ja huoli. Mutta kun seuraavana aamuna kylmän ja levottoman yön jälkeen ryömimme teltoista ja näimme kirkkaan taivaan ja tunsimme auringon ystävällisen lämmön, virkistyi mielemme. Luottavaisesti lauloimme aamulaulumme: "Joka aamu on armo uus', miks' siis huolta me saamme". Leiripäivä oli näin alkanut. Eila-"tädin" johdolla riensimme sitten rantahietikolle voimistelemaan. Olisipa vain voim.op. Sepponen nähnyt! — Raikas vesi poisti viimeisetkin unen rippeet ja mahdolliset murheet. Aivan liian pian soi suuren suuri ruokakello, kutsuen teelle "maailman hienoimpaan ruokasaliin", jonka kattona oli kuultavan sininen taivas ja seininä valkearunkoiset koivut ja humisevat hongat, lattiana lehtimatto. Itse aurinko huolehti valaistuksesta ja metsän puut ja linnut ruokamusiikista. Ja se, mitä meille tarjottiin tässä viehättävässä paikassa, oli parhainta mahdollista. Tästä kiitos Hiljatädille! — Aamuhartaus ja lipunnosto oikeastaan vasta aloittivat päivän. Tämä hiljainen aamuhetki lähensi meitä Jumalaan ja luontoon. Parhainta kuitenkin leirillä olivat raamattutunnit. Silloin muistimme leirimme tunnuksenkin: "Jumala, luo minuun puhdas sydän." Näinä tunteina Jumala puhutteli meitä. Hän kutsui meitä luokseen ja tarjosi meille uutta elämän voimaa, iloa ja rauhaa, juuri sitä, mitä sisimpämme oli ikävöinyt. Kun Jeesus itse näin oli keskellämme, ei pieninkään, ei yksikään, jäänyt osattomaksi Hänen rakkaudestaan. — Mutta ulkoilma antoi meille valtavan ruokahalun. Taas välillä hyvä velli ja suuret voileivät maistuivat mainiosti. Päivän "hiljainen tunti" ei oikeastaan koskaan ollut hiljainen. Kukapa olisi voinut olla vaiti! Samanlaisia "pulliaisia" asui joka teltassa. — Laulutunnilla opimme paljon uusia lauluja. Rakkaimmiksi tulivat laulut: "Jeesuksein mä kanssain tahdon, yksin kun en uskalla" ja "Me tahdomme antaa Jeesukselle päivämme armaimmat." — Päivälle antoivat myös hauskuutta leikki- ja uintitunnit. Kilpaa monasti juoksimme hiekkarannalle, missä saimme telmiä, nauraa ja uida. Riemua ei puuttunut! Vapaa-aika kului usein mustikassa tai muuta touhutessa. Kun taas ruokakello soi, juoksimme kilvan syömään. Kukapa ei pitäisi "plätyistä" ja mustikkakeitosta! Luultavasti jokainen ainakin yhtä paljon kuin eräs leiriläinen, joka pisti palmikkonsakin keittoon. Emme silti tavallista hernekeittoakaan hyljeksineet. Mutta päivä ei loppunut tähän. Nuotio kauniin järven rannalla oli illan huippukohta. Sinne joukkomme hiipi pitkänä jonona huopiin kääriytyneenä. Nyt leiriläiset esittivät ohjelmaa. Pikku tyttöjen "Pikku Matti"- ja "Hämähäkki"-leikit olivat suloista ja rattoisaa katseltavaa. Viisauttakin meiltä kysyttiin tieto- ym. kilpailuissa. Nuotiomme jo hiiltyessä kuuntelimme mielenkiinnolla Kerttu-"tädin" kertomusta "Käpylän Leenasta". — Vielä kerran soi kello iltateelle, joka oli usein hunajaa makeampaa. Kiireen vilkkaa menimme sieltä sitten lipunlaskuun. Päivän touhujen jälkeen hiljeni sydämemme vastaanottamaan Herran siunauksen. Vähitellen hiljaisuus laskeutui leirin ylle. Vain kehrääjälintu äänteli jossakin.

Muistelemme leiriämme kiitollisuudella ja ilolla.

Yksi meistä.

Vähän naistenki parista, pikapiirtoja tytöistä.

Näyttelyyn tutustumassa.

Seurataloss' on puuhaeltu, monin tavoin toimieltu, naisten toimissa monissa, kodin hoidossa jalossa.

Siell' oli kuulut kutomiset, taidon jalot jakamiset emännille, tyttärille, morsiamille monille. Siell' on oppi tarittu kankaan kudonnass' kysytty, aivan alku aakkosista, taidon synnyistä syvistä, tiedon lähteistä lähetty, alotettu on aivinasta, lähetty on liinasista, pellavaisista pakistu, pumpulista puhuttu, villalankoja vedetty, karvalankoja kudottu, räsyjäkin leikkaeltu, monin tavoin sommiteltu. Saatu on satoja töitä, toinen toistaan somempia, jotka nähtiin näyttelyssä, esiin tuotiin esittelyssä.

Osa kankureista näyttelyssä.

Kävin kerran paikan päällä touhua tuota katsomassa, oikein itse tutustumassa. — Joukko siellä kangaspuissa kutoilevi ahkerasti, toinen joukko karstoinensa kehrääjien parissa. Joku teki tallukasta, toinen käsineitä kyhäsi. Kellä kaavat kainalossa, toisilla puvun sovitus, kolmas touhui puikkoinensa, mallineule ohjeenansa. Kuka ompeli koneella, toinen käsin yritteli, joitakin viell' luomapuissa loimilankojen parissa. Tulipa vielä muutamia korit täynnä tarvikkeita, monenmoisia siroja, kysymähän, kuulemahan, miten näitä yhdistääpi. Kun he sitte neuvotteli, pienen tovin keskusteli, jo ol' asia selvä, malli työhön löytynynnä.

Olipa siellä lapsiakin, tuoss' on tytön tylleröitä, paljon pojan palleroita leikkimässä palloinensa, toimimassa temppuinensa. Mukahan menivät isotkin, ennen illan päättymistä. Siellä joukossa isotkin tanhuumassa taitavasti, leikkejä esi-isien, vanhan kansan karkeloita.

Rattoisa ol' torstai-ilta kovan kiireenkin keskellä, hyvin näkyi yhdistyvän sekä huvi että hyöty. Tarttuvi ilo minuunkin, joukkohon mukaan liityin, kohta toisten joukoss' liikuin, tilaamassa puissa vuoroo, sekä laulamahan kuoroon. Neuvojalta tiedustelin, kyselin ja kuulustelin, mistä saada pumpulia, villaa, sillaa, pellavata, päästäkseni polkemahan, rukkia rutistamahan.

Näyttely sitt' avarsi monen näköpiirii, ett' käyttää voipi sellaistakin, mikä nyt vain nurkiss' kiirii. Somistamaan kotia tai omaa vaatepartta, tekemähän viihtyisäksi oman orren alta. Ja olenpa jo kuullutkin, kuinka moni kesälläkin huhkii saadakseen taas kuntohon, mit' syksyllä kangaspuissa hutkii. Mukahan menen minäkin nyt oppimahan näitä, että oisi ensi kevään näyttelyssä minullakin töitä.

Kuulinpa vielä sellaistakin, ett' meill' on neuvontaasemakin, jonne voimme mennä suruine ja riemuinemme, niinkuin ruoka- ja muine huolinemme. Säilykkeiss' saat reseptit ja pitopöytään mallin, ruuanlaittoon opastuksen, jos vain senkin sallit. Lainata voit kaavoja, karstoja, kirjoja ja lehtii, sovittaa voit pukuja, jos vain siihen ehdit. Kysyä kyll' voit sä sieltä vaikka mitä sorttii, jollet saa siihen heti apua, niin jonkin neuvon takuulla. Puhelimellakin kysyä voit sä numerolla 232 ja vastauksen varmimmin saat klo 15—17.

Sivustakatsoja.

August Koskinen.

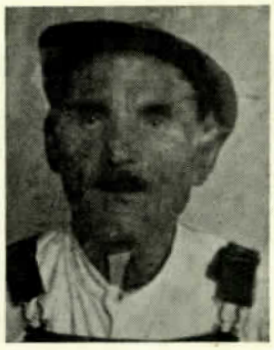

Kaarlo Frisk.

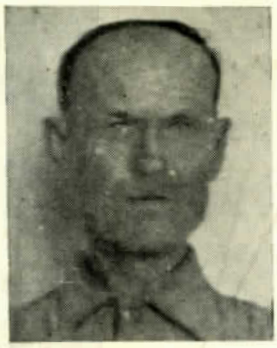

Kustaa Alho.

Erik Ekholm.

HENKILÖTIETOJA

50 vuotta palvellut.

Portinvartija August Koskinen tulee marraskuun 1 päivänä olleeksi 50 vuotta tehtaamme palveluksessa ja joulun seuduissa saman verran oman perheen palveluksessa, sillä kultahäät on joulun edellä. Hän tuli 50 vuotta sitten ulkotöihin, josta työstä siirtyi maatalouspuolelle, sitten sahalle ja valimoon. Valimossa hän oli yhtäkyytiä 36 vuotta. Nykyisessä toimessaan, tehtaamme portinvartijana, on hän ollut 10 v., joten eipä ole enää monta henkeä, joita hän ei tehtaallamme tuntisi. 50-vuotisen perhe-elämän tuloksena on lapsia lähtenyt maailmalle toistakymmentä. Reippaasti nousee vielä 50-vuotisen palvelun jälkeenkin tämän terveenä pysyneen uskollisen työntekijän jalka. Toivotamme samaa edelleenkin.

65-vuotias.

Kivityömies Kaarlo Aleksanteri Frisk täyttää 65 vuotta marraskuun 23 päivänä. Syntyjään on hän pyhäjärveläisiä ja tuli v. 1908 tehtaamme valimoon, josta vuoden perästä siirtyi rakennusosastolle, jossa on työskennellyt siitä lähtien. Vapaa-aikoina on tullut harrastettua kalastusta ja hieman puutarhanhoitoa.

60-vuotiaita.

Hiekankuivattaja Kustaa Adolf Alho täytti 60 vuotta marraskuun 2 päivänä. Hän on Pyhäjärveltä kotoisin, mutta kierteli kokeilemassa eri ammatteja, mm. Tampereella kenkätehtaassa ja Hyvinkäällä villatehtaassa, ennenkuin v. 1936 tuli tehtaamme valimoon. Omassa talossa, Tuorilan myllyn lähellä asuen, on tullut harrastettua maanviljelystä ja kalastusta sekä kasvatettua 7-henkinen perhe.

Kaavaaja Erik Selim Ekholm täyttää 60 vuotta marraskuun 25 päivänä. Vuodesta 1911 alkaen on hän ollut tehtaamme valimossa. Vapaa-aikoina on hän rakentanut oman kalastusmökin metsäjärven rannalle, josta järvestä on sitten vedellyt ahvenen poikineen jo yli 20 vuoden aikana. Lapsiakin on välillä ollut perheessä 5, mutta he ovat lentäneet maailmalle, joten pariskunta on taas vain kahden, kuten n, 40 vuotta sitten.

50-vuotiaita.

Puutarhuri Lennart Aksel Eriksson täyttää 50 vuotta joulukuun 20 päivänä. Hän on syntynyt Elimäellä, josta siirtyi Ruotsiin puutarha-alalle. Viisi vuotta siellä oltuaan hän tuli takaisin Suomeen. V. 1922, siis 25 vuotta sitten, astui hän nykyiseen toimeensa Högforsin Tehtaan kauppapuutarhan puutarhuriksi.

Remonttiviilari Eino Fredrik Helenius täyttää 50 vuotta 20. 12. Syntyjään hän on pusulalaisia ja tuli v. 1920 remonttiviilariksi tehtaaseemme. Haastattelija tapasi H:n "karusellin" eli mustan tavaran puhdistuskoneen korjaustöissä. Tämä musta tavara ei ole kuitenkaan luvatonta sellaista, vaan aivan laillista. Vapaa-aikojen harrastuksena on ollut nuorempana urheilu, nykyään palokuntatyö.

Keernantekijä Erik Jalmari Lindstedt täyttää 50 vuotta marraskuun 19 päivänä. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Oli aikaisemmin maanviljelijä, mutta siirtyi v. 1932 tilansa myytyään tehtaamme palvelukseen.

Suomi- ja Högforsin valimoiden

välinen suunnistamiskilpailu 31. 5. 1947

Tuli selkäsauna. Ei auttanut sekään, että Aallon Väiski koetti parantaa kuntoaan lähtöpaikalla leipää syömällä. Hän ei jaksanut edes väliasemalle, missä mamman piti odottaa lisämuonalla, vaan keskeytti. Samoin kävi mm. Messinki-Viljaselle, joten maaliin saapui

Kilpailun voittaja, Suomi-valimon Liesi.

Högforsin Tuomi, joka tuli toiseksi.

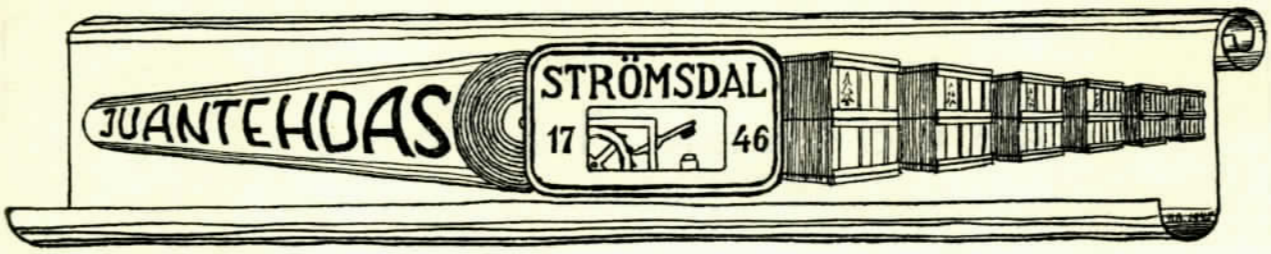

Kalle Turunen.

Riko Karppinen.

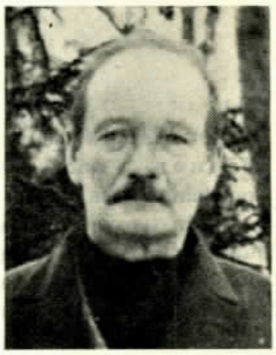

Mooses Rosilainen.

HENKILÖTIETOJA.

80 vuotta täyttää marraskuun 18 pnä eläkevanhus Kalle Turunen. Hän tuli yhtiön palvelukseen tammikuussa 1878. Suurimman osan yli 60 vuotta kestäneestä palvelusajastaan Turunen on ollut rautatieosastolla. V. 1939 hän siirtyi eläkkeelle.

70 vuotta täyttää joulukuun 16 pnä työmies Riko Karppinen. Hän on palvellut yhtiötä yli 40 vuotta. Karppinen on kesäisin toiminut hinaajalaivojen päällikkönä. Nykyään hän on työssä maanviljelysosastolla.

65 vuotta täyttää marraskuu 28 pnä mylläri Mooses Rosilainen. Hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1906, joten hänkin on tehnyt jo 40 vuoden pituisen työpäivän.

65 vuotta täyttää joulukuun 5 pnä lämmittäjä Juho Tuppurainen. Hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1904. Tuppurainen oli alkuvuosinaan työssä hiiliuuneilla ja sahalla, mutta siirtyi jo v. 1911 höyrylaitokselle toimien siellä n. 30 vuotta pannunhoitajana.

50 vuotta täytti lokakuun 9 pnä työmies Jaakko Issukka. Hän tuli v. 1945 siirtolaisena yhtiön palvelukseen.

Juho Tuppurainen.

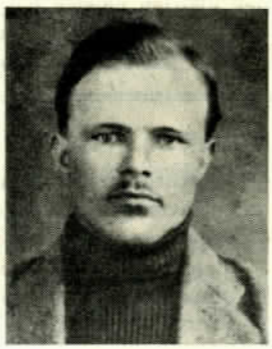

Jaakko Issukka.

---

ainoastaan 7 Högforsin edustajaa ja kilpailun kun piti olla 10 miehen porukka-sellainen.

Rata oli n. 10 km ja melko raskas. Tulokset:

1) Liesi, Suomi Valimo 1.17,26; 2) E. Tuomi, Högfors 1.26,36; 3) Jokisalmi, Högfors 1.38,37; 4) Vahtera, Högfors 1.42,38; 5) Stigell, Högfors 1.44,32; 6) Närvänen, Suomi-Valimo 1.46,32; 7) Aalto, Suomi-Valimo 1.53,04; 8) Salin, Suomi-Valimo 2.00,59; 9) Virta, Suomi-Valimo 2.02,56; 10) Helakangas, Suomi-Valimo 2.04,58; 11) Lautimo, Suomi-Valimo 2.12,07; 12) Sunila, Suomi-Valimo 2.12,26; 13) Liljegren, Högfors 2.26,10; 14) Heikkilä, Suomi-Valimo 2.32,24; 15) Jokela, Suomi-Valimo 2.36,11; 16) Siitonen, Suomi-Valimo 2.44,25; 17) Raini, Suomi-Valimo 3.02,12; 18) Auvo Astala, Högfors 3.08,57; 19) Arvo Astala Högfors 3.12,58; 20) Pohjanpiltti, Suomi-Valimo 3.14,06.

Työturvallisuushuolto järjestetty tehtaallemme.

Lokakuun 20 p:nä oli eri työpaikkojen edustajat kutsuttu tehtaan konttoriin, jossa keskusteltiin työturvallisuushuollosta ja päätettiin ottaa tämä toimintamuoto täälläkin ohjelmaan. Kun ins. Timgren oli lausunut kutsutut edustajat tervetulleiksi, luovutti hän puheenvuoron Kymin Oy:n turvallisuustarkastajalle P. Andersenille, joka piti esitelmän turvallisuustyöstä Kymin Oy:n eri tehtailla ja esitti tämän toimintamuodon eri tehtäviä, jollaisia ovat m.m.

HENKILÖTIETOJA.

80-vuotias.

80 vuotta täytti toukokuun 10 pnä työmies Akseli Hämäläinen. Tammikuun 1 p:nä 1918 hän tuli Kissakosken tehtaalle ja siirtyi eläkkeelle 15. 3. 1940. Tänä aikana hän työskenteli ensin apusahurina sahalla ollen väliaikoina sekatöissä ja puumassan kuljetuksessa tehtaalta varastoon sekä lastauksessa. Luonteeltaan rehtinä ja lähimmäistään auttavana, hiljaisena ja vaatimattomana työntekijänä nauttii hän kaikkien jakamatonta kunnioitusta.

Toivotamme kunnon työmiehelle leppoisaa elämän ehtoota.

60 vuotias.

60 vuotta täytti 23. 5. NNK:n työntekijä neiti Maria Lavonen. Hän tuli yhtiön alueelle ja sen työväestön keskuuteen toimimaan tammikuun 20 pnä 1925, työskennellen nuorten naisten hengelliseksi hyväksi sekä tämän chella edistäen heidän parastaan siveellisessä, yhteiskunnallisessa ja taloudellisessa suhteessa. Hänen toimintaansa on tänä aikana kuulunut raamatun luku ja selitys, laulu, voimistelu, pyhäkoulun ja ompelukurssien pito. Sodan aikana ja sen jälkeen on hän toiminut paikallisen Vapaan Huollon puheenjohtajana sekä Kansanavun paikallisen toimikunnan jäsenenä, toimien niissä, kutenn kaikissa muissakin tehtävissään, uhrautuvaisesti ja menestyksellä. Kunnanvaltuuston sekä eri lauta- ja toimikuntien jäsenenä on hän ollut useampina vuosina.

Toivotamme parasta onnea ja voimia epäitsekkäälle työntekijälle.

MANAN MAJOILLE SIIRTYNYT.

Johannes Honkanen tuli Kissakosken palvelukseen 15. 2. 09, jolloin hän aluksi työskenteli kirvesmiehenä. Samana vuonna kun paperitehdas pantiin käyntiin, Honkanen toimi paperikollien kärrääjänä ja taitavana kirvesmiehenä raamin tekijänä. Koko puuhiomon käynnissäoloajan hän oli pakkaajana eläkkeelle siirtymiseensä 1. 3. -39 saakka. Uskollinen, yli 30 vuotta palvellut työmies sai iäisyyskutsun 4. 3. 1947.

— tapaturmien torjuminen,
— ensiavun järjestäminen,
— työpaikkojen viihtyisyyden sekä terveydellisten olojen aikaansaaminen,
— ammattitautivaarojen torjunta ja
— sosiaalinen huolto tehtailla.

Tämä toimintamuoto ei ole uusi, vaan on sitä menestyksellisesti harjoitettu Yhdysvalloissa ja Ruotsissa ja kokemukset siellä ovat olleet suotuisat. Torjuntatyö perustuu työntekijäin omatoimisuuteen ja on näin ollen osa aloitetoimintaa, jossa aloitteen tekijöinä ovat työntekijät itse. Tämän toiminnan onnistumisen ehtona on, että *jokainen työntekijä* on mukana sekä että he myöskin tukevat tätä.

Esitelmän päätyttyä kertoi sosiaalijohtaja E. Wallenius kokemuksia ennen sotaa järjestetystä työturvallisuudesta sekä alleviivasi sitä, että työntekijäin omat keskusjärvestöt pitävät tätä ensiluokkaisen tärkeänä.

Tämän jälkeen kutsui tehtaan johtaja ins. Timgren seuraavat edustajat turvallisuusmiehiksi eri työpaikkoihin.

I työturvallisuustoimikunta: puheenjohtaja ins. G. Westerlund, t.t.-miehet Sulo Narsakka ja Hannes Hartikainen kartonkitehdas, Hannes Laitinen ja Väinö Koponen puuhiomo, Taaavetti Lipponen höyryvoimalaitos, Kalle Korhonen konepaja ja valimo sekä Juho Roivas sähköosasto.

II työturvallisuustoimikunta: puheenjohtaja rak.-mest. Nils Berg, t.t.-miehet Antti Hartikainen sahaosasto, Eino Vainio lautatarhaosasto, Veikko Leskinen rakennus- ja ulkotyöos., Veikko Lehto-ora ja Vilho Hakkarainen lastausos. (Karjalankoski), Vilho Horjander rautatieliikenne, Veikko Hartikainen laivaliikenne, Eino Hirvonen autoliikenne ja Tuomas Makkonen maanviljelysosasto.

Molempien toimikuntien sihteeriksi ja v.a. turvallisuustarkastajaksi nimitettiin herra I. Halonen.

Toimikuntien jäsenille jaettiin "Ohjeet turvallisuustoimikunnan jäsenille" ja "Ohjeet turvallisuustoimikunnalle".

Käydyssä keskustelussa lausuivat työntekijät tyytyväisyytensä tehtyyn aloitteeseen, uskoen, että tämä on omiaan edistämään työntekijäin turvallisuutta ja työpaikkojen viihtyisyyttä. Kun vielä ins. Timgren oli esittänyt kiitoksensa asianosaisille, olivat kokoukset päättyneet ja näin lähti työturvallisuushuolto tehtäviään palvelemaan.

METSÄPÄÄLLIKKÖ BJARNE BÜTZOW
50-VUOTIAS.

Yhtymämme metsäpäällikkö, metsänhoitaja Bjarne Bützow täytti lokakuun 17 pnä 50 vuotta. Tultuaan 1916 ylioppilaaksi syntymäkaupungissaan Oulussa ja suoritettuaan 23-vuotiaana metsänhoitotutkinnon aloitti metsänhoitaja Bützow metsämiesuransa Oulu Oy:n palveluksessa. Hänen toimintansa Oulu Oy:n apulaismetsänhoitajana Kajaanissa, Kiiminginjoen apulaisuittopäällikkönä, Lohjan vesistön uittopäällikkönä, G. A. Serlachius Oy:n metsänhoitajana Mäntässä, Oy. Toppilan metsäpäällikkönä Oulussa sekä Valtion Polttoainetoimiston toimitusjohtajana luo jo taustan sen henkilön kyvykkyydelle, jolle yhtymän johto 1. 2. 1945 lähtien uskoi metsäosastonsa johdon. Lukuisat ovat ne luottamustehtävät, jotka yhteiskunta on asettanut metsänhoitaja Bützowin harteille; vastuunalaisimpana niistä mainittakoon Valtakunnan metsäpäällikön virka, jota hän menestyksellisesti hoiti puutaloutemme vaikeimpina kriisiaikoina kevättalvella 1945.

Niinä vajaina kolmena vuotena, jolloin metsänhoitaja Bützow on toiminut yhtymämme metsäpäällikkönä, on hänen luova työnsä ja organisatiokykynsä saavuttanut suuria tuloksia. Sippolan metsäkoulu on hänen kaukokatseisuutensa ja tarmokkuutensa tuloksia, niinikään metsäosaston hiljattain tapahtunut uudestijärjestely.

Hänessä yhtyvät etevän metsämiehen, taitavan liikemiehen, kaukonäköisen johtajan ja alaistensa parasta ajattelevan ystävän ominaisuudet. Monilukuiset ovat ne teot, jotka metsänhoitaja Bützow on suorittanut alaistensa hyväksi ja lukuisat ne henkilöt, joiden ystävyyden ja kunnioituksen hän lyhyenä toimiaikanaan yhtymän palveluksessa on saavuttanut.

Metsäosaston koko henkilökunta yhtyy siihen sankkaan joukkoon, joka toivottaen metsäpäällikkö Bützowille jatkuvaa menestystä toiminnassa yhtymämme ja Suomen metsien hyväksi esiintoi sydämelliset onnittelunsa merkkipäivän johdosta.

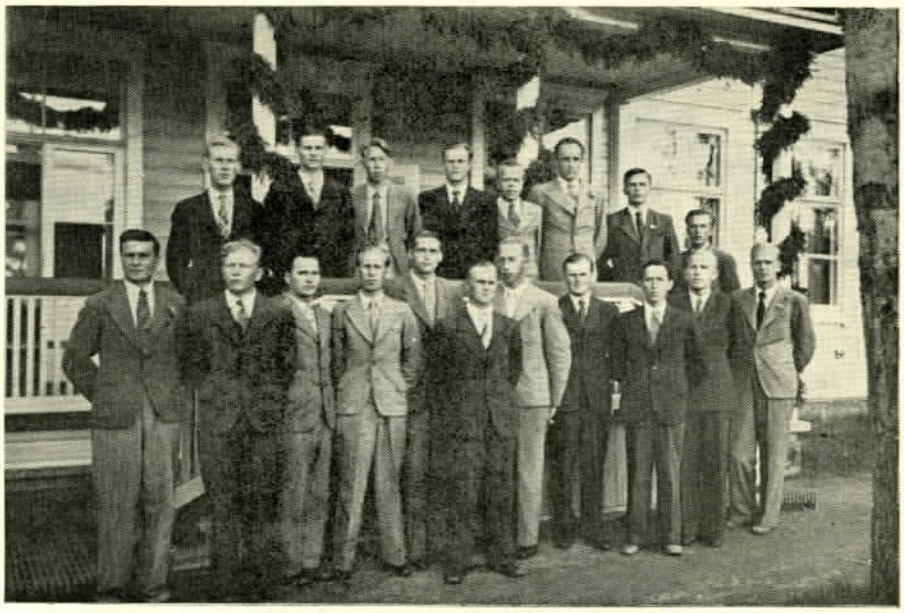

Sippolan metsäkoulun I kurssi.

SIPPOLAN METSÄKOULUN

TOINEN LUKUVUOSI MENOSSA.

Kuten lehdessämme on jo aikaisemmin kerrottu, aloitti yhtymämme perustama ja ylläpitämä Sippolan metsäkoulu toimintansa viime vuoden elokuussa. Täten koulu on tullut toimineeksi yhden vuoden ajan.

Koulun kurssi on kaksivuotinen. Ensimmäinen lukuvuosi muodostaa ns. perusopetuskauden, jonka aikana oppilaat saavat kahden talvilukukauden (kevät- ja syyslukukauden) aikana pääasiassa teoreettista opetusta kahdeksassatoista eri oppiaineessa yhteensä noin 1.200 tuntia eli keskimäärin 8 tuntia päivässä. Kesäaika toukokuun alusta elokuun puoliväliin käytetään talviaikana opitun käytännölliseen soveltamiseen. Tässä mielessä perehdytään mm. uitto-, metsänviljelys- ja taimitarhatöihin, taimistojen hoitoon, hakkausalojen raivaukseen, leimaukseen, ojitussuunnitelman tekoon, metsäkartoitukseen, erilaisiin metsänarvioimismenenetelmiin sekä maataloustöihin. Lisäksi tutustutaan retkeilyjen muodossa erilaisiin metsänhoidollisiin kysymyksiin ynnä puunjalostuslaitoksiin.

Toisen oppivuoden muodostaa 8—12 kuukautta pitkä työnjohtajaharjoittelukausi, jolloin oppilaat yhtymämme eri hoitoalueissa aluemetsänhoitajien valvonnan alaisina perehtyvät erilaisiin käytännöllisiin työnjohtotehtäviin. Tämän jälkeen suoritetaan koulussa vielä kolme kuukautta pitkä kertaus- ja täydennysjakso, jolloin kerrataan ammattiaineet sekä syvennetään aikaisemmin opittuja tietoja.

Koulun I kurssin perusopetuskauden päättäjäistilaisuus oli elokuun 15 päivänä. Tällöin kaikki 20 oppilasta saivat opintotodistuksen, joka oikeuttaa heidät jatkamaan työnjohtajaharjoittelua hoitoalueissa. Parhaan todistuksen sai oppilas *Pekka Tuunainen* (Savon hoito-

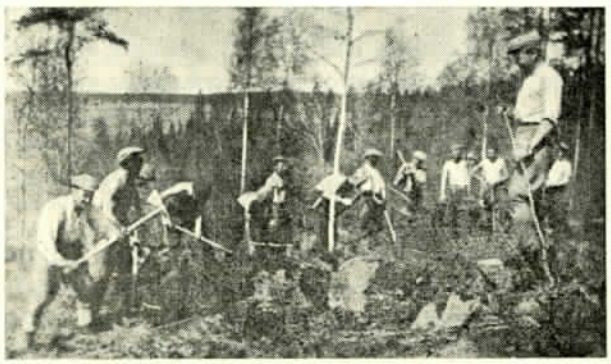

Oppilaat metsän kylvössä.

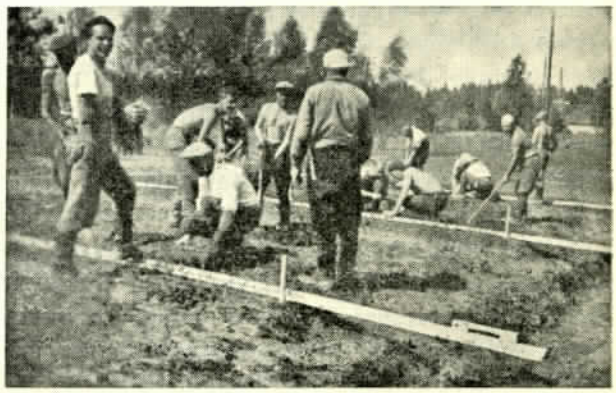

Kuusen taimia koulutetaan taimitarhassa.

Metsänhoitaja Edvard Väätäinen.

50-VUOTIAS.

Metsänhoitaja Edvard Väätäinen täyttää 16. 12. 47 50 vuotta. Hän on syntyjään kuopiolainen, tuli ylioppilaaksi Kuopion klassillisesta lyseosta 1918 ja suoritti metsänhoitajatutkinnon 1924, tullen 1. 5. 24 Kymin Osakeyhtiön palvelukseen avustavaksi metsänhoitajaksi Kuopion hoitoalueeseen. Niihin aikoihin ostettiin yhtiöllemme metsätiloja eri puolilla sen luonnollista toimialuetta ja vähitellen juuri hän sai tehtäväkseen melkein kaikkien ostettavien tilojen arvioimisen. Metsänarvioimiseen innostuneena ja selväjärkisenä matemaatikkona hän olikin tähän työhön erittäin sopiva. Kun sitten 1934—35 kaikille tiloille tehtiin hoitosuunnitelma ja osittainen kartoituksen uudistaminen tai korjaaminen, sai Väätäinen tuon tehtävän johtaakseen kaikissa Savon hoitoalueissa sekä Kainuussa. Vaikean tehtävänsä hän suoritti tunnollisesti ja taitavasti, ja ovat nykyiset kartat ja arviot siis vielä hänen käsialaansa, koska uutta arviota ei sen jälkeen ole voitu toimittaa. V. 1939 hänet nimitettiin Saimaan hoitoalueen metsänhoitajaksi, jossa toimessa hän on edelleenkin, asuen Savonlinnassa.

Ihmisenä Väätäinen on vaatimaton ja miellyttävä ja ennen kaikkea luonnollinen. Ei mitään suuria eleitä eikä huomion herättämistä, vaan työtä on hänen elämänsä aina ollut. Toveripiirissä ja alaistensa keskuudessa hän mielellään julistaa mielipiteensä hänelle ominaisella tavalla, joka aina on höystetty savolaisella huumorilla. Hänen merkkipäivänään yhdymme niihin onnitteluihin, joita hänen osakseen eri piireistä tulee, toivoen hänelle pitkää ja menestyksellistä työkautta merkkipäivän jälkeenkin.

---

alue, keskiarvo 8,89). Toiseksi tuli *Toivo Korhonen* (Kainuun ha., keskiarvo 8,77) ja kolmanneksi *Kalevi Husso* (Kuopion ha., keskiarvolla 8,67). Koko kurssin keskiarvo oli 8,23.

Työnjohtajaharjoittelun päätyttyä suoritetun kertaus- ja täydennyskurssin jälkeen tulevat koulun koko oppimäärän hyväksytysti suorittaneet saamaan päästötodistuksen, joka oikeuttaa myös metsäteknikko-nimityksen käyttämiseen, samalla kun heidät sen jälkeen voidaan vakituisesti kiinnittää yhtiön palvelukseen.

Syskuun alussa aloitettiin koulussa II kurssin perusopetus, jolloin uusia oppilaita otettiin jälleen kaksikymmentä. Oppilaiksi hyväksyttiin: Martti Metsärinne (Si), Leo Salminen (U), Olavi Partanen, Pauli Lampi, Usko Hyyrynen, Pentti Mauno ja Matias Kelvelä (Ky), Erkki Eklund ja Olavi Kalliomäki (Pä), Ahti Kinnunen ja Heikki Toivakka (K-S), Lauri Nikander ja Eero Kimari (Sa), Onni Tuovinen, Onni Karppinen ja Aaro Kuosmanen (Ju), Eino Karvinen ja Väinö Laukkanen (P-K) sekä Viljo Mähönen ja Ilmari Huusko (Ka).

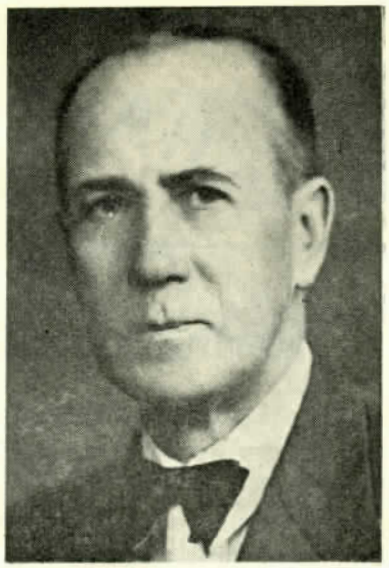

Metsänhoitaja E. B. Eklund

saanut Keskusmetsäseura Tapion kultaisen taitomerkin.

Sen johdosta, että metsänhoitaja E. B. Eklund äskettäin tuli olleeksi yhtiön palveluksessa 40 vuotta, oli yhtiö hänen kunniakseen elokuun 16 päivänä järjestänyt pienen juhlatilaisuuden. Siihen oli saapunut myöskin Keskusmetsäseura Tapion toimitusjohtaja, professori N. A. Osara, joka kiitti metsänhoitaja Eklundia tämän pitkäaikaisesta, metsien hyväksi tekemästään työstä esittäen käsityksenään sen, että metsänhoitaja Eklund on esimerkillään vaikuttanut myös metsänhoitoaatteen ja metsänhoidon kehittymiseen koko maakunnassa. Tunnustuksena siitä työstä, minkä metsänhoitaja Eklund pitkän työpäivänsä aikana on suorittanut metsien hyväksi, ojensi professori Osara metsänhoitaja Eklundille Keskusmetsäseura Tapion kultaisen taitomerkin. Mainittakoon, että tämä ansiomerkki on aikaisemmin myönnetty vain viidelle henkilölle.

†

Työnjohtaja Janne Kusti Haara.

Elokuun 30 pnä kuoli Varpaisjärven Koivulahdessa työnjohtaja Janne Kusti Haara. Hän oli syntynyt 7. 6. 1888 Varpaisjärvellä.

Kymi-yhtiön palvelukseen Haara tuli 1. 12. 1914, toimien yhtäjaksoisesti Juantehtaan hoitoalueen Syvärin piirin työnjohtajana neljättä vuosikymmentä aina kesään 1947, jolloin vaikean sairautensa takia oli pakoitettu jättämään toimensa. Ahkerana ja velvollisuudentuntoisena miehenä hän saavutti esimiestensä sekä työtoveriensa ja ystäviensä luottamuksen ja arvonannon.

Pitkän, kunnioitettavan päivätyönsä päättänyttä metsämiestä jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja lapset.

Karhunsalmen silta avattu liikenteelle.

Karhunsalmen silta, joka yhdistää Hallan tehdasalueen mantereeseen, avattiin liikenteelle viime toukokuun 24 päivänä.

Tapahtuma on suurimerkityksellinen ja avaa uusia mahdollisuuksia tehtaillemme, etenkin kun silta on suunniteltu rautatieliikennettä varten.

Päivän johdosta oli Seuratalolle järjestetty kahvitarjoilutilaisuus kaikille siltatöihin osallistuneille työläisille ym. kutsuvieraille. Myös paikkakunnan sanomalehdet olivat lähettäneet edustajansa tilaisuuteen.

Yhtiön puolesta johtaja Weckman piti avauspuheen, jossa hän ensiksi selosti sillan rakentamissuunnitelmia aikaisemmilta vuosilta, samalla mainiten ne syyt, joiden takia suunnitelmat aina olivat ajautuneet karille. Aikaisemmissa suunnitelmissa päädyttiin joko kääntötai nostosillan rakentamiseen, jotta esteetön meriliikenne salmen kautta olisi ollut mahdolli-

Piirityönjohtaja Otto Asikainen

50-VUOTIAS.

Piirityönjohtaja Otto Asikainen Tohmajärveilä täyttää 50 vuotta 3. 12. 47. Nuoruusvuosinaan hän toimi maanviljelijänä kotitilallaan Liperissä. Käytyään maamieskoulun ja kansanopiston sekä suoritettuaan tarpeellisen metsäharjoittelun hän kävi Nikkarilan metsäkoulun 1920—22. Koulusta päästyään hän toimi erilaisissa tehtävissä, mm. suoritti itsenäisesti kuntien viljelys- ja metsämaitten mittauksia ja luokituksia, kunnes 1. 1. 27 siirtyi Oy. Läskelä Ab:n metsätyönjohtajaksi Tohmajärven piiriin. 1. 1. 29 hänet siirrettiin metsäpiirimieheksi Korpiselän piiriin, jonka ohessa hän hoiti myös Pälkjärven piiriä n. 5 vuoden ajan. V. 1940 Korpiselän jäätyä Venäjän puolelle hänet siirrettiin aluksi piirityönjohtajan apulaiseksi ja v. 1941 piirityönjohtajaksi Tohmajärven piiriin, jossa toimessa hän on edelleenkin.

Varsinaisen toimensa ohella on piirityönjohtaja Asikainen ottanut osaa yleisten asioitten hoitoon. Hän on jäsenenä mm. säästöpankin, palovakuutusyhdistyksen, sähköosuuskunnan ja puhelinosuuskunnan hallituksissa. Myöskin vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön on piirityönjohtaja Asikainen innolla osallistunut. Esimiesten ja alaisten lisäksi onnittelee laaja tuttavapiiri rehtiä ja pidettyä 50-vuotiasta.

60 VUOTTA

täytti Lopen Räyskälässä 5. 8. 1947 metsätyönjohtaja Juho Vihtori Lahti. Hän kuuluu siihen vanhaan metsämieskaartiin, joka tunnollisena, taitavana ja ahkerana työntekijänä on saavuttanut esimiestensä rajattoman luottamuksen sekä alaistensa kunnioituksen.

Työnjohtaja Lahti on pikkupojasta saakka työskennellyt Räyskälän metsissä ja on hän toiminut siellä työnjohtajana v:sta 1914 lähtien. Iästään huolimatta voittaa hän vieläkin useat nuoremmat miehet metsätöissä. Todella vaatimattomana miehenä ei hänestä ole onnistuttu saamaan ainoatakaan valokuvaa, joten sen julkaiseminen täytyy valitettavasti jättää myöhäisempään ajankohtaan. Muut metsämiehet yhtyvät sydämellisesti onnittelijoihin.

60 VUOTTA

täytti 8. 8. 47 Sippolan Saverolla työmies Vihtori Villikka. Hän on työskennellyt yhtiössä yhtämittaisesti vuodesta 1919 Halla—Sippolan tilalla maanviljelys- ja metsätöissä. Tunnollisesti ja huolella on hän tehtävänsä suorittanut ja rehdillä olemuksellaan saavuttanut esimiestensä ja työtoveriensa kunnioituksen.

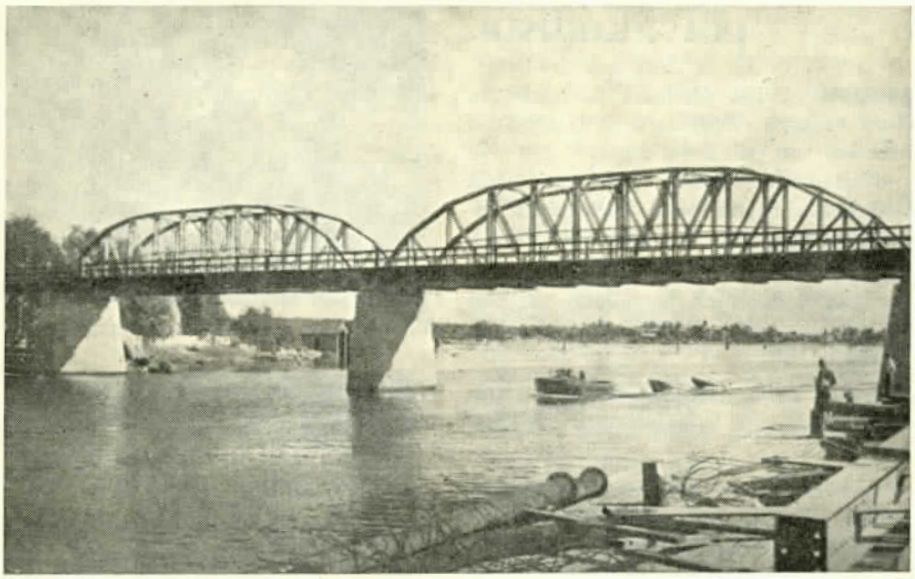

Karhunsalmen silta.

nen. Kalliitten rakennuskustannusten takia luovuttiin näistä suunnitelmista aina.

Kun kuljetusolomme vuodesta vuoteen ovat suuresti lisääntyneen autoliikenteen takia yhä vain vaikeutuneet, ryhtyi tehtaittemme uusi johtaja majuri Weckman siltakysymystä vakavasti ja tarmokkaasti pohtimaan. Eikä aikaakaan, niin idea oli valmis. Hänen suunnitelmansa mukaan pitäisi rakentaa kiintosilta, joka olisi tarpeeksi korkea, jotta hinaajalaivat ja muut pienemmät alukset voisivat esteettä kulkea sen alitse ja jotta sillan pituutta kumpaisestakin päästä jatkettaisiin siten, ettei nousu olisi liian jyrkkä. Kun uudelle suunnitelmalle oli saatu Kymi-yhtymän johdon hyväksyminen, ryhdyttiin heti toimeen. Kun oli saatu kaikki tarvittavat suostumukset suunnitelmalle, päästiin viime loka—marraskuun vaiheilla varsinaisiin siltatöihin käsiksi. Työt edistyivätkin niin hyvin, että silta valmistui noin puolessa vuodessa, jota on pidettävä erittäin hyvänä työsaavutuksena.

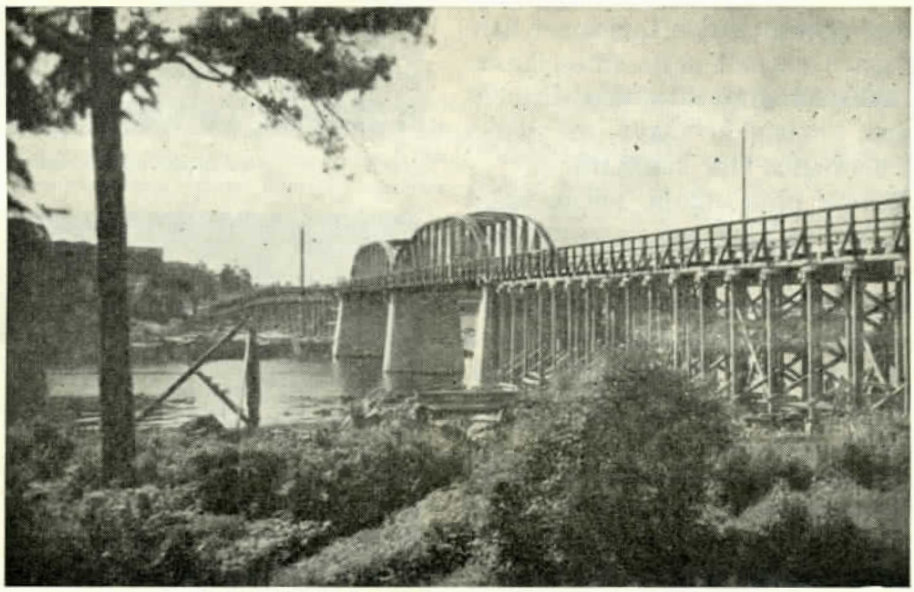

Silta mantereelta päin nähtynä.

Välähdyksiä lasten päiväkodista.

Kun lasten päiväkoti täällä Hallassa pakoittavista syistä joutui viime kesänä lopettamaan toimintansa tavallista aikaisemmin, tuli allekirjoittaneelle kiire ja hoppu yhdessä valokuvaajan kanssa pistäytyä siellä ennen sitä, tarkoituksella saada pieni haastattelu aikaan ja samalla näpätä joku kuva Kymi-Yhtymä-lehteä varten.

Niin sitä sitten eräänä kauniina heinäkuun aamuna suuntasimme askeleemme kohti Hallan kansakoulua, jossa päiväkoti kesäajan toimi.

Ystävällisesti meidät siellä vastaanotettiinkin. Oppaaksemme saimme päiväkodin hoitajatteren, rva Airi Pöntisen.

Heti sisään tultuamme olemme pitkässä eteisaulassa. Kun aula tällä kertaa vaikutti kovin hiljaiselta ja tyhjältä, tiedustelimme, eikö täällä lapsia tänään olekaan. Rouva Pöntinen vakuutti, että kyllä niitä on — ovat vain juuri päivän ensimmäisellä aterialla ruokailuhuoneessa. No — sinnehän meidän sitten on mentävä, niin ehdimme vielä saada sopivan kuvankin otetuksi. Ruokailuhuoneeseen astuessamme kohtaakin meitä oikein herttainen näky. Suurikokoisen pyöreän, mutta erittäin matalan pöydän ympärillä istuu pienen pienillä tuoleilla joukko lapsia oikein kodikkaan näköisesti aterioimassa kahden apuhoitajattaren valvonnan alaisina, jotka tarpeen vaatiessa myös auttavat kaikkein pienimpiä. Suoritin nopean luvun ja totesin lapsia olevan 19. Tiedustelin, onko tämä määrä tavallinen "muonavah-

"Piiri pieni pyörii".

"Vapaata seurustelua" hiekkalaatikoilla.

Lapset väliaterialla.

Ylimääräinen "petille" meno valokuvausta varten.

Puheensa lopussa johtaja Weckman kiitti kaikkia työläisiä ja työnjohtajia sekä rakennusmestaria ja insinööriä hyvin suoritetusta työstä.

Tämän jälkeen juotiin yhtiön tarjoamat kahvit ja mentiin sitten joukolla uutta siltaa ihmettelemään. Ja kyllähän siinä ihmettelemistä olikin, sillä kuten kuvistakin näkyy, on sillalla sekä pituutta, korkeutta että komeutta.

Kun muistelemme niitä aikoja, jolloin sadat työläiset usean kerran päivässä joutuivat soutuveneellä ylittämään salmen, ja kun ajattelemme niitä satoja autoja, jotka nyt päivittäin ylittävät sillan (tosin viime vuosina päästiin jo lautalla yli), niin emme voi muuta kuin todeta, että suuren harppauksen olemme liikenneoloissamme edistyneet.

Päivä tuleekin säilymään tehtaittemme historiassa merkkitapauksena, ja jos vielä näemme sen ihmeen, että "höyryhepo"' porhaltaan sillan yli, niin voitaisiin melkein sanoa, että "jo riittää".

vuus". — "Ei ole, tämä on tavallista pienempi" — sanottiin. Monet lapsien äideistä viettävät juuri työlomaansa ja ovat siksi aikaa ottaneet lapsensa omiin hoiviinsa. Normaalivahvuus on siinä 25—30 paikkeilla.

— No — sanokaahan nyt rva Pöntinen, miten syöminen lapsilta sujuu ja maistuuko ruoka heille?

— Kyllä se nyt jo menee. Alussa oli hiukan hankaluuksia, kun joku ei syönyt puuroa, toinen ei välittänyt vellistä. Nyt jo kaikki kelpaa, sillä lapset oppivat täällä, kun suuressa joukossa yhdessä aterioivat. Kuten jo sanoin, kyllä kaikki ruoka jo maistuu, ja kun se muutenkin on kaikin puolin hyvää ja maukasta, niin lihovat kaikki lapset — toiset ehkä liikaakin. Mutta tästä ruokapuolesta voisi meidän emäntämme, rva Mässeli, antaa Teille tarkempia tietoja."

Kiitimme neuvosta ja lupasimme pitää asian mielessä, kun keittiön puolelle ehdimme. Ennen sinne menoa piti lapsista saada vielä se valokuva. Se ei ollutkaan aivan yksinkertainen juttu. Lapset olivat keskustelumme aikana ehtineet lopettaa ateriansa ja parveilivat uteliaina ja ihmetellen "valokuvasedän'" ympärillä, jolla oli niin paljon mielenkiintoisia tavaroita mukanaan. Kun hän kehoitti lapsia uudelleen asettumaan pöydän ympärille, sanoivat nämä: "Me ollaan syöty jo." Kestikin kotvasen aikaa, ennenkuin kukin oli omalla paikallaan ja omalla tuolillaan, mikä lapsista oli hyvin tärkeä asia, koska he eivät saaneet istua missä tahansa. Kuva saatiin sitten otetuksi hyvässä järjestyksessä, minkä jälkeen suuntauduimme keittiöön. Siellä tapasimme emännän, joka keittiöapulaisen kanssa oli parhaillaan perunankuorimispuuhissa. Kun hyvänpäivän toivotukset oli vaihdettu, kysäsin kohta, että miten se näin suuren "perheen" muonitus oikein sujuu ja syövätkö lapset kaikkea, mitä laitetaan.

— Kyllähän täällä hyvin toimeen tullaan ruokavalion puolesta, kiitos Suomen Punaisen Ristin, jolta olemme saaneet lahjaruokana monenlaista hyvää. Kuvaavana ja huvittavana esimerkkinä tämän kauden lapsista tulkoon tässä mainituksi, että kun ensimmäisen kerran lapsille tarjottiin oikeata luumukiisseliä, eivät he siitä pitäneet laisinkaan. Katselivat ja ihmettelivät, että mitä ne "mustat pallot" siinä olivat.

Kiitimme emäntää saamistamme tiedoista ja suuntasimme askeleemme kohti "Nukku-Matin" huonetta, joka myös piti ikuistaa levylle. Kun lasten päivälepo olisi ollut vasta noin 4 tunnin kuluttua eikä valokuvaajalla ollut aikaa niin kauan odottaa, syntyi tästäkin kuvanotosta lasten kanssa pientä väittelyä. He nimittäin välttämättä tahtoivat päästä kuvaan. Eihän siinä muu auttanut kuin alistua enemmistön tahtoon. Lapset sänkyihinsä — ja niin oli kuva otettu. Täältä komennettiin lapset ulos leikkimään. Kilvan he leikkiämpärit ja lapiot mukanaan riensivätkin ulos.

Nyt oli hyvä tilaisuus kysellä vielä yhtä ja toista lastenkodin asioista. — Niin — kertokaahan nyt rva Pöntinen vielä hiukan päivän ohjelmasta, minkä ikäisiä lapsia täällä on, millainen lasten terveydentila on ollut ja mahdollisia kokemuksia ja toivomuksia kodin suhteen.

— Voi voi — siinäpä oli monta kysymystä, mutta yritän vastata niihin. Päivä alkaa klo 6.30, jolloin ensimmäiset lapset tänne saapuvat, ja kestää klo 16.30 asti, jolloin äidit työstä palatessaan noutavat lapsensa kotiin. Lapsille annetaan kaksi lämmintä ateriaa päivässä ja välipalana maitoa tai kaakaota voileivän tai pullan kera. Päivän muu ohjelma käsittää leikkejä, laulua ym. puuhailua ulkoilmassa. Ja sitten on pakollinen lepoaika kaikille. Se tekee heille hyvää, etenkin kun se monelta lapselta kotioloissa jäänee tekemättä. Myös mustikkaretkiä, tosin vain Hallan metsikköön, olemme tehneet kahdesti. Mitä sitten lasten terveydentilaan tulee, on se koko ajan ollut erittäin hyvä. Kuten kaikki tiedämme, ei täällä sairaita pidetä laisinkaan. Jos joku sattuisi sairastumaan, lähetetään hänet heti kotiin. Lasten terveydenvalvonnasta on tehtaittemme terveyssisar pitänyt hyvää huolta. Ainakin kerran viikossa hän käy tarkastamassa, mittaamassa ja punnitsemassa kaikki lapset. Alussa lapset hieman pelkäsivät terveystätiä, hänellä kun oli mukanaan kamalia piikkejä ja kummallisia vehkeitä, joilla hän pisteli heitä sinne sun tänne. Nyt he ovat jo sentään parhaita ystäviä keskenään. Niin — ja sitten kokemuksia ja toivomuksia. Kokemukset tällaisesta päiväkodista ovat pelkästään myönteisiä. Ainakin työssäkäyvät perheenäidit ovat kovin kiitollisia, kun voivat huoletta jättää lapsensa meidän hoiviimme. Äitien toivomus olisikin, että tätä toimintaa voitaisiin ylläpitää läpi vuoden ja sehän on varmaankin meidän kaikkien harras toivomus. Eikö niin?

— Kyllähän siihen olisi pyrittävä, sanoimme mekin.

Nyt olemmekin sitten saaneet aika selvän kuvan lastentarhan toiminnasta ja oikein paikan päällä todenneet sen kaikin puolin viihtyisäksi, siistiksi ja hyvin hoidetuksi.

Tästä kaikesta lankeaa kiitos rva Pöntiselle, joka suurella innolla ja harrastuksella on mukana tässä työssä. Kiitos myös muille henkilökuntaan kuuluville, jotka kukin omalla paikallaan tekevät hyvää työtä.

Hyvästellessämme kiitämme vielä kaikesta näkemästämme ja kuulemastamme. Sinne jäivät Ulla-Maijat ja Marja-Liisat, Tuulat ja Kaarinat, Karit ja Hannut leikkimään ja vilkuttamaan meille kättään.

F. H. T.

Turvallisuustoimikunnat.

Työturvallisuutta varten on tehdaslaitoksillemme äskettäin perustettu nk. työturvallisuustoimikunnat. Turvallisuusalueita on kaikkiaan viisi, nimittäin saha, lautatarha, puunjalostustehtaat, rakennusosasto ja korjaamot.

Turvallisuustoimikuntien jäsenet:

Saha: puheenjohtaja sahanhoitaja Antti Hartikainen, jäsenet Juho Huuhka, Oskar Tallniemi, Johannes Söderman ja Oiva Jungell; lautatarha: puheenjohtaja lautatarhanhoitaja Emil Puonti, jäsenet Leo Andersson, Viktor Hämäläinen, Konsta Kiviharju ja Otto Ronkainen; puunjalostustehtaat: puheenjohtaja jalostustehtaan mestari Oiva Hartikainen, jäsenet Väinö Lehtinen, Armas Hannula ja Matti Kemppi; rakennusosasto: puheenjohtaja rakennusmestari August Pulkkinen, jäsenet Sulo Virtanen, Yrjö Gråsten ja Yrjö Parkko; korjaamot: puheenjohtaja korjauspajan mestari Hannes

SATTUMIA.

Kyllä tämä aika rientää nopeasti. Minusta tuntuu kuin aivan äsken olisin hikoillut tämän "sattuma"-palstan kanssa ja kumminkin siitä on jo neljä kuukautta, kun viimeksi tavattiin.

Kesällähän yleensä on sellainen paha tapa, että se mennä huristaa niin, ettei huomaakaan, ennenkuin syksy on käsissä. Kun tässä vielä on tullut eltua kolmisen viikkoa kesälaitumella päivää paistattamassa ja ahvenia onkimassa ja kun sieltä taas töihin palattuani sain käydä "tuuraamaan" ostopäällikön lomaa kuukaudeksi, ei aikaa ole jäänyt tuumiskeluun.

Niin, tässähän pitäisi puhua asiasta eikä asian vierestä. Yhtä ja toista olisikin mistä pakista, mutta kun tällä kertaa tämän lehden Hallan osastoon muutenkin tuntuu tulevan kirjoituksia ja kuvia tavallista enemmän, niin mene ja tiedä, vaikkei tälle pakinalle olisi lehdessä enää tilaakaan.

Koetan joka tapauksessa poimia eräitä mielestäni tärkeimpiä "sattumia".

Siis — ensimmäiseksi siitä röntgenvalokuvauksesta. Kuten kaikki muistanevat, tapahtui se toukokuun 28 ja 29 päivinä. Kuvauksen suoritti Oy. Yleisröntgen Ab. Kaikkiaan kävi kuvassa 1014 henkeä, joista 119 oli työssäkäymättömiä perheenjäseniä. Tulosta on pidettävä erittäin hyvänä, sillä melkein 100 % työväestöstämme oli kuvattavana. Yhteensä 29 henkilölle, joitten röntgenkuvassa on havaittu epäilyttäviä muutoksia joko keuhkoissa tai muissa rintaelimissä, on lähetetty kirjallinen kehoitus mennä lääkärin luo lähempää jälkitarkastusta varten. Muuten osoittautui Hallan työväki ilahduttavan terveeksi, sillä esim. aktiivista keuhkotautia oli vain 4:llä ja hekin taudistaan ennestään tietoisia. Erilaisia pikkuvikoja todettiin kyllä yhdellä jos toisellakin, mutta kun tässä itsekukin tuppaa vanhentumaan, tuo ikä meille kullekin omat vaivat kannettavaksemme.

Jos eivät kaikki vielä ole tietoisia omalta kohdaltaan kuvauksen tuloksesta, pyydän heitä kääntymään terveyssisaremme puoleen, jolta saa tiedon, onko vikaa havaittu.

*

Äitien iltaa vietettiin Seuratalossa kesäkuun 2 pnä. Kun en valitettavasti voinut henkilökohtaisesti olla juhlassa läsnä, jää tämä selostukseni mainitusta illasta hieman vaillinaiseksi, niin onnistunut kuin tilaisuus kuulemma olikin ja monessa muussakin suhteessa edellisistä äitien illoista poikkeava.

Ensinnäkin haluaisin mainita, että iltaan olimme saaneet vieraiksemme pastori, lehtori Linnoven A. Ahlström Oy:stä. Hän puhui lämminhenkisesti äideille. Myöskin tunnettu lausujatar Kastehelmi Karjalainen esiintyi juhlassa. Lopuksi nti Ahlamo Karhulasta puhui sydämellisesti hallalaisille, toivoen näkevänsä heidät vastavierailulla Karhulan Tehtailla. Juhlaan oli tällä kertaa pydetty myös Hallan isät, joista kokonaista neljä oli "uskaltanut" sinne saapua.

*

Lopuksi vielä muutama sana marjaretkistä.

Jotta jokaisella ensi kesänä olisi sama mahdollisuus päästä marjastamaan, on sosiaaliosastolla tarkoitus ottaa käytäntöön jonkunlainen lupakorttijärjestelmä, jolloin annettu kortti oikeuttaa mukaanpääsyyn.

Hei.

Kolehmainen, jäsenet Otto Keveri, Veikko Gåsman, Vilho Valve ja Allan Schaaf.

Koko alueen yhteiseksi turvallisuustarkastajaksi ja samalla kaikkien turvallisuustoimikuntien sihteeriksi on valittu insinööri Bengt Jansson.

†

Emil Muuri.

Kesäkuun 4 pnä kuoli kotonaan Tiutisessa lautatarhamme työnjohtaja Emil Muuri.

Hän oli syntynyt 19. 6. 1878 Vehkalahdella. Yhtiö menetti hänessä yhden kaikkein uskollisimmista palvelijoistaan, sillä kaikkiaan 57 vuotta hän ehti yhtäjaksoisesti Hallan Tehtaita palvella. Tämän harvinaisen pitkän ja työntäyteisen ajan hän pääasiallisesti oli lautatarhan puolella mitä moninaisimmissa tehtävissä, etupäässä sahatavaran vientipuolella. Myös sahalla ja korjauspajalla hän oli lyhyemmän ajan v.a. työnjohtajana. Nuoremmalla iällään joutui Muuri talvisin paljon liikkumaan metsissä puutavaran mittaustehtävissä.

Emil Muuri oli erittäin tunnollinen ja rehti työntekijä sekä työtoverina hyvin pidetty. Nuoruusaikoinaan hän oli etevä taitovoimistelija ja innokas urheilija sekä myös laulumiehenä tunnettu.

Vainajaa jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso, lapset ja lastenlapset.

Työnjohtaja Muurin hautaus tapahtui kesäkuun 11 pnä Kymin Metsäkulmalla. Niistä lukuisista seppeleistä, joita hänen haudalleen laskettiin, mainittakoon yhtiön seppele, jonka laskivat konsuli Tötterman ja sosiaalipäällikkö Tjeder, ensiksimainitun lausuessa muutamia tunnustuksen sanoja päivätyönsä päättäneelle uskolliselle uurastajalle.

Osoita minulle, että voit hillitä itsesi, niin sanon sinulle, oletko saanut kasvatusta; ilman sitä kaikki kasvatus on tyhjän arvoinen.

Orison Swett Marden.

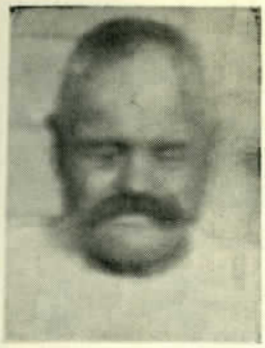

Hiskias Penttinen.

Hilma Taavitsainen.

Konsta Kiviharju.

HENKILÖTIETOJA.

80-VUOTIAITA.

Entinen selluloosatehtaan työmies Josef Malin 8. 12. 47. Hänellä oli yli 30 vuoden uskollinen palvelusaika takanaan jäädessään syyskuussa v. 1934 eläkkeelle.

Eläkeläinen Maria Lanki 8. 12. 47. Hän on työskennellyt mm. kimpienlatojana Jumalniemessä.

70-VUOTIAS.

Eläkeläinen Hiskias Penttinen 6. 10. 47. Yhtiön palvelukseen hän on tullut elokuussa v. 1907. Vuoteen 1917 hän työskenteli selluloosatehtaalla purusihdillä. Marraskussa v. 1919 hän tuli taas yhtiön palvelukseen ja aikaisempaan työhönsä, jossa olikin lokakuuhun v. 1937, jolloin siirtyi eläkkeelle.

65-VUOTIAITA.

Entinen lautatarhan työmies Otto Mäkinen 24. 9. 47. Toukokuussa v. 1909 hän tuli lautatarhalle lajittelijaksi. Syyskuusta v. 1930 hän työskenteli vuorotellen sahalla ja lautatarhalla, kunnes v. 1933 siirtyi Hovinsaarelle vartijaksi. Eläkkeelle hän siirtyi v:n 1940 heinäkuussa.

Entinen tukkiosaston työmies Herman Pehkonen 22. 9. 47. Vuosien 1913 ja 1921 välisenä aikana hän työskenteli kausiluontoisissa töissä selluloosatehtaalla yhteensä vähän yli viiden vuoden ajan. Heinäkuussa v. 1927 hän tuli tukkityöosastolle, missä työskenteli yhtäjaksoisesti syyskuuhun 1945, jolloin siirtyi eläkkeelle.

Entinen selluloosatehtaan työläinen Hilma Taavitsainen 20. 12. 47. Hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1902 ja työskenteli arkkien vastaanottajana v:een 1916. Vuoden 1919 toukokuusta hän oli pakkarin apulaisena ja sitten näytteiden ottajana, kunnes heinäkuussa v. 1938 siirtyi eläkkeelle.

Sahantyömies Albert Tilli 29. 11. 47. Hän tuli työhön toukokuussa 1933. Siitä lähtien hän on työskennellyt vuoroin rakennus-, saha- ja lautatarhaosastoilla. Nykyiseen toimeensa, sahalle tasaajaksi, hän siirtyi 1. 8. 41.

60-VUOTIAITA.

Tallimestari Juho Karonen 8. 12. 47. Yhtiön palvelukseen hän tuli tammikuussa 1934 hevosmieheksi. Helmikuun 16 pnä 1941 hän siirtyi nykyiseen toimeensa.

Sahantyömies Otto Kääriäinen 24. 11. 47. Kesäkuun 20 pnä 1928 hän tuli työhön Jumalniemen sahalle, jossa työskenteli sahauksen keskeyttämiseen asti, jolloin siirtyi selluloosatehtaalle. Siellä hän oli ensin kalkinkärrääjänä ja sitten soodaosastolla. Selluloosatehtaan lopetettua toimintansa hän siirtyi ensin ulkotöihin ja sittemmin sahalle, jossa edelleenkin työskentelee.

Lautatarhantyöläinen Konsta Kiviharju 13. 11. 47. Toukokuun alussa v. 1927 hän tuli lautatarhalle taaplaajaksi. V. 1940 hän työskenteli jonkun kuukauden tukkityöosastolla ja seuraavana vuonna samoin muutaman kuukauden sahalla, palaten kuitenkin entiseen toimeensa, jossa edelleenkin on.

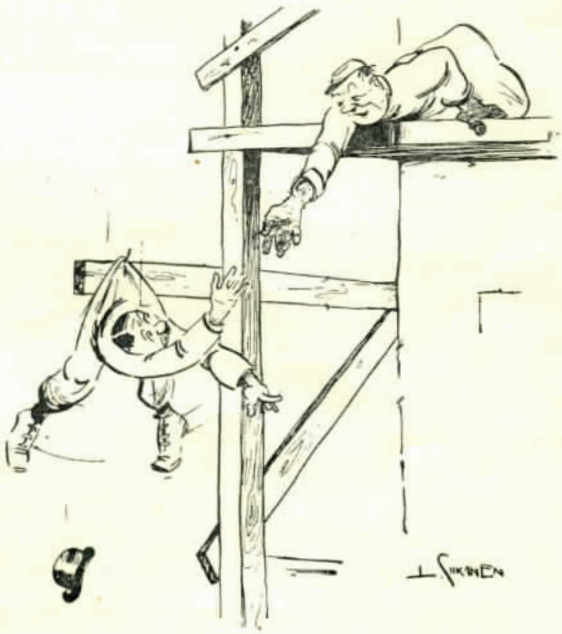

Anteeks nyt, kun mulla on vähän likanen käsi.

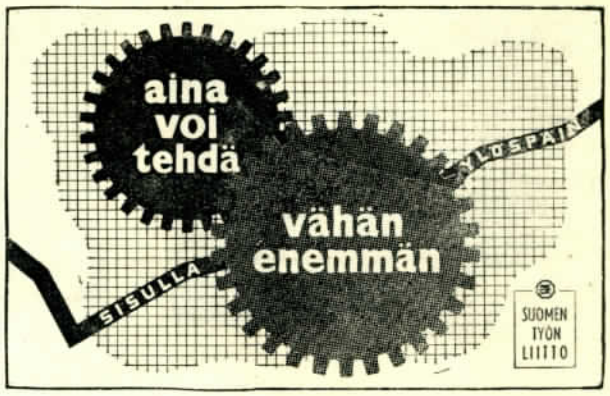

Pitkällä tähtäimellä.

Kolmen sotavuoden ja kolmen välirauhanvuoden jälkeen on kansamme vastikään päässyt aloittamaan ensimmäistä varsinaista rauhankautta koko nykyisellä vuosikymmenellä. Vaikka rauhansopimuksen voimaantulo ei ensi katsannolla paljonkaan muuta olevia oloja, niin olisi suuri erehdys väheksyä sen merkitystä. Suomen paluu täyteen suvereenisuuteen, maailman kansaperheen itsenäiseksi jäseneksi, on historiallinen tapahtuma, joka muistetaan vielä kauan sen jälkeen, kuin monet tällä hetkellä näköjään kiinnostavammat päivänkysymykset on unohdettu.

Se seikka, että äskeisten vuosien mullistukset ovat niin sanoaksemme turruttaneet kykyämme asettaa tapahtumat oikeaan arvojärjestykseen, ilmenee, sen pahempi, monillakin aloilla. Varsinkin taloudellista kehitystä seuratessa saattaa useasti todeta, että asioita tarkastellaan liian ahtaasta näkökulmasta. Yhtäällä ei haluta nähdä sitä tosiasiaa, että järjestöjen voima nykysuomalaisessa yhteiskunnassa on paljon suurempi kuin ennen sotia. Kehitys on nopeasti viemässä tai jo vienyt siihen, että esimerkiksi yksilölliset työsopimukset vaihtuvat kollektiivisiksi, koko ammattialaa koskeviksi. Toisaalla taas uskotaan, että vahvojen yhteenliittymien avulla voidaan omalle etupiirille hankkia miten suuria taloudellisia etuja tahansa, kunhan ne vain on sisällytetty tavoitteisiin. Tällöin unohdetaan, että taloudellisissa ratkaisuissa on aina otettava huomioon monta tekijää eikä vain yhtä.

Jos taloudellisessa katsannossa tarkastelemme kuluneita välirauhanvuosia, niin toteamme huomattavaa, jopa hämmästyttävää elpymistä useimmilla aloilla. Ja mikä on tärkeintä: tunnustus tästä suotuisasta kehityksestä kuuluu koko kansalle eikä ainoastaan tietyille luokille. Esimerkiksi sotakorvauksista emme olisi varmasti-kaan selviytyneet, elleivät teollisuuspiirit olisi ryhtyneet laajoihin uudestijärjestelyihin ja uudisrakennustöihin, saaden tukea insinööri- ja teknikkokunnaltamme. Mutta yhtä vähän olisimme niistä selviytyneet, ellei suomalainen työväestö olisi nopeasti voittanut sodan aiheuttamaa herpaannusta ja käynyt sisukkaasti käsiksi työhön. Samanaikaisesti maatalousväestö on pitänyt huolta elintarvikkeiden tuotannosta ja puutavaramiehet metsätyöläisistä laivaajiin saakka siitä, että ulkomailta on suomalaisilla tuotteilla voitu vaihtaa sellaisia tavaroita, joita ilman täällä ei olisi tultu toimeen. Kukaan ei tietysti ole suorittanut osuuttaan siksi, että valtion ottamat velvoitukset saataisiin täytetyksi, vaan ensi sijassa hankkiakseen itselleen ja perheelleen jokapäiväisen leivän. Mutta samalla on jokainen rehellinen työ koitunut koko yhteiskunnan hyväksi.

Samaa "aina voi tehdä vähän enemmän" periaatetta, jonka tuloksena olemme suoriutuneet tähänastisista sotakorvauksistamme, tarvitaan kaikessa muussakin taloudellisessa toiminnassa. Maamme taloudellinen elpyminen riippuu hyvin suuressa määrin siitä, että kaikki kansalaispiirit käsittävät tämän tosiasian. On helppoa esittää sellaisia vaatimuksia, joissa muut osapuolet tyystin unohdetaan. Mutta se on lyhytnäköistä politiikkaa, joka ennemmin tai myöhemmin kostaa itsensä, sillä kehityksen heiluriliike ei koskaan pysähdy eivätkä olosuhteet pysy muuttumattomina. Sen vuoksi talouselämää on tarkasteltava pitkällä tähtäimellä, avarasta näkökulmasta. Silloin vältytään sekä kohtuuttomilta vaatimuksilta että kohtuuttomilta laiminlyönneiltä ja edistetään tasapuolisesti kaikkien kansalaispiirien hyvinvointia.

Toimitus: Å. Launikari (vastaava), A. Ylikangas (toimitussihteeri)

Kouvolassa 1947 — Kouvolan Kirja- ja Kivipaino

Kuusankosken kirjasto 1947.
05.1 KYM QU S KOTI

Kymi-yhtymä :henkilökunnan julkaisu.
Lehti 1947 : 3

28620170402215